

2025

Sporządził
Wójt Gminy Kodeń
ul. 1 Maja 20
21-509 Kodeń

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu Planu ogólnego
gminy Kodeń

OPRACOWANO DNIA 27.11.2025 r.

mgr inż. Inga Kulicka

.....*Inga Kulicka*.....

mgr inż. Aleksandra Rypina

.....*Aleksandra Rypina*.....

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	4
2.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	4
3.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	5
4.	MATERIAŁY WYJŚCIOWE	6
5.	METODY BADAWCZE ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6
6.	INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	7
6.1.	CEL I ZAKRES PLANU OGÓLNEGO GMINY KODEN	7
6.2.	POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI	15
7.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU OGÓLNEGO	23
7.1.	POŁOŻENIE, UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU.....	23
7.2.	POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE I RZEŻBA TERENU	26
7.3.	BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI GRUNTOWE	28
7.4.	ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE KOPALIN ORAZ OBSZARY I TERENY GÓRNICZE.....	30
7.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	33
7.6.	WODY PODZIEMNE.....	46
7.7.	GLEBY.....	47
7.8.	WARUNKI KLIMATYCZNE	49
7.9.	SZATA ROŚLINNA	50
7.10.	FAUNA	52
7.11.	POWIĄZANIA PRZYRODNICZE	53
7.12.	WALORY PRZYRODNICZE, KRAJOBRAZOWE I KULTUROWE	55
7.12.1.	WALORY KRAJOBRAZOWE I PRZYRODNICZE.....	55
7.12.2.	OCHRONA PRZYRODY	55
7.12.3.	OCHRONA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	59
8.	NATURALNA ODPORNOŚĆ ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ ORAZ JEGO ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI	64
8.1.	ODPORNOŚĆ LITOSFERY	64
8.2.	ODPORNOŚĆ BIOSFERY.....	64
8.3.	ODPORNOŚĆ PEDOSFERY	65
8.4.	ODPORNOŚĆ HYDROSFERY.....	65
8.5.	ODPORNOŚĆ ATMOSFERY	66
9.	JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	66
9.1.	STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	66
9.2.	STAN CZYSTOŚCI HYDROSFERY	67
9.3.	STAN CZYSTOŚCI PEDOSFERY	72
9.4.	JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO	72
9.5.	PROMIENIOWANIE ELEKTROENERGETYCZNE	73
10.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	74
11.	PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	74
11.1.	OCHRONA PRZYRODY	74
11.2.	OCHRONA ZŁOŻ KOPALIN	79

11.3. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	79
11.4. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	81
11.5. OCHRONA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH	82
11.6. OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR MATERIALNYCH	83
11.7. ŁAD PRZESTRZENNY, KSZTAŁTOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU	83
11.8. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	84
11.9. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ UCIAŻLIWOŚĆ AKUSTYCZNA	84
12. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA MIĘDZYNARODOWEGO, WSPÓLNOTOWEGO I KRAJOWEGO UWZGLĘDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE	85
13. PROGNOZA WPŁYWU PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA FUNKCJONOWANIE I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	90
13.1. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	92
14. RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII	108
15. PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA ODDZIAŁYWAŃ TRANSGRANICZNYCH I SKUMULOWANYCH	109
16. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	109
17. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO	112
18. WSKAZANE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY WYNIKAJĄCE Z CHARAKTERU ZMIAN	113
19. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU	114
20. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	115

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Kodeń, opracowywanego na podstawie uchwały Nr XLVIII/331/2023 Rady Gminy Kodeń z dnia 28 września 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kodeń. Obszar opracowania obejmuje teren gminy Kodeń, z wyłączeniem terenu zamkniętego w miejscowości Kopytów obejmującego działki ozn. nr ewid. 841/1, 841/2, 872/1, 873 wyznaczonego na podstawie decyzji Nr 91/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony.

Pierwsza ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), która weszła w życie 24 września 2023 r., wprowadziła zasadę, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązuje do dnia 31 grudnia 2025 r. Z uwagi na stan zaawansowania prac nad planami ogólnymi pojawiła się obawa, że wiele gmin nie zdąży zakończyć procedur w tym terminie. W związku z tym uchwalono kolejną nowelizację – ustawę z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2025 r. poz. 527), która weszła w życie 7 maja 2025 r. Zgodnie z nią studium utraci moc 1 lipca 2026 r. albo z dniem uchwalenia planu ogólnego, jeżeli nastąpi to wcześniej, jednak nie później niż 1 lipca 2026 r. Nowelizacja ta wprowadza w miejsce studium nowy akt planowania przestrzennego – plan ogólny gminy. Dokument ten będzie określał podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz wskazywał gminne standardy urbanistyczne, w których zostaną szczegółowo określone profile funkcjonalne stref oraz wskaźniki urbanistyczne. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarze gminy Kodeń.

Plan ogólny gminy, w przeciwieństwie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jest dokumentem o wysokim stopniu ogólności i kierunkowym charakterze ustaleń. Nie rozstrzyga on o szczegółowych sposobach zagospodarowania poszczególnych terenów ani nie wskazuje konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, które mogłyby powodować bezpośrednie oddziaływania na środowisko. Jego funkcją jest wyznaczenie ram i kierunków polityki przestrzennej gminy poprzez podział obszaru gminy na strefy planistyczne oraz określenie dla nich profili funkcjonalnych – podstawowych i dodatkowych – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.). Należy podkreślić, że katalog funkcji przypisanych do poszczególnych profili ma charakter szeroki i uniwersalny, co wynika z założeń ustawowych. Profil podstawowy jest obligatoryjny i jego zakres nie może być ograniczany przez gminę – stanowi on zatem ogólny opis dominującej funkcji przestrzeni, w ramach której dopuszcza się występowanie różnorodnych form zagospodarowania, zgodnych z obowiązującymi przepisami. Tym samym plan ogólny nie daje podstaw do jednoznacznego określenia skali ani zasięgu potencjalnych oddziaływań środowiskowych, gdyż nie przesądza o lokalizacji ani parametrach przyszłych inwestycji.

W związku z powyższym, analiza oddziaływania na środowisko przeprowadzona w prognozie ma charakter strategiczny i odnosi się do możliwych kierunków przekształceń przestrzeni, wynikających z przyjętej struktury stref planistycznych. Ocena potencjalnych oddziaływań ma więc charakter ogólny i porównawczy, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań środowiskowych, a nie szczegółowy – inwestycyjny. W dalszych etapach planowania przestrzennego (na poziomie planów miejscowych lub decyzji o warunkach zabudowy) możliwe będzie dokonanie szczegółowej oceny wpływu planowanych przedsięwzięć na środowisko.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawę prawną sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 pkt. 1 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.). Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przez strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko rozumie się, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu, studium i programu, obejmujące w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

3. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, sporządzenie planu ogólnego gminy ma na celu, przede wszystkim w oparciu o istniejące uwarunkowania, określenie:

- ✓ stref planistycznych,
- ✓ gminnych standardów urbanistycznych,

oraz dodatkowo określenie:

- ✓ obszarów uzupełnienia zabudowy,
- ✓ obszary zabudowy śródmiejskiej

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie planu ogólnego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie – pismo znak: WSTI.411.1.2024.MK z dnia 25 marca 2024 roku oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Białej Podlaskiej - pismo znak: ONS-NZ.7016.4.7.2024 z dnia 6 sierpnia 2024 roku. Prognoza zawiera odniesienie do uwag Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, wniesionych w toku uzgodnień pismem z dnia 18.08.2025 r. znak WSTI.410.40.2025.MK w szczególności: dotyczących potrzeby szerszej analizy potencjalnych oddziaływań na środowisko związanych z możliwością lokalizacji odnawialnych źródeł energii (elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych), uwzględnienia ich wpływu na korzyści ekologiczne oraz obszary chronione, a także oceny możliwości kumulacji oddziaływań wynikających z szerokiego katalogu profili funkcjonalnych. W prognozie uwzględniono uwagi organu poprzez uzupełnienie analiz o odniesienia do potencjalnych skutków środowiskowych realizacji ustaleń planu, wskazanie możliwych ryzyk dla elementów środowiska przyrodniczego oraz sformułowanie ogólnych rekomendacji działań minimalizujących i zapobiegawczych dla dalszych etapów planowania przestrzennego.

Zakres i treść *Prognozy* określa art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...), zgodnie z którym prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jego przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- istniejące problemy oraz cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania;

przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko;
- rozwiązania alternatywne, o ile zostanie wykazane, że istnieją możliwości ich wprowadzenia.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o oświadczenie o informacji zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie analizowanego dokumentu.

Prognoza opracowana została zgodnie z zakresem problemowym wynikającym z *art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie(...)*, który to precyzuje schemat formalnej i merytorycznej zawartości prognozy oddziaływania na środowisko oraz wymagany zakres analiz i ocen.

4. MATERIAŁY WYJŚCIOWE

Prognozę dotyczącą projektu Planu ogólnego sporządzono w oparciu o dostępne materiały, publikacje mapowe, literaturę oraz własne obserwacje terenowe. Opracowanie wykonano na podstawie:

- ☐ wizji terenu;
- ☐ analizy obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kodeń;
- ☐ analizy ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kodeń - uchwała nr XXX/V/224/2002 Rady Gminy Kodeń z dnia 10 października 2002;
- ☐ analizy opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby Planu ogólnego gminy Kodeń;
- ☐ analizy Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bialskiego na lata 2022 - 2025, Powiat Bialski, Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej 2022;
- ☐ analizy Raportu o stanie gminy Kodeń w 2023 r.;
- ☐ analizy archiwalnych materiałów fizjograficznych i geologicznych;
- ☐ dokumentów o charakterze regionalnym, w tym w szczególności Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego;
- ☐ Projekt Audytu Krajobrazowego Województwa Lubelskiego
- ☐ analizy Raportów o stanie środowiska województwa lubelskiego;
- ☐ literatury przedmiotu i obowiązujących w dniu podjęcia uchwały o przystąpieniu do opracowania projektu Planu ogólnego, aktów prawnych (spis w załączeniu), o ile tak stanowią przepisy szczególne.

Ileokroć w przedmiotowym dokumencie jest mowa o „projekcie Planu ogólnego”, bądź „projekcie dokumentu”, należy przez to rozumieć „projekt Planu ogólnego gminy Kodeń”. Analogicznie, poprzez określenie „prognoza” należy rozumieć „prognozę oddziaływania na środowisko projektu Planu ogólnego gminy Kodeń”.

5. METODY BADAWCZE ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka prognozy określona jest przez ustawę z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z ustawą dokonuje się oceny wpływu ustaleń projektu planu na poszczególne komponenty środowiska oraz uwzględnia zależności pomiędzy jego poszczególnymi elementami. W trakcie pracy przyjmuje się, że przyjęte zapisy planu zostaną w pełni zrealizowane, ponieważ tylko w takim ujęciu możliwe jest dokonanie kompletnej i wiarygodnej oceny potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z realizacji dokumentu. Założenie to stanowi podstawę metodyczną wszystkich strategicznych ocen oddziaływania na środowisko – gdyby nie przyjęto pełnej realizacji ustaleń planu, prognoza nie odzwierciedlałaby rzeczywistych, maksymalnych możliwych oddziaływań, a jej wyniki mogłyby być zaniżone i niemiernodajne. Oznacza to z jednej strony maksymalizację oddziaływań powstałych na skutek realizacji planu – tych negatywnych i pozytywnych, a z drugiej realizację wszystkich ustaleń dotyczących ochrony środowiska. Ocena możliwości wystąpienia danych skutków dokonywana jest na podstawie aktualnego stanu środowiska i planowanych zmian w zagospodarowaniu. Proponowane formy użytkowania determinują bowiem siłę oraz skalę oddziaływania na środowisko. Istotnym jest przeprowadzenie analizy wpływów środowiskowych, wywołanych realizacją ustaleń planu, na tereny znajdujące się w granicach opracowania oraz jego otoczenie, ze szczególnym uwzględnieniem różnych form ochrony przyrody. Końcowym etapem opracowania jest sformułowanie wniosków i ustalenie ewentualnych zmian, których wprowadzenie do projektu planu może skutkować zmniejszeniem presji.

6. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

6.1. CEL I ZAKRES PLANU OGÓLNEGO GMINY KODEŃ

Zgodnie z art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie ogólnym należy, uwzględnić uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, a w szczególności:

- 1/ Politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego
- 2/ Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 3/ Znajdujące się na obszarze gminy:
 - a/ Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny
 - b/ Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
 - c/ Obszary gruntów zmeliorowanych,
 - d/ Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
 - e/ Strefy ochronne ujęć wody,
 - f/ Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
 - g/ Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
 - h/ Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji
 - i/ Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej
 - j/ Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
 - k/ Obszary pomników zakłady i ich strefy ochronne
 - l/ Tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
 - m/ Obszary ograniczonego użytkowania,
 - n/ Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
 - o/ Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
 - p/ Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
 - q/ Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I- III oraz grunty leśne,
 - r/ Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
 - s/ Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- 4/ Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami,
- 5/ Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe,
- 6/ Opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o którym mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska
- 7/ Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, o których mowa powyżej, wskazano zamknięty katalog 12 stref funkcjonalnych oraz ich profil podstawowy i dodatkowy. Dla wszystkich stref planistycznych, z wyjątkiem stref otwartych, stref infrastruktury, stref komunikacji i stref cmentarzy i stref górnictwa wyznaczono obowiązkowo wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Minimalną powierzchnię ekologicznie czynną, której minimalne wartości zostały określone w w/w rozporządzeniu wyznaczono dla wszystkich stref z wyjątkiem stref otwartych, stref komunikacji i stref górnictwa. Dla każdej ze stref planistycznych określono profil podstawowy, który stanowi obligatoryjny element planu ogólnego. Profil dodatkowy nie został określony we wszystkich przypadkach – nie występuje m.in. w jednostkach 7SU, 8SU, 9SU, 10SU, 14SU, 16SU, 18SU, 22SU, 24SU (strefy usługowe), 3SN i 4SN (strefy zieleni i rekreacji) oraz 1SO i 4SO (strefy otwarte). W pozostałych strefach wskazano wybrane formy zagospodarowania spośród dopuszczalnych ustawowo, dostosowane do charakteru i uwarunkowań przestrzennych gminy Kodeń.

Na terenie gminy Kodeń, wyznaczono następujące strefy planistyczne:

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ - (1SZ – 315SZ)

Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje swoim zasięgiem głównie tereny zabudowy zagrodowej wyznaczone w obowiązującym planie miejscowym, które zasadniczo pokrywają się z istniejącym zagospodarowaniem przestrzennym poszczególnych miejscowości. W luźnych enklawach zabudowy zagrodowej, o ile były spełnione wymogi prawne, wprowadzono obszary uzupełnienia zabudowy w ramach powiększenia w/w strefy planistycznej. Do stref planistycznych wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową poza obszarem objętym planem miejscowym i obszarami uzupełnienia zabudowy włączono także istniejącą zabudowę zagrodową, głównie kolonijną lub zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie terenu wyznaczonego na cele mieszkaniowe w obowiązującym planie miejscowym. Czynnikiem decydującym było już istniejące zagospodarowanie działek zabudową mieszkaniową i towarzyszącym jej budynkom gospodarczym związanym z produkcją rolniczą. Na terenie strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową dopuszcza się realizację zabudowy usługowej.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SZ:

a/ Strefa poza obszarem Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,5
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12,0 m. W strefie 7SZ w m. Kopytów maksymalna wysokość do 10,0 m;
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 60 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

b/ Strefa w obszarze Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,4
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 40 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 35 %

c/ Strefy w obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,3
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ - (1SJ-88SJ)

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu.

Obejmuje swoim zasięgiem w większości tereny zabudowy mieszkaniowej osady gminnej Kodeń, wsi Zalewsze oraz częściowo miejscowości Okczyn. Ponadto w ramach wyznaczenia obszarów uzupełnienia zabudowy w/w strefy planistyczne wyznaczono w obrębach: Kodeń III, Elżbiecin, Kol. Kopytów i Szostaki. Są to tereny o większym zainteresowaniu zabudową mieszkaniową jednorodziną lub letniskową, która jest możliwa do realizacji jedynie w obszarze tejże strefy. Do w/w strefy SJ włączono także pojedyncze działki zabudowane położone w rolniczej przestrzeni produkcyjnej poza strefą zwartej zabudowy, które wg ewidencji gruntów i budynków nie są działkami rolnymi. Prawdopodobnie są to obiekty o funkcji domów letniskowych. Na terenie strefy wielofunkcyjnej z zabudową jednorodziną dopuszcza się realizację zabudowy usługowej i zabudowy letniskowej.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SJ:

a/ Strefa poza obszarem Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,5
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12,0 m

- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 50 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

b/ Strefa w obszarze Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,4
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m; w strefach SJ położonych w osadzie Kodeń - maksymalna wysokość do 12 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 40 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 35 %

c/ Strefy lokalizowane w obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.3
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10.0
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ - (1SW-5SW)

Profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: nie wyznacza się.

Strefa obejmuje tereny zainwestowane, uwzględnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, położone w miejscowości Kodeń i Kostomłoty Osada. Są to budynki mieszkalne wielorodzinne zrealizowane w ramach dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Dokonano nieznacznej korekty zasięgu w/w strefy włączając do niej istniejące budynki gospodarcze związane z zabudową wielorodzinną oraz place zabaw wraz z zielenią towarzyszącą. W ramach tejże strefy uwzględniono także teren działki na której jest zlokalizowany budynek byłego domu nauczyciela w Kopytowie, zaadaptowany na budynek mieszkalny czterorodzinny. W obszarach strefy wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SW:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,8
- Maksymalna wysokość zabudowy: 15,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 40 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

STREFA USŁUGOWA - (1SU-24SU)

Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

W zależności od strefy wskazano różne profile dodatkowe:

- 1SU, 6SU, 7SU, 8SU, 9SU, 10SU, 12SU, 13SU, 14SU, 16SU, 18SU, 21SU, 22SU, 24SU - *tereny usług użyteczności publicznej i komercyjnej.*

Profile dodatkowe: 1SU, 6SU - teren zieleni naturalnej, 12SU – teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, 13SU – teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej. Dla 7SU, 8SU, 9SU, 10SU, 14SU, 16SU, 22SU, 18SU, 24SU - nie wyznacza się profili dodatkowych.

- 2SU, 19SU, 20SU - *tereny usług, składów i magazynów.*

Profile dodatkowe: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej

- 3SU, 4SU, 5SU, 11SU, 15SU, 17SU - *tereny usług kultu religijnego - nie wyznacza się profili dodatkowych.*
- 23SU - *tereny usług kultu religijnego w zespole zamkowym*

Profile dodatkowe: teren zieleni naturalnej, teren lasu

Strefa obejmuje swoim zasięgiem głównie usługi publiczne realizowane przez administrację państwową i samorządową. Wyznaczono je także na terenach istniejących obiektów kultu religijnego o ile historycznie nie były miejscem pochówków (cmentarzy). W większości pokrywają się z zasięgiem terenów zabudowy usługowej

wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Strefy usługowe wyznaczono także na terenach rolniczych niezabudowanych, położonych w atrakcyjnych lokalizacjach, głównie w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 816. Poza obowiązującym planem miejscowym strefy usługowe wyznaczono w miejscowościach: Dobratycze, Kostomłoty Osada, Kodeń, Kodeń III. Na terenach niektórych stref usługowych, głównie na terenach niezabudowanych, zlokalizowanych poza zasięgiem planu miejscowego i nie objętych ochroną konserwatorską dopuszcza się realizację elektrowni słonecznych, składów i magazynów.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla stref: 1SU, 6SU, 7SU, 8SU, 9SU, 10SU, 12SU, 13SU, 14SU, 16SU, 18SU, 21SU, 22SU, 24SU:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.4 – 1,0
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12.0 m – 17.0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 40% – 60%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% - 50%

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla stref: 2SU, 19SU, 20SU

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.5
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12.0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 50%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla stref: 3SU, 4SU, 5SU, 11SU, 15SU, 17SU

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,2 - 0.3
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12.0 m – 25.0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20% – 30%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50%

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy: 23SU

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,05
- Maksymalna wysokość zabudowy: 20,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 5%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 80%

STREFA GOSPODARCZA - (1SP – 5 SP)

Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje swoim zasięgiem niektóre tereny położone w miejscowości Kodeń i Kostomłoty Osada, wyznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny rozwoju przedsiębiorczości „P” i przeznaczone m.in. pod zabudowę produkcyjną. W planie ogólnym nie wyznacza się nowych terenów związanych z w/w funkcją. Na terenie strefy gospodarczej dopuszcza się realizację zabudowy usługowej. Nie dopuszcza się realizacji elektrowni słonecznych, składów i magazynów.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SP:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,6
- Maksymalna wysokość zabudowy: 15,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 50 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 25 %

STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ - (1SR – 52SR)

Profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa swoim zasięgiem głównie tereny zagospodarowane związane z produkcją rolniczą oraz tereny niezabudowane położone w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej zagrodowej dając możliwość powiększania siedlisk o zabudowę gospodarczą związaną z produkcją rolniczą lub w niektórych przypadkach w

sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej, dając możliwość łączenia funkcji zabudowy zagrodowej z zabudową jednorodziną, co jest szczególnie uzasadnione w przypadku transformacji wsi w kierunku rozwoju funkcji pozarolniczych. Strefą produkcji rolniczej oznaczono nieruchomości różnej wielkości zarówno te na których zlokalizowane są pojedyncze budynki gospodarcze związane z produkcją rolną lecz bez towarzyszącego zabudowie budynku mieszkalnego oraz duże wielkotowarowe gospodarstwa hodowlane w Kątach i Kopytowie. Wynika to z przepisów, które nie pozwalają na oznaczenie jako zabudowy zagrodowej nieruchomości na której zlokalizowane są wyłącznie budynki gospodarcze bez budynku mieszkalnego. W Obszarze Chronionego Krajobrazu wyznaczono strefy SR wyłącznie na podstawie istniejącego już zagospodarowania. Ze względu na ograniczoną wielkość tych stref, żadna z nich nie jest predestynowana do prowadzenia wysokotowarowej produkcji rolnej.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SR:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,6
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12,0 - 15,0 m.
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 50 %
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SR w obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.3
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10.0
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%

STREFA ZIELENI I REKREACJI - (1SN – 9SN)

Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

W zależności od strefy wskazano różne profile dodatkowe:

- 1SN - profil dodatkowy: teren zieleni naturalnej, teren lasu
- 3SN, 4SN – nie wyznacza się profilu dodatkowego - zakaz zabudowy kubaturowej
- 5SN - profile dodatkowe: teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej, teren lasu - - zakaz zabudowy kubaturowej
- 6SN, 7SN - profile dodatkowe: teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej
- 8SN, 9SN - profile dodatkowe: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego i gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu
- 2SN - profile dodatkowe: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług turystyki, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej

Strefa obejmuje swoim zasięgiem tereny zieleni urządzonej i zieleni naturalnej na terenach zainwestowanych jak: Park Placencja wraz z sąsiadującym ośrodkiem wypoczynkowym, Błonia w otoczeniu Kalwarii Kodeńskiej i Skwer na Rynku w Kodniu. Ponadto strefy zieleni i rekreacji wyznaczono na terenie pozostałości historycznego założenia dworsko – parkowego w Kątach, na terenach ogrodów działkowych w Kodniu i Kostomłotach oraz w Kodniu na terenach rolnych, zadrzewionych przeznaczonych na cele rekreacyjne w sąsiedztwie strefy usługowej. Strefa ta charakteryzuje się niskimi wskaźnikami intensywności zabudowy i wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Na terenie niektórych stref zieleni i rekreacji dopuszcza się realizację obiektów usługowych związanych z funkcją sportową, turystyczną, edukacyjną, gastronomiczną, handlową, ochroną zdrowia, pomocą społeczną. Strefy zieleni i rekreacji w Kątach (pozostałości założenia dworsko – ogrodowego) oraz Błonia i Rynek w Kodniu wyłączone są z zabudowy kubaturowej.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy 1SN:

- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 80 %

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla stref 3SN i 4SN:

- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70 %

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy 5SN:

- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 80 %

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy 6SN i 7SN:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.2
- Maksymalna wysokość zabudowy: 6,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 60%

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy 8SN i 9SN:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.1
- Maksymalna wysokość zabudowy: 10,0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 10%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 60%

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy 2SN:

- Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0.2
- Maksymalna wysokość zabudowy: 12.0 m
- Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 20%
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 70%

STREFA INFRASTRUKTURALNA - (1SI – 5SI)

Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych.

Profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej.

Strefa obejmuje istniejące zagospodarowanie tj. komunalne ujęcie wody, komunalną oczyszczalnię ścieków, tereny bazowych stacji telefonii komórkowych oraz teren PSZOK -u, uwzględniając jego powiększenie. Plan ogólny nie wyodrębnia infrastruktury liniowej, gdyż może być ona realizowana w każdej ze stref planistycznych.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SI:

- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%

STREFA CMENTARZY- (1SC – 14SC)

Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej.

Strefa obejmuje tereny 12-stu istniejących cmentarzy, w tym nieczynny cmentarz żydowski.

1.	Cmentarz katolicki w Kodniu XIX w.	Kodeń, Działka nr 882/1
2.	Cmentarz katolicki w Kodniu XIX w.	Kodeń, Działka nr 939
3.	Cmentarz prawosławny w Kodniu XIX w.	Kodeń, Działka nr 882/2
4.	Cmentarz żydowski w Kodniu XVII w.	Kodeń, Działki nr: 1402, 1403, 1416, 1415, 1584, 688/2, 688/3, 867/4, 867/5
5.	Cmentarz unicki w Kostomłotach XIX w.	Kostomłoty, Działka nr 366
6.	Cmentarz katolicki w Kopytowie I ćw. XX w.	Kopytów, Działka nr 311
7.	Cmentarz prawosławny w Kopytowie I poł. XX w.	Kopytów, Działka nr 320
8.	Cmentarz prawosławny w Dobratyczach XIX w.	Dobratycze, Działka nr
9.	Cmentarz prawosławny w Kątach I poł. XX w.	Kąty, Dz. nr ew. 298 (przy cerkwi)
10.	Cmentarz w Okczynie (prawosławny i katolicki) XIX w.	Okczyn, Działka nr 42
11.	Cmentarz prawosławny w Olszankach, XIX w.	Olszanki, Działka nr 170
12.	Cmentarz prawosławny w Zabłociu, XIX w.	Zabłocie, Działka nr 58

Do strefy cmentarzy zaliczono także tereny na których miały miejsce historyczne pochówki w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów sakralnych takich jak: Bazylika p.w. Św. Anny w Kodniu, cerkiew neounicka Św. Nikity w Kostomłotach i cerkiew prawosławna p.w. Św. Mikołaja Cudotwórcy w Zabłociu.

Wskaźniki przestrzenne wyznaczone dla strefy SC

- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %

STREFA GÓRNICTWA - (1SG – 2SG)

Profil podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Strefa obejmuje teren udokumentowanych złóż surowców naturalnych wraz z terenem i obszarem górniczym położony w obrębie miejscowości Dobratycze oraz złoża położone na terenie i w obszarze górniczym - Zalewsze – Pole A, które posiada aktualną koncesję na wydobywanie kruszywa naturalnego. Złoże Zalewsze – Pole A jest zlokalizowane na terenie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i posiada koncesję na wydobywanie ważną do dnia 13 maja 2026 r. Obszar ten podlega ochronie prawnej na podstawie rozporządzenia nr 35 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. z którego wynikają zakazy m.in. zakaz wydobywania do celów gospodarczych (...) minerałów. Zakaz ten nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie w/w rozporządzenia. Ustalenia planu ogólnego w tym zakresie nie są wiążące dla organów udzielających w przyszłości koncesji na wydobywanie, które podlegają oddzielnym procedurom. Należy stwierdzić, iż ze względu na ochronę prawną Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w przyszłości wydobywanie surowców w obszarze górniczym Zalewsze – Pole A winno zostać zaniechane a teren rekultywowany). Plan nie wskazuje do objęcia strefą górniczą udokumentowanych złóż położonych w obrębie miejscowości Szostaki ze względu na położenie w Obszarze Chronionego Krajobrazu dla którego obowiązują przywołane wyżej zakazy oraz w miejscowości Kodeń, gdzie wydobywanie zostało zaniechane a teren jest w trakcie rekultywacji – realizacja zbiorników wodnych.

STREFA OTWARTA - (1SO – 19SO)

Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej.

- 1SO i 4SO – strefy położone na terenie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z uwzględnieniem terenów szczególnego zagrożenia powodziowego rzeki Grabar – Kałamanki

Profile dodatkowe: brak. Obowiązuje zakaz zabudowy.

- 3SO i 2SO – strefy położone na terenach nie objętych ochroną

Profile dodatkowe: teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej

- 13SO, 16SO-17SO – strefy położone na terenach nie objętych ochroną

Profile dodatkowe: teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej

- 5SO – 12SO, 14SO - 15SO , 18SO – 19SO – strefy położone w sąsiedztwie obiektów zabytkowych uznane jako strefy ochrony widokowej

Profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej. Obowiązuje zakaz zabudowy

Strefa obejmuje tereny rolne i leśne oraz nieużytki. Wyznaczono ogółem 17 stref z których dwie 1SO i 4SO położone są w Nadbużańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Ze względu na ochronę krajobrazu oraz ochronę wartości przyrodniczych systemu ekologicznego w strefach tych obowiązuje zakaz zabudowy. W strefach 2SO i 3SO położonych poza obszarami chronionymi dopuszcza się możliwość realizacji elektrowni słonecznych. W strefach 16SO i 17SO o ograniczonym zasięgu, które zlokalizowano w północnej części gminy dopuszcza się możliwość realizacji elektrowni wiatrowych i elektrowni słonecznych. Pozostałe strefy oznaczone symbolami od 5SO do 15SO z wyłączeniem 13SO oraz 18SO i 19SO stanowią otuliny wokół obiektów zabytkowych, głównie cmentarzy. Ze względu na ochronę wartości krajobrazu kulturowego w strefach tych obowiązuje zakaz zabudowy. Plan ogólny jedynie dopuszcza możliwość lokalizacji urządzeń związanych z produkcją energii z OZE (Odnawialne Źródła Energii), nie wskazuje konkretnych lokalizacji oraz nie określa parametrów wielkości i mocy tych urządzeń. Uszczegółowienie informacji w tym zakresie uwzględni miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.

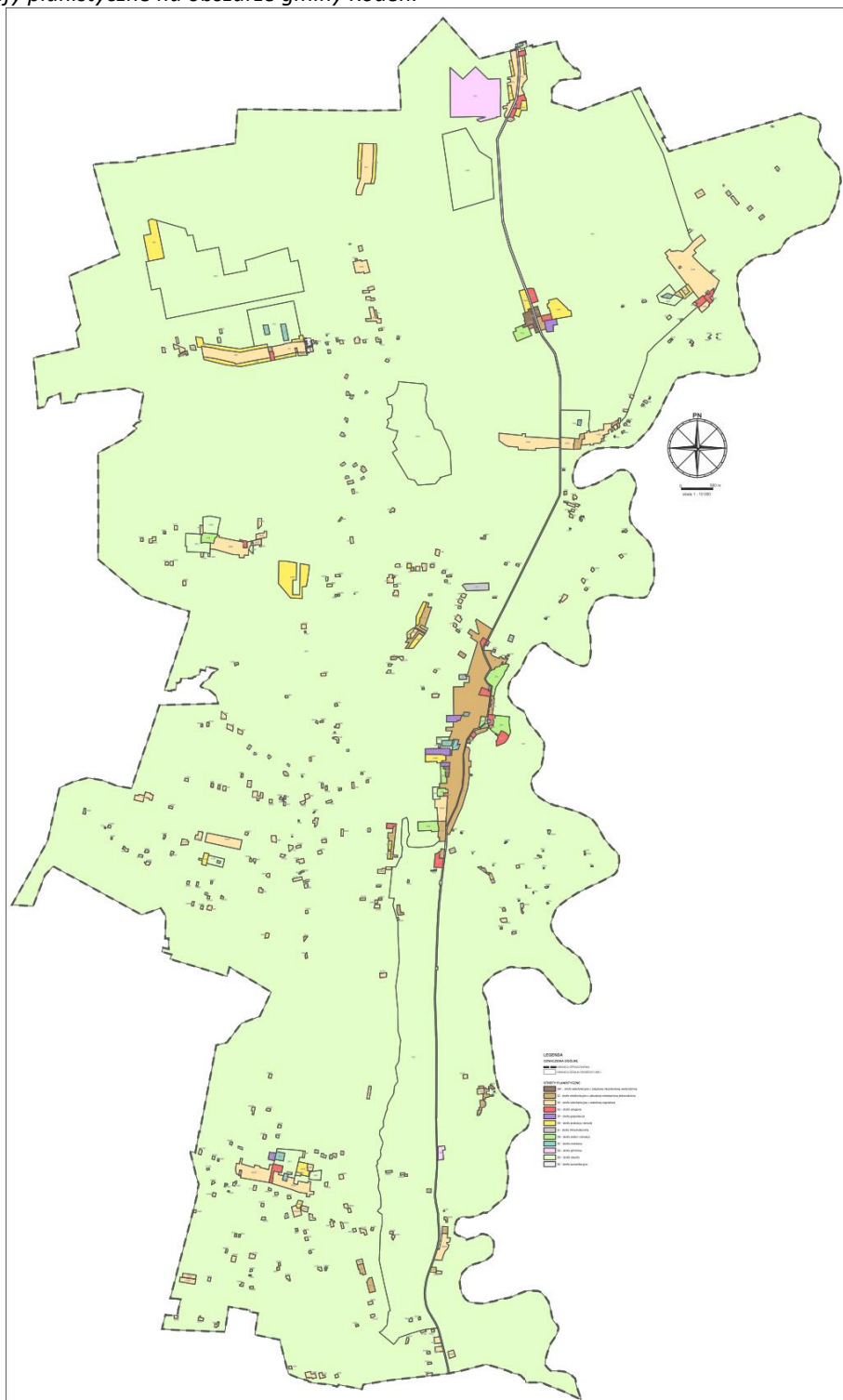
STREFA KOMUNIKACYJNA - (ISK)

Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej.

Profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej.

Strefa obejmuje drogę wojewódzką nr 816 o klasie technicznej drogi głównej (G) relacji Terespol - Zosin, wyznaczoną w istniejącym pasie drogowym.

Rycina 1. Strefy planistyczne na obszarze gminy Kodeń.

6.2. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano obowiązujące dokumenty strategiczne. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

❖ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r., to dokument określający kierunki zagospodarowania przestrzennego na szczeblu regionalnym. Jest on dokumentem o charakterze długookresowym, stanowiącym element krajowego systemu planowania przestrzennego i określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną i merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych w planach niższego szczebla.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa lubelskiego gmina Kodeń położona jest w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej w strefie gospodarki hodowlanej o charakterze mozaikowym łąkowo-leśno-polnym. W związku z tym przyjmuje się zasadę nadrzędności działań służących utrzymaniu i wzmocnieniu ich funkcji podstawowych (wiodących) oraz preferencje rozwojowe, nakazujące zachowanie naturalnych wartości zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zrównoważony rozwój gospodarki rolnej i funkcji towarzyszących.

Przez teren gminy Kodeń przebiega jedno z głównych powiązań transportowych oparte o drogę wojewódzką nr 816 dla których przyjmuje się zasadę wzmocnienia ich funkcji poprzez rozwój infrastruktury transportowej zapewniającej sprawność powiązań komunikacyjnych, minimalizującą zagrożenia bezpieczeństwa publicznego oraz kolizje z elementami regionalnej sieci ekologicznej.

Na terenie gminy znajdują się obszary o wiodącej funkcji przyrodniczej, takie, jak ostoja przyrody oraz kluczowe ekosystemy leśne, dla których obowiązuje zasada podporządkowania wszelkiej działalności utrzymaniu wartości przyrodniczych. Występują tutaj również korytarze ekologiczne stanowiące elementy pasmowe, dla których obowiązuje zasada przyporządkowania wszelkich działań utrzymaniu ciągłości powiązań ekologicznych pomiędzy elementami węzłowymi układu naturalnego.

Gmina Kodeń położona jest w wiejskim obszarze funkcjonalnym wymagającym wsparcia procesów rozwojowych i w przygranicznym obszarze funkcjonalnym o znaczeniu ponadregionalnym oraz w obszarach funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym: Nadbużańskim obszarze funkcjonalnym i obszarze funkcjonalnym Polesie ze strefą oddziaływania Kanału Wieprz-Krzna. Dla obszarów tych, jako wiodące kierunki zagospodarowania PZPWL wskazuje:

- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych (transportowych, teleinformatycznych, społeczno-gospodarczych) z lokalnymi ośrodkami rozwoju;
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i wykorzystywaniem walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce;
- zwiększenie dostępności w relacjach krajowych i regionalnych (poprawa dostępu do usług, sieci transportowych i telekomunikacyjnych);
- wzmocnienie funkcjonalne ośrodków miejskich;
- rozwój sieci przejść granicznych i infrastruktury granicznej;
- rozbudowę infrastruktury logistycznej;
- realizację przejść granicznych dla ruchu lokalnego o charakterze turystycznym;
- rozwój drobnej przedsiębiorczości (w mikrostrukturach gospodarczych);
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki (w tym walorów krajoznawczych rzeki Bug w rozwoju turystyki wodnej);
- adaptację zabudowy zagrodowej dla potrzeb rekreacji;
- utrzymanie użytkowania łąkowo-pastwiskowego terenów odpowiadających za naturalną retencję wód powodziowych;
- modernizację (remeliorację) KWK obejmującą: o uszczelnienie koryta kanału, o udrożnienie sieci rowów nawadniających;
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej;
- budowę i modernizację obiektów stawowych dla potrzeb gospodarki rybackiej;
- rozwój bazy przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwój energetyki odnawialnej z wykorzystaniem biomasy, zasobów wodnych i instalacji fotowoltaicznych;

- zalesianie stref wododziałowych.

Na podstawie wykazu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym umieszczonych w PZPWL (rozdz. VIII) oraz aktualnie obowiązujących dokumentów przyjętych odpowiednio przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra, Sejmik Województwa Lubelskiego lub Zarząd Województwa Lubelskiego, w obszarze gminy Kodeń nie wskazuje się inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym.

❖ **Projekt Audytu Krajobrazowego Województwa Lubelskiego** – dokument po etapie konsultacji z instytucjami

W aktualnej systematyce aktów planowania przestrzennego, audyt krajobrazowy obok planu zagospodarowania przestrzennego województwa należy do podstawowych narzędzi kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Podstawą wprowadzenia nowych kompetencji organów samorządu województwa, dotyczących sporządzenia audytu krajobrazowego, było przyjęcie ustawy z dnia 24 kwietnia 2015r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, co skutkowało m.in. nowelizacją przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 13 b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustalenia planu ogólnego muszą uwzględniać rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe. Na terenie województwa lubelskiego, sporządzony został projekt Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego, który jest już po etapie opiniowania.

Na terenie gminy Kodeń wyznaczone zostały krajobrazy priorytetowe tj.:

06-845.18-15, 06-845.12-58 - MIEJSCOWOŚCI Z ZACHOWANYM UKŁADEM HISTORYCZNYM – miejscowość Kodeń:

Wytyczne odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

- utrzymanie wiodącej funkcji osadniczej obszaru z uwzględnieniem potrzeb zachowania historycznie wykształconej struktury przestrzennej miejscowości,
- utrwalanie historycznego układu przestrzennego poprzez rozwijanie funkcji użytkowych obiektów (z uwzględnieniem funkcji usługowej i mieszkaniowej) oraz zachowanie istniejącego układu ulic i placów oraz terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- dopuszczanie lokalizacji nowej zabudowy - preferowanie lokalizacji nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego w dostosowaniu do przyjętych warunków ochrony konserwatorskiej historycznego układu przestrzennego,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrożający wiodącej funkcji obszaru.

REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZACHOWANIE DOTYCHCZASOWEGO STANU LUB DOPROWADZENIE DO STANU POŻĄDANEGO KRAJOBRAZU

- 1) Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:
 - kontynuacja działań w zakresie prowadzonej gospodarki leśnej, zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu / Uproszczonym Planem Urządzania Lasu z uwzględnieniem potrzeby zwiększania udziału drzewostanów ponad 100-letnich i udziału martwego drewna oraz ograniczania zrębów zupełnych,
 - prowadzenie gospodarki wodnej na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
- 2) Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:
 - wykluczanie możliwości wprowadzania do ekosystemu obcych gatunków roślin oraz eliminowanie gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia,
 - realizacja zabiegów renaturalizacyjnych rzek z zastosowaniem rozwiązań wskazanych w Podręczniku dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych,
 - rewitalizacja obiektów kultury materialnej poprzez rozwijanie ich funkcji użytkowej.

- 3) Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
- opracowanie lub aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000,
 - gospodarowanie na obszarze Natura 2000 zgodnie z obowiązującym planem ochrony / planem zadań ochronnych,
 - podjęcie uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu, w ramach której zweryfikowane zostaną cele szczegółowe oraz zakazy adekwatne do celów ochrony, a także granice obszaru objętego formą ochrony przyrody, określone w dotychczas obowiązującym Rozporządzeniu Wojewody Lubelskiego,
 - podjęcie uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustalenia stref ochrony krajobrazu dla krajobrazów priorytetowych,
 - inicjowanie przez samorządy gminne działań, dotyczących ochrony obiektów lub obszarów o walorach przyrodniczych lub kulturowych, ukierunkowanych na ustanawianie pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz parków kulturowych,
 - realizowanie procesów inwestycyjnych w obszarach występowania obiektów zabytkowych oraz w obrębie historycznych układów przestrzennych w uzgodnieniu z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
 - włączanie służb parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w proces sporządzania lokalnych aktów planowania.
- 4) Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:
- realizacja działań zapewniających utrzymanie ciągłości i drożności leśnego korytarza regionalnej sieci ekologicznej,
 - realizacja działań zapewniających utrzymanie ciągłości i drożności dolinnego korytarza regionalnej sieci ekologicznej,
 - planowanie lokalnych systemów przyrodniczych w nawiązaniu do regionalnej sieci ekologicznej,
 - stosowanie rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury na funkcjonalność powiązań przyrodniczych,
 - podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących roli i znaczenia obszarów wodno-błotnych w krajobrazie.

06-845.18-27 – Z PRZEWAGĄ MOZAIKOWO ROZMIESZCZONYCH UŻYTKÓW ROLNYCH, TWORZĄCYCH MAŁE POLA – niewielki fragment miejscowości Dobratycze:

Wytyczne odnośnie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub zasad ich zagospodarowania określających dopuszczalny zakres i ograniczenia tych zmian, w tym wytycznych odnośnie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

- zachowanie wiodącej funkcji rolnej obszaru z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych gospodarstw rolnych,
- rozwój zagospodarowania, użytkowanie terenów oraz prowadzenie procesów scalania gruntów w sposób zapewniający zachowanie istniejącego wstęgowego układu pól,
- ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy - lokalizowanie nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- dopuszczanie lokalizacji nowej zabudowy - preferowanie lokalizacji nowych obiektów budowlanych w ramach uzupełniania lub kontynuacji zainwestowania w obrębie istniejących struktur osadniczych,
- rozwój zagospodarowania turystycznego terenów w dostosowaniu do chłonności ekosystemu i przyjętych celów ochrony,
- możliwość realizacji infrastruktury technicznej w sposób niezagrożający wiodącej funkcji obszaru.

REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZACHOWANIE DOTYCHCZASOWEGO STANU LUB DOPROWADZENIE DO STANU POŻĄDANEGO KRAJOBRAZU

- 1) Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:
 - kontynuacja działań w zakresie prowadzonej gospodarki leśnej, zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu / Uproszczonym Planem Urządzania Lasu z uwzględnieniem potrzeby zwiększania udziału drzewostanów ponad 100-letnich i udziału martwego drewna oraz ograniczania zrębów zupełnych,
 - prowadzenie gospodarki rolniczej z zastosowaniem rozwiązań wskazanych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej, ze szczególnym uwzględnieniem działań sprzyjających ochronie torfowisk i bagien,
 - prowadzenie gospodarki wodnej na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
 - planowanie i prowadzenie gospodarki odpadami z zastosowaniem rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury na krajobraz.
- 2) Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:
 - utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych,
 - wykluczanie możliwości wprowadzania do ekosystemu obcych gatunków roślin oraz eliminowanie gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia,
 - realizacja zabiegów renaturalizacyjnych rzek z zastosowaniem rozwiązań wskazanych w Podręczniku dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych,
 - rekultywacja terenu po eksploatacji surowców w kierunku gospodarki leśnej / wodnej,
 - przebudowa drzewostanów w celu ich dostosowania do warunków siedliskowych lasu,
 - rewitalizacja obiektów kultury materialnej poprzez rozwijanie ich funkcji użytkowej,
 - stosowanie rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ wykopów, nasypów, obwałowań i kopców na krajobraz,
 - stosowanie rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na krajobraz, w szczególności w zakresie działań ograniczających fizyczną i chemiczną degradację siedlisk lądowych.
- 3) Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
 - opracowanie lub aktualizacja planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000,
 - gospodarowanie na obszarze Natura 2000 zgodnie z obowiązującym planem ochrony / planem zadań ochronnych,
 - podjęcie uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie Parku Krajobrazowego, w ramach której zweryfikowane zostaną cele szczegółowe oraz zakazy adekwatne do celów ochrony, a także granice obszaru objętego formą ochrony przyrody, określone w dotychczas obowiązującym Rozporządzeniu Wojewody Lubelskiego,
 - opracowanie Planu Ochrony Parku Krajobrazowego,
 - opracowanie / aktualizacja Planu Ochrony Parku Krajobrazowego, w ramach którego określone zostaną strefy ochrony krajobrazu dla krajobrazów priorytetowych, obejmujące w szczególności przedpola ekspozycji oraz osie i punkty widokowe,
 - podjęcie uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu, w ramach której zweryfikowane zostaną cele szczegółowe oraz zakazy adekwatne do celów ochrony, a także granice obszaru objętego formą ochrony przyrody, określone w dotychczas obowiązującym Rozporządzeniu Wojewody Lubelskiego,
 - podjęcie uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ustalenia stref ochrony krajobrazu dla krajobrazów priorytetowych,
 - inicjowanie przez samorządy gminne działań, dotyczących ochrony obiektów lub obszarów o walorach przyrodniczych lub kulturowych, ukierunkowanych na ustanawianie pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz parków kulturowych,

- realizowanie procesów inwestycyjnych w obszarach występowania obiektów zabytkowych oraz w obrębie historycznych układów przestrzennych w uzgodnieniu z Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- włączanie służb parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w proces sporządzania lokalnych aktów planowania.

4) Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:

- realizacja działań zapewniających utrzymanie ciągłości i drożności leśnego korytarza regionalnej sieci ekologicznej,
- realizacja działań zapewniających utrzymanie ciągłości i drożności dolinnego korytarza regionalnej sieci ekologicznej,
- planowanie lokalnych systemów przyrodniczych w nawiązaniu do regionalnej sieci ekologicznej,
- stosowanie rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych (alternatywne warianty) minimalizujących negatywny wpływ infrastruktury na funkcjonalność powiązań przyrodniczych,
- podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących roli i znaczenia obszarów wodno-błotnych w krajobrazie.

Dodatkowo na terenie gminy Kodeń wyznaczone zostały następujące krajobrazy:

- a/ 06-845.18-16 - z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk
- b/ 06-845.12-62 - z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk
- c/ 06-845.12-98 - z przewagą siedlisk borowych
- d/ 06-845.12-18 - z przewagą siedlisk lasowych
- e/ 06-845.12-88 – z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości
- f/ 06-845.18-08 - z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola
- g/ 06-845.12-53 - z przewagą siedlisk borowych
- h/ 06-845.12-16 – z przewagą siedlisk borowych
- i/ 06-845.12-38 - z przewagą siedlisk borowych

❖ **Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby planu ogólnego.**

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI:

Na terenach o znaczących walorach środowiskowych, które włączono do systemu przyrodniczego gminy, należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego:

- ✓ kształtowanie zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej poza przyrodniczym systemem gminy;
- ✓ harmonizowanie struktur osadniczych i infrastruktury technicznej z siecią ekologiczną;
- ✓ zakaz wprowadzania nowych funkcji użytkowania terenu, stwarzających zagrożenia dla funkcji ekologicznych;
- ✓ bezwzględna ochrona siedlisk torfowiskowych i bagiennych;
- ✓ zachowanie drożności powiązań ekologicznych poprzez:
 - racjonalną lokalizację zabudowy - zalecane działania zmierzające do koncentracji zabudowy przy jednoczesnym zachowaniu luk między budynkami - szkodliwe jest tworzenie długich pasów zabudowy wzdłuż dróg;
 - kształtowanie i ochronę mozaiki siedliskowej, sprzyjającej ochronie różnorodności biologicznej;
 - zakaz tworzenia nasypów i grodzienia poprzecznie do osi dolin rzecznych;
- ✓ użytkowanie obszarów objętych ochroną prawną w ograniczonym zakresie, sprzyjającym zachowaniu walorów przyrodniczych, dla ochrony których zostały wyznaczone;
- ✓ ustalenie wysokiej powierzchni biologicznie czynnej dla terenów o najcenniejszych walorach przyrodniczych;
- ✓ prowadzenie polityki zalesień najsłabszych gruntów zwłaszcza w strefach przyleśnych;
- ✓ kształtowanie granicy lasów, mających na celu wyrównanie na styku las-pole, zaś na styku las-łąka kształtowanie enklaw niezalesionych i polan;
- ✓ objęcie ochroną:

- drzew przydrożnych oraz zadrzewień śródpolnych i zlokalizowanych w dolinach rzecznych,
- lasów przed zmianą sposobu ich użytkowania,
- użytków zielonych i zalesień przed przekształceniem w pola uprawne,
- pomników przyrody i użytku ekologicznego;
- ✓ dla terenów leśnych zaleca się dążenie do poprawy struktury przyrodniczej lasów poprzez:
 - dostosowywanie gatunkowego składu drzewostanów do zajmowanych siedlisk,
 - w rejonach występowania siedlisk wilgotnych i bagiennych podjęcie działań w kierunku przywrócenia zakłóconych stosunków wodnych,
 - zagospodarowanie lasów zgodnie z pełnionymi funkcjami ochronnymi
 - kształtowanie i ochrona stref ekotonowych (dostarczaniu schronienia i stwarzaniu możliwości przeżycia dla tych gatunków, których istnienie gdzie indziej jest zagrożone).

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania przyrodniczego systemu gminy należy zapewnić drożność korytarzy ekologicznych i objąć ochroną obszary węzłowe poprzez:

dla obszarów łącznikowych (korytarzy ekologicznych):

- zakaz prowadzenia nowych melioracji w obrębie dolin rzecznych,
- tworzenie warunków do unaturalniania stosunków wodnych,
- oczyszczanie koryt rzecznych,
- ograniczenie dopływu substancji biogennej do obszarów podmokłych,
- ograniczenie nowej zabudowy w obrębie korytarzy,
- eliminacji istniejących barier ekologicznych (obszarów konfliktowych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska) ograniczających swobodną migrację zwierząt np. poprzez budowę odpowiedniej szerokości przepustów na ciekach (mostki) w miejscach skrzyżowań z drogami;
- w miarę możliwości ograniczenie tworzenia nowych barier ekologicznych w formie nasypów drogowych itp., w przypadku lokalizacji większych obiektów kubaturowych sytuowanie ich wzdłuż osi korytarzy i ciągów ekologicznych

dla obszarów węzłowych (leśnych i leśno-łąkowych):

- zakaz prowadzenia nowych melioracji,
- ochrona przed zrębami zupełnymi,
- ochrona starodrzewia,
- dążenie do przekształcenia struktury drzewostanu zgodnie z zajmowanym siedliskiem,
- tworzenie lasów wielowiekowych, wielopiętrowych i różnokierunkowych,
- ochrona przed zmianą dotychczasowego przeznaczenia,
- zachowanie siedlisk zwierząt.

dla sięgaczy ekologicznych:

- ochrona przed zmianą dotychczasowego przeznaczenia,
- wzbogacanie o nowe zadrzewienia,
- ochrona przed eutrofizacją obszarów bagiennych i oczek wodnych.

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

- ✓ ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych: zmiana systemu ogrzewania z niskoemisyjnych paliw na paliwa ekologiczne;
- ✓ modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną
- ✓ zwiększenie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych;
- ✓ rozpowszechnianie programu wsparcia „Czyste Powietrze”
- ✓ utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM

- ✓ modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni;

- ✓ utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;
- ✓ lokalizacja zakładów usługowych lub produkcyjnych emitujących hałas w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej.

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

- ✓ w celu zapewnienia warunków do realizacji celów środowiskowych zawartych w Ramowej Dyrektywie Wodnej, Prawie wodnym oraz Planie gospodarowania wodami dorzecza Wisły
 - zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania zanieczyszczeń do gleby i wód;
 - zapobieganie pogarszaniu oraz dążenie do poprawy stanu wód;
 - ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasileniem wód, tak by osiągnąć cel: dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych;
- ✓ zakaz rolniczego wykorzystywania ścieków, zakopywania przeterminowanych środków ochrony roślin, odwadniania użytków zielonych oraz budowy i rozbudowy obiektów które pogorszyłyby stan sanitarny wód;
- ✓ odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa: budowa/rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej;
 - rozbudowa sieci wodociągowej;
 - w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej stosowanie odpowiednich indywidualnych rozwiązań magazynowania ścieków np. ekologicznych oczyszczalni ścieków lub, gdy nie ma ku temu warunków, szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb);
 - utrzymanie w należytym stanie technicznym ujęć wodnych;
 - eliminacja zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód i gruntu;
 - sukcesywne likwidowanie źródeł zagrożeń zanieczyszczenia ścieków komunalnych z układu osadniczego i z gospodarstw rolnych;
- ✓ zakaz lokalizacji obiektów produkcyjnych, w tym wysokotowarowych gospodarstw rolnych (hodowlanych), na obszarach pozbawionych naturalnej warstwy izolacyjnej gruntu i w miejscach do tego nieprzeznaczonych;
- ✓ niezabudowywanie dolin, zwłaszcza w sąsiedztwie koryt i unikanie regulacji rzek;
- ✓ zachowanie oczek wodnych;
- ✓ rozwój małej retencji.

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB

- ✓ ograniczanie przeznaczanie gruntów klasy III na cele nierolnicze;
- ✓ ochrona gruntów organicznych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków na których wykształciły się zbiorowiska łąkowe i torfowiska niezależnie od klasy;
- ✓ przeznaczanie gruntów najsłabszych klas pod zalesienia;
- ✓ racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych, zakaz składowania bezpośrednio na ziemi nawozów, pasz, obornika i innych substancji wykorzystywanych w rolnictwie;
- ✓ wprowadzanie zadrzewień wzdłuż dróg, miedzi i lokalnych obniżen;
- ✓ ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
- ✓ stosowanie w krajobrazie rolniczym w zadrzewieniach rodzimych gatunków drzew i krzewów, zgodnie z siedliskiem;
- ✓ prowadzenie zabiegów przeciwozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną);
- ✓ promowanie rolnictwa ekologicznego

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY LITOSFERY

- ✓ prowadzenie eksploatacji złóż zgodnie z wymogami ochrony środowiska naturalnego;
- ✓ prowadzenie rekultywacji wyeksploatowanych złóż w kierunku leśnym;
- ✓ ograniczenie możliwości eksploatacji torfów;
- ✓ rygorystyczne przestrzeganie uzyskania koncesji na eksploatację surowców mineralnych;
- ✓ ograniczenie i kontrola nielegalnego pozyskiwania surowców

WSKAZANIA W ZAKRESIE OCHRONY WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH

- ✓ objęcie ochroną rolniczo-przyrodniczego krajobrazu gminy poprzez ograniczenie rozpraszania zabudowy i zakaz lokalizacji obiektów nieharmonijnych z krajobrazem, w szczególności dużych obiektów produkcyjnych i handlowych;
- ✓ zachowanie istniejących otwarc widokowych dla punktów widokowych;
- ✓ ochrona zabytków, w szczególności objętych wpisem do rejestru zabytków, poprzez zachowanie odpowiedniej jakości ich otoczenia, które powinno zapewnić odpowiednią ekspozycję i zachować historyczne osie widokowe.
- ✓ ochrona krajobrazu kulturowego poprzez ochronę dawnego, regionalnego budownictwa drewnianego oraz towarzyszących mu obiektów małej architektury jak kapliczki i krzyże przydrożne, a także ochronę historycznych układów ruralistycznych związanych z osadnictwem.
- ✓ ochrona krajobrazu przyrodniczo - kulturowego poprzez kształtowanie terenów zieleni zarówno w przestrzeni otwartej (aleje drzew przydrożnych, zagajniki, pozostałości parków podworskich) jak i towarzyszącej obiektom (parki, skwery, zieleń uliczna, mogiły – miejsca Pamięci Narodowej, cmentarze) w szczególności poprzez zachowanie starodrzewia oraz wprowadzanie nowych elementów krajobrazowych, podnoszących wartość estetyczną terenu i podkreślających związek przestrzenny z założeniami urbanistycznymi, podporządkowanie się historycznym układom przestrzennym, tworzących otwarcia czy też zamknięcia urbanistyczne.

❖ **Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego Aktywne Pogranicze na lata 2025–2030**

Dokument przyjęty uchwałą nr XI/74/2025 Rady Gminy Kodeń z dnia 23 września 2025 r. Zgodnie z art. 51 ust. 1 wskazanej ustawy, polityka przestrzenna gminy określona w strategii rozwoju ponadlokalnego opracowanej przed wejściem w życie tej ustawy nie podlega obowiązowi uwzględnienia przy sporządzaniu pierwszego planu ogólnego gminy. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego Aktywne Pogranicze na lata 2025 – 2030 (dalej Strategia Aktywne Pogranicze) obejmuje łączną powierzchnię 146 245 ha, zamieszkaną przez 47 972 osoby. Partnerstwo Aktywne Pogranicze tworzą następujące gminy powiatu białskiego: Janów Podlaski, **Kodeń**, Konstantynów, Leśna Podlaska, Piszczac, Rokitno, Sławatycze, Terespol Miasto, Terespol, Tucznia i Zalesie oraz gmina Hanna z powiatu włodawskiego.

Wizja rozwoju przedstawia odzwierciedlenie stanu obszaru po realizacji założeń zawartych w Strategii. Wizja: *Przygraniczny Obszar Funkcjonalny będzie ważnym ośrodkiem wzrostu na terenie województwa lubelskiego, gdzie wdrażane będą przedsięwzięcia, które wpłyną pozytywnie na rozwój gospodarczy i które będą istotne dla aktualnych i przyszłych mieszkańców terenu partnerstwa. W działania rozwojowe będą zaangażowani wszyscy mieszkańcy obszaru tak, aby stworzyć miejsce przyjazne do życia, w jak największym stopniu samowystarczające, wzmacniające jego walory, gdzie wszyscy dbają o środowisko naturalne i wspólnie przyczyniają się do stworzenia i rozwoju marki terytorialnej. Aktywne Pogranicze stanie się miejscem, z którego mieszkańcy będą dumni. Obszar będzie się też wykazywał odpornością na różnego rodzaju nieprzewidziane wydarzenia – klęski epidemiologiczne, żywiołowe itp.*

W dokumencie programowym przedstawiono cel główny, trzy cele strategiczne oraz towarzyszące im cele operacyjne. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów.

Cel główny: *Aktywne Pogranicze obszarem zrównoważonym wykorzystującym potencjał turystyczny i kulturowy, aktywnie wspierającym przedsiębiorców i rozwijającym się w oparciu o lokalne społeczności.*

Cel Strategiczny 1: *Stworzenie marki Aktywne Pogranicze*

Cel operacyjny 1: *Stworzenie wspólnej oferty turystycznej (portal internetowy, szlaki turystyczne (rowerowy, kajakowy, pieszy, konny, tematyczne (np. religijny, historyczny)*

Cel operacyjny 2: *Stworzenie systemu certyfikacji produktów lokalnych (baza ofert, znak marki, kapituła – współpraca ze szkołą wyższą)*

Cel operacyjny 3: *Zielony obszar wykorzystujący lokalne potencjały (wykorzystanie energii odnawialnej (duże nasłonecznienie obszaru), zapobieganie zmianom klimatu (budowa zbiorników retencyjnych, przeciwdziałanie skutkom suszy)*

Cel operacyjny 4: Stworzenie efektywnego systemu zarządzania obszarem

Cel Strategiczny 2: Rozwój gospodarczy Aktywnego Pogranicza

Cel operacyjny 1: Wybór lokalnych specjalizacji (produkcja certyfikowanej żywności, spedycja, transport, logistyka, OZE, tereny pod OZE)

Cel operacyjny 2: System wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości (stworzenie IOB, edukacja dla biznesu, rozwój infrastruktury ułatwiającej prowadzenie działalności gospodarczej (szybki internet, dostępność komunikacyjna, wykorzystanie OZE i samowystarczalność energetyczna)

Cel operacyjny 3: Inteligentny rozwój – lokalny system zarządzania skutkami zmian klimatu

Cel Strategiczny 3: Wsparcie lokalnych społeczności

Cel operacyjny 1: Wsparcie dzieci i młodzieży (nowoczesne programy edukacyjne, organizacja praktyk i staży u przedsiębiorców, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (wsparcie dzieci i nauczycieli), organizacja zajęć pozalekcyjnych

Cel Operacyjny 2: Wsparcie osób starszych i zależnych (organizacja zajęć dla seniorów, domy opieki społecznej, itp.)

Cel Operacyjny 3: Rewitalizacja i odnowa przestrzeni (wsparcie dla organizacji pozarządowych, działania rewitalizacyjne, rozwój ekonomii społecznej, kultura)

Cel Operacyjny 4: Zdrowe społeczeństwo odporne na kryzysy (infrastruktura zdrowia, programy profilaktyczne, współpraca ze specjalistami).

Cele strategiczne i cele operacyjne Strategii Aktywne Pogranicze są spójne z celami, zasadami i rekomendacjami określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030 oraz z polityką spójności na lata 2021 – 2027. Projekt Strategii zawiera listę 341 projektów realizujących cele strategiczne.

7. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM PLANU OGÓLNEGO

7.1. POŁOŻENIE, UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Gmina Kodeń położona jest w powiecie bialskim, w północno-wschodniej części województwa lubelskiego, w obszarze przygranicznym. Poprzez rzekę Bug graniczy od wschodu z Republiką Białorusi, od północy z gminą Terespol, od zachodu z gminami: Piszczac i Tucznia, zaś od południa z gminą Sławatycze. Kształt gminy jest wydłużony w kierunku południkowym (długość ok. 22 km, szerokość 5-12 km).

Kodeń historycznie był prężnym miasteczkiem. Lokowany w początku XVI w. posiadał prawa miejskie, które utracił dopiero po powstaniu styczniowym w II poł. XIX w. Obecnie znany ośrodek kultu maryjnego, dzięki Sanktuarium Matki Bożej Kodeńskiej.

Według danych GUS za 2023 rok gmina Kodeń liczyła 3 243 mieszkańców, a średnia gęstość zaludnienia wynosiła 22 osoby / km². Według danych z Urzędu Gminy Kodeń w 2023 r. liczba mieszkańców wynosiła 3308 osób zameldowanych na pobyt stały i 114 osób na pobyt czasowy.

Układ funkcjonalno-przestrzenny osadnictwa rozwinął się w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych. Do najważniejszych należy droga wojewódzka nr 816 tzw. „Nadbużanka”, która biegnie wzdłuż wschodniej granicy łącząc przejścia graniczne, począwszy od Terespolu, poprzez Sławatycze i Dorohusk do Zosina. Większość miejscowości w gminie obsługuje drogi powiatowe. Gmina Kodeń posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunalną. Można stwierdzić, iż poza rozproszoną zabudową kolonijną jest prawie w całości zwodociągowana. Gminna sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje miejscowości: Kodeń, Okczyn i Kostomłoty, którą obsługuje w pełni zautomatyzowana oczyszczalnia ścieków położona w obrębie miejscowości Kodeń. W ostatnich latach zmodernizowano także komunalne ujęcie wody pitnej w Kodniu.

W aspekcie przyrodniczym, dzięki dolinie rzeki Bug, gmina Kodeń wyróżnia się wśród innych gmin cennymi przyrodniczo obszarami, które objęto wielkoobszarowymi formami ochrony przyrody. Należy do nich Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu, zajmujący ok. 17 % obszaru gminy oraz położony w jego obszarze rezerwat przyrody „Sugry”. Wyznaczono tu obszary sieci NATURA 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków

(OSO) pn. „Dolina Środkowego Bugu” oraz obszar specjalnej ochrony siedlisk (SOO) pn. „Poleska Dolina Bugu”. Cennym elementem systemu przyrodniczego są także tereny bagienne i torfowiskowe zlokalizowane wzdłuż licznych cieków wodnych.

W aspekcie kulturowym gmina Kodeń jest miejscem lokalizacji dwóch znanych sanktuariów: w Kodniu związanym z kultem maryjnym oraz w Kostomłotach – jedynej unickiej parafii w Polsce. Do najciekawszych zabytków należy założenie zamkowe z XVI w. z obiektem późnogotyckiego kościoła Św. Ducha (dawna cerkiew zamkowa) oraz renesansowa bazylika Św. Anny z XVII w., w której umieszczony jest Cudowny Obraz Matki Bożej Kodeńskiej. W Zabłociu zlokalizowana jest okazała cerkiew z końca XIX w. Gmina Kodeń jest miejscem licznych wielowyznaniowych cmentarzy, kapliczek, krzyży przydrożnych oraz Miejsc Pamięci Narodowej – mogił poległych żołnierzy z ostatnich wojen. Dzięki swoim atutom gmina Kodeń rozwinęła także funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego.

Układ komunikacyjny gminy stanowią drogi: wojewódzka, powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne. Układ drogowy w znacznym stopniu determinuje rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy, stwarzając zarówno możliwości jak i ograniczenia w jej rozwoju. Główną osią układu komunikacyjnego jest przebiegająca południkowo droga wojewódzka nr 816 tzw. „Nadbużanka”, która obsługuje osadę Kodeń, wsie: Szostaki, Kostomłoty i Dobratycze. Pozostałe miejscowości obsługiwane są przede wszystkim przez drogi powiatowe. Drogi gminne to głównie drogi dojazdowe do pól oraz drogi tworzące sieć ulic miejscowościach o rozbudowanym układzie drogowym, głównie w Kodniu.

Wszystkie miejscowości w gminie Kodeń, poza m. Zalewsze oraz częścią rozproszoną zabudowy kolonijnej posiadają dostęp do grupowej sieci wodociągu gminnego, który jest zaopatrywany z trzech niezależnych ujęć wody, z których dwa są zlokalizowane poza gminą Kodeń. Ujęcie wody dla potrzeb komunalnych zlokalizowane jest w obrębie Kodeń I. Hydrofornia wraz ze stacją uzdatniania obsługuje miejscowości położone w centralnej części gminy: Kodeń, Elżbiecin, Dobromyśl, Olszanki, Okczyn, Zagacie, Kostomłoty. Miejscowości położone w północnej części gminy: Kopytów, Kopytów Kolonia, Kożanówka, Dobratycze obsługuje wodociąg zasilany z ujęcia wody w Koroszczynie (gm. Terespol). Południową część gminy, miejscowości: Zabłocie, Zabłocie Kolonia, Szostaki obsługuje wodociąg zasilany z ujęcia w wólce Zabłockiej (gm. Tucznaj). Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej na dzień 31. 12. 2023 r. wynosiła 94,5 km z której korzystało 1 226 odbiorców (gospodarstwa indywidualne oraz obiekty użyteczności publicznej).

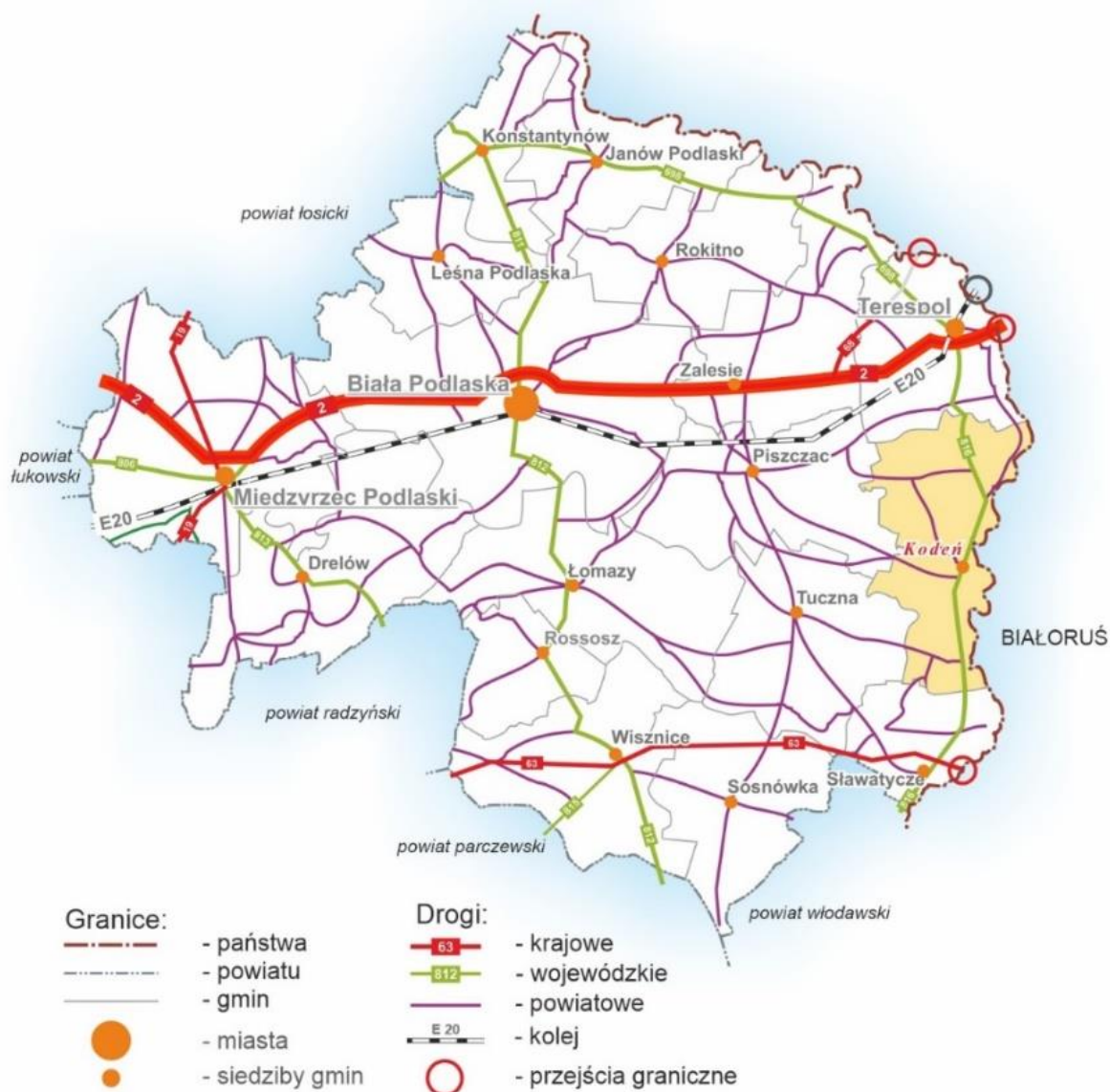
W gminie Kodeń kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej posiadają tylko dwie miejscowości: Kodeń i Kostomłoty. Grupowa sieć kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki z Kostomłot do oczyszczalni w Kodniu, która w związku z realizacją magistrali kanalizacyjnej z Kostomłot do Kodnia przejęła ścieki wcześniej odprowadzane do oczyszczalni w Kostomłotach.

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków jest zlokalizowana w obrębie m. Kodeń I. Posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 2029 r. na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do wód rzeki Grabar - Kałamanki. Oczyszczalnia ma dużą przepustowość i może przyjąć 600 m³ ścieków na dobę. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 23,6 km i korzystało z niej łącznie 496 użytkowników. Pozostała część gminy problem gospodarki ściekowej rozwiązuje poprzez indywidualne zbiorniki na nieczystości ciekłe lub coraz częściej stosowane indywidualne ekologiczne oczyszczalnie ścieków.

Maszty i wieże stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowane są w obrębach miejscowości: Kopytów, Kodeń, Elżbiecin, Olszanki.

Na terenie gminy Kodeń zlokalizowane są sieci dystrybucyjne wyłącznie średniego i niskiego napięcia, w przeważającym udziale linii napowietrznych.

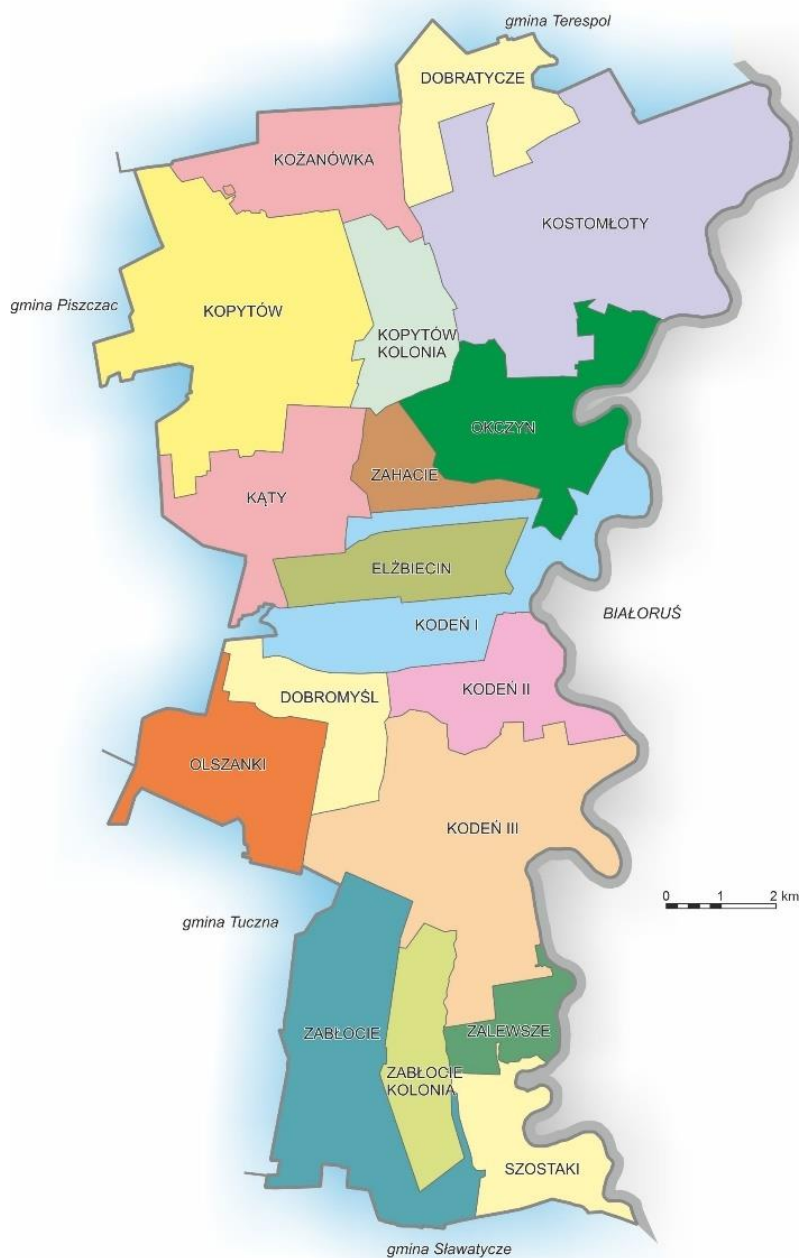
Rycina 2. Położenie gminy Kodeń w powiecie białskim

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Powierzchnia gminy wynosi 15 104,77 ha. Obszar podzielony jest na 19 sołectw, w obrębie których znajduje się 16 miejscowości. Dobratycze, Dobromyśl, Elżbiecin, Kąty, Kodeń, Kopytów, Kopytów – Kolonia, Kostomłoty Wieś, Kostomłoty Osada, Kożanówka, Okczyn, Olszanki, Szostaki, Zabłocie, Zabłocie – Kolonia, Zagacie, Zalewsze. Kostomłoty Wieś i Kostomłoty Osada (dawny PGR) położone są w jednym obrębie geodezyjnym. Największą miejscowością i jednocześnie siedzibą Urzędu Gminy jest osada Kodeń, podzielona na trzy sołectwa. :

Rycina 3. Obręby gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Główną funkcją gminy jest rolnictwo i leśnictwo. użytki rolne zajmują tu 9 398,91 ha, co stanowi ok. 62% powierzchni gminy ogółem, zaś lasy zajmują 4685,93 ha tj. 29,8% powierzchni gminy. Jakość gleb jest niska, w strukturze dominują gleby V kl. bonitacyjnej – 40,4 %. Gleb chronionych III kl. bonitacyjnej jest zaledwie 3,4 %. Uprawia się głównie pszenżyto a wśród zwierząt hodowlanych dominuje bydło mięsne. Wśród 550 gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa małe do 10 ha - ok. 70%.

7.2. POŁOŻENIE FIZYCNOGEOGRAFICZNE I RZĘBA TERENU

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego gmina Kodeń położona jest w obrębach mezoregionów: Równina Kodeńska (845.12) i Polesie Brzeskie (845.17) zaliczanych do makroregionu Polesie Zachodnie (845.1), podprovincji Polesie (845), prowincji Niż Zachodniorosyjski (84).

Rycina 4. Gmina Kodeń na tle podziału fizycznogeograficznego wg. Kondrackiego

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Współczesna rzeźba terenu gminy Kodeń jest wynikiem procesów erozji oraz akumulacji plejstoceńskiej i holoceniowej. Na obszarze gminy występują formy akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej z okresu zlodowaceń środkowopolskich oraz formy pochodzenia eolicznego, rzeczno-jeziernego i antropogenicznego.

Formy lodowcowe. Wysoczyznę morenową cechują łagodne stoki opadające w kierunku otaczających ją obniżeń pojeziernych lub równin wodnolodowcowych. Wysokości względne są rzędu 1,5-3,0 m, tylko w północno-zachodniej części obszaru arkusza dochodzą do 8,0 m. Największy płat wysoczyzny występuje na północ od Kopytowa. Nieco mniejsze stwierdzono w okolicach Zabłocia, Kodnia Pierwszego i Dobromyśla-Olszanki.

Formy wodnolodowcowe. Równiny wodnolodowcowe zajmują największą powierzchnię na obszarze arkusza Kodeń. Są to płaskie, słabo nachylone równiny piaszczyste o wysokości od 144,0-147,0 m n.p.m. na północy, do 147,0-154,0 m n.p.m. na południu. W ich obrębie występują płaskie zagłębienia różnej genezy (wytopiskowe, deflacyjne) oraz nieliczne kemy wznoszące się ponad 3,0 m nad powierzchnię sandrową. Stwierdzono je w okolicy Zahorowa, Wólki Zabłockiej-Kolonii i Kodnia Drugiego.

Formy eoliczne. Równiny piasków przewianych i zagłębienia deflacyjne związane są z powierzchniami równin fluwioglacjalnych. Występują one w południowej części omawianego obszaru w okolicy Leniuszek, Zabłocia i Zalewszy.

Formy rzeczne. Dna dolin rzecznych. Występują one w dolinie Bugu oraz wzdłuż rzek Czapelki wraz z południowym dopływem i Grabaru (Kałamanki).

Równina tarasu zalewowego w dolinie Bugu znajduje się na wysokości 137-142 m n.p.m. Po lewej stronie koryta ma ona zmienną szerokość, od 0 m koło Zalewszy i Okczyna do 5 km przy północnej granicy arkusza. Powierzchnia tarasu zalewowego jest urozmaicona licznymi starorzeczami. W pozostałych dolinach dno jest płaskie o szerokości od 100 do 500 m, najczęściej podmokłe i zatorfione.

Taras nadzalewowy akumulacyjny wznosi się 4,0-6,5 m n.p. rzeki Bug. Jego fragment występuje w okolicy Kostomłotów, gdzie przykryty jest osadami facji powodziowej.

Starorzecza występują głównie w dolinie Bugu. Starorzecza świeże tworzą koryta z wodą, niekiedy o długości ponad 2 km. Wiele takich form stwierdzono koło Szostaków, Zaleszyszy, Kodnia Trzeciego i Rysek. Starorzecza suche tworzą formy płytsze, niekiedy o dużym zagęszczeniu. Wskazują one na różne etapy rozwoju koryta Bugu.

Krawędzie tarasów. Taras zalewowy w dolinie Bugu ograniczony jest dwoma krawędziami. Jedna występuje od strony sandru, druga od strony Bugu. Wysokość jej przy równinie sandrowej wynosi od 3 m do 8 m (przy północnej granicy arkusza), natomiast przy dolinie Bugu około 5 m. Miejscami krawędź jest stroma i współcześnie podcinana.

Formy jeziorne. Równiny jeziorne występują na całym badanym obszarze. Są to najczęściej równiny dawnych den jeziornych, rozcięte niekiedy przez doliny rzeczne. Ich powierzchnia znajduje się na wysokości od 143 m n.p.m. w części północnej do 153 m n.p.m. w części południowej.

Formy antropogeniczne. Nasypy drogowe występują wzdłuż drogi łączącej Terespol i Kodeń (w dolinie Bugu) oraz przy drodze z Kodnia do Sławatycz. Grodziska (kurhany) występują przy północnej granicy obszaru arkusza w okolicy Kolonii Kostomłoty, przy drodze Kostomłoty-Terespol obecnie stanowiska archeologiczne.

7.3. BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI GRUNTOWE

Obszar gminy Kodeń położony jest na południowo-zachodnim skłonie platformy wschodnioeuropejskiej, w strefie określanej jako lubelsko-podlaska część platformy prekambryjskiej. W czasie ruchów tektonicznych waryscyjskich uformowały się tu 3 główne jednostki tektoniczne oddzielone uskokami o kierunkach SW-NE. Są to: zapadlisko podlaskie w części NW, zrąb łukowski i najbardziej na SE położone zapadlisko włodawskie. Strop utworów mezozoicznych budują tu utwory kredy górnej wykształcone głównie w postaci kredy piszącej, rzadziej margli. Strop ten zalega najczęściej na głębokości 40-50 m. Najgłębiej został on nawiercony w Zabłociu (64,9 m), najpłycej (na głębokości 40 m) – w Kodniu. Sumaryczna miąższość osadów kredy górnej na tym obszarze waha się od 270 do 320 m. Utwory trzeciorzędowe występują tu fragmentarycznie. Zasięg ich występowania ograniczony jest jedynie do północnej i północno-wschodniej części omawianego obszaru, a także wąskiego pasa wzdłuż granicy zachodniej. Na pozostałym obszarze trzeciorzędu brak zupełnie, a utwory czwartorzędowe spoczywają bezpośrednio na kredzie. Utwory czwartorzędowe na całym obszarze gminy tworzą ciągłą pokrywę. Przykrywają one bezpośrednio utwory górnokredowe (margle, kreda pisząca), zalegające na głębokości ok. 50 m pod powierzchnią terenu oraz utwory trzeciorzędowe zalegające na głębokości ok. 35-55 m p.p.t. głównie osady oligocenu i miocenu. Osady oligocenu tworzą mułki i piaski z węglem brunatnym, iły i piaski glaukonitowe, piaski i żwiry kwarcowe. Położone są w rejonie między miejscowością Elżbiecin a miejscowościami Kopytów i Kostomłoty. Osady miocenu – iły i mułki z przerostami węgla brunatnych, piaski kwarcowe z wkładkami węgla brunatnych, piaski różnoziarniste ze żwirami zalegają na północ od linii Kopytów – Kostomłoty. Geneza utworów czwartorzędowych związana jest działalnością lodowca. Okresy zlodowacenia środkowopolskiego pozostawiły po sobie gliny zwałowe o zróżnicowanej miąższości 30-50 m. Miejscami glinom zwałowym towarzyszą piaski i żwiry lodowcowe, zaś w strefach peryferyjnych wysoczyzn morenowych i w dnach dolin rzecznych występują piaski, żwiry i mułki kemów. W okresie zlodowacenia północnopolskiego i w holocenie powstały wydmy, utwory zastoiskowe, tarasy akumulacyjne rzek. Utwory holocenne – mułki i piaski (mady) o miąższości 1,5 – 4,0 m budują rozległą równinę zalewową Bugu. Torfy o miąższości 1,5-2,0 m występują w dolinach rzek (Czapelki, Garbaru i Sajówki) oraz starorzeczach Bugu. Osady kredy jeziornej stwierdzono na niewielkich obszarach w okolicy Kodnia II i Dobromyśla.

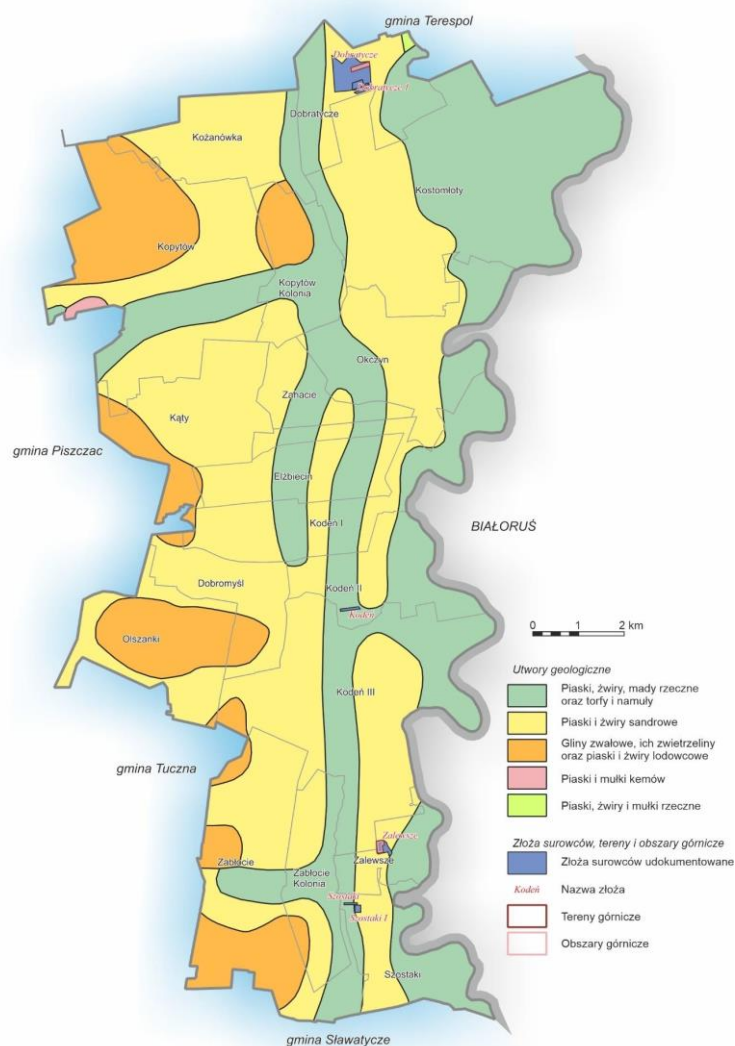
Waloryzację geologiczno – inżynierską uwzględniono na podstawie map geośrodowiskowych opracowanych w skali 1 : 50 000 na potrzeby Państwowego Instytutu Geologicznego. Z waloryzacji wyłączone kompleksy leśne, obszary gleb chronionych, obszary zwartej zabudowy i udokumentowanych złóż kopalin. O warunkach geologiczno-inżynierskich decyduje kilka czynników - rodzaj i stan gruntów, morfologia terenu, głębokość usytuowania zwierciadła wód podziemnych oraz występowanie procesów geodynamicznych. W opracowaniu zastosowano dwa wydzielenia – obszary o warunkach korzystnych dla budownictwa oraz obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających inwestycje.

Warunki korzystne dla budownictwa występują na gruntach spoistych w stanie zwartym, półzwarłym i twaroplastycznym oraz na gruntach niespoistych zagęszczonych i średnio zagęszczonych, na których poziom wód gruntowych jest poniżej 2 m od powierzchni terenu. Korzystnymi parametrami geologiczno-inżynierskimi cechują się piaszczyste powierzchnie sandrowe z okresu zlodowacenia odry i warty. Duża część tych obszarów na terenie gminy zajęta jest przez lasy. Fragmenty terenu poddane waloryzacji skupiają się głównie w północnej i

centralnej części gminy, w okolicy: Kopytowa, Katów, Kodnia. Korzystnymi warunkami charakteryzują się także obszary wysoczyzn morenowych, gdzie na powierzchni występują grunty spoiste w stanie zwartym i półzwartym (głównie gliny zwałowe z okresu zlodowacenia odry), stanowią jednak mniejszość w stosunku do powierzchni sandrowych, występują głównie w południowej części gminy, w rejonie Zabłotcia i Wólki Zabłockiej.).

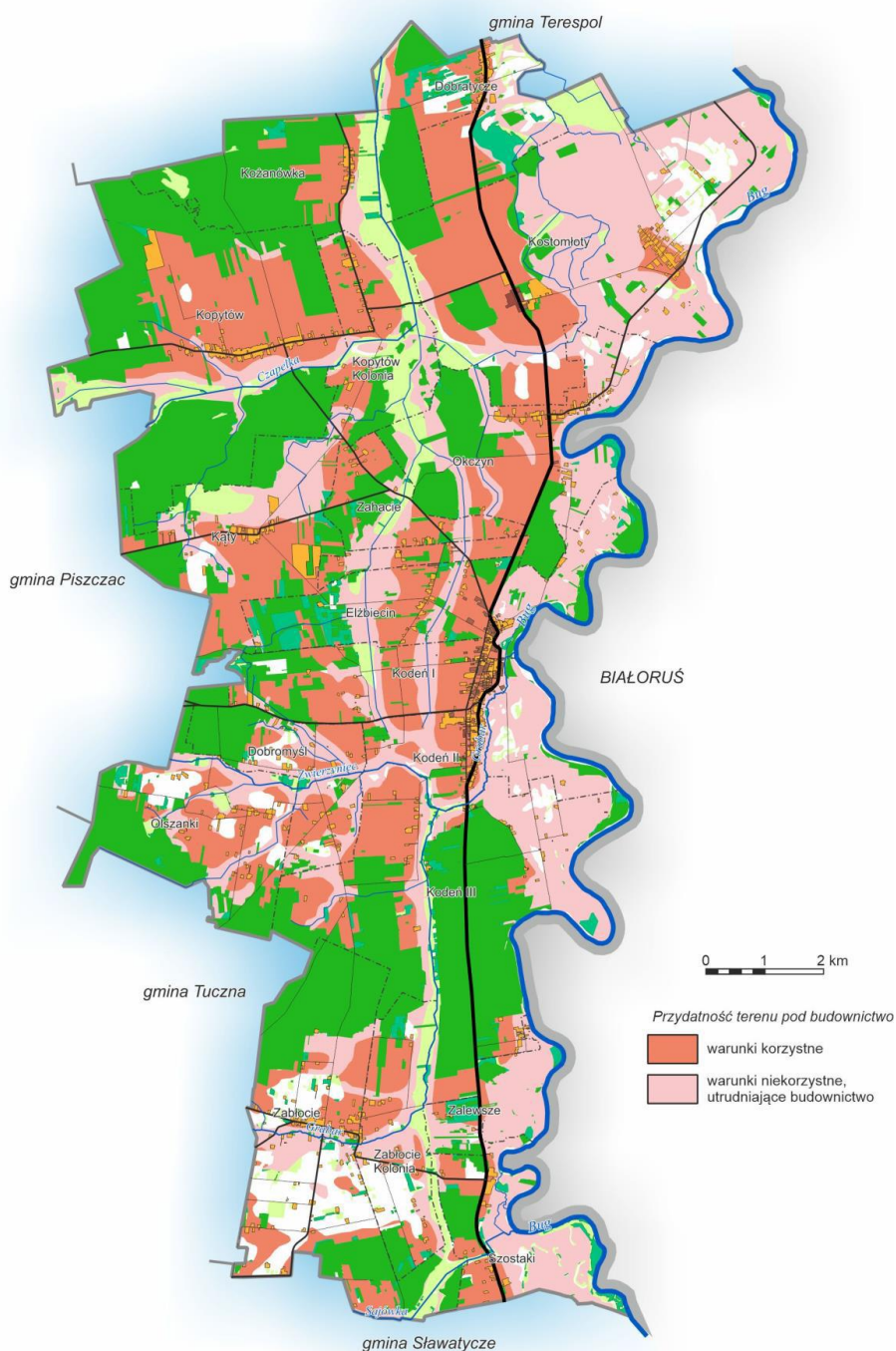
Do obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego zaliczono powierzchnie, na których występują słabonośne grunty spoiste znajdujące się w stanie plastycznym i miękkoplastycznym, jak również pochodzenia organicznego i mineralno-organicznego (te ostatnie wyłączone z oceny z uwagi na ochronę łąk na gruntach pochodzenia organicznego). Ponadto jako niekorzystne zakwalifikowano obszary o płytkim położeniu zwierciadła wód gruntowych (powyżej 2 m p.p.t.). Są to obniżone tereny podmokłe i zabagnione, związane z zagłębieniami bezodpływowymi i dolinami rzek (głównie Grabar i Czapelki) oraz szeregu mniejszych cieków i obszarów zmeliorowanych. Występują tutaj grunty słabonośne, do których należą: mady, torfy, namuły torfiaste oraz jeziorne piaski, mułki i kredy jeziorne. Wody znajdujące się w tych utworach mogą wykazywać agresywność względem betonu i stali. Płytkim zaleganiem wód gruntowych charakteryzują się także obszary sandrowe, gdzie pokrywa piaszczysta nie przekracza 2 m miąższości, a podścielającymi utworami są słaboprzepuszczalne (gliny zwałowe, iły i mułki zastoiskowe). Tereny o niekorzystnych warunkach dla budownictwa to także te zagrożone występowaniem powodzi i podtopień. Są to tereny głównie związane z doliną Bugu, które ciągną się pasmem wzdłuż rzeki osiągając największą szerokość w okolicy Kostomłot. Sama miejscowość Kostomłoty położona jest na wyższym, piaszczystym tarasie i cechuje się korzystnymi warunkami budowlanymi.

Rycina 5. Utwory przypowierzchniowe na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Rysunek 6. Przydatność podłoża dla budownictwa

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

7.4. ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE KOPALIN ORAZ OBSZARY I TERENY GÓRNICZE

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego wynika, iż na terenie gminy Kodeń znajduje się 9 udokumentowanych złóż kopalin, zlokalizowanych głównie w północnej i południowej części gminy. Najliczniej występują tu kruszywa naturalne, głównie piaski i żwiry wodnolodowcowe kompleksu litologiczno – surowcowego należącego do czwartorzędu. Są one wykorzystywane głównie w drogownictwie i budownictwie. Obecnie jedynie dwa złoża są wydobywane – Dobratycze 2 i Zalewsze – Pole A. Złoże Zalewsze nie jest

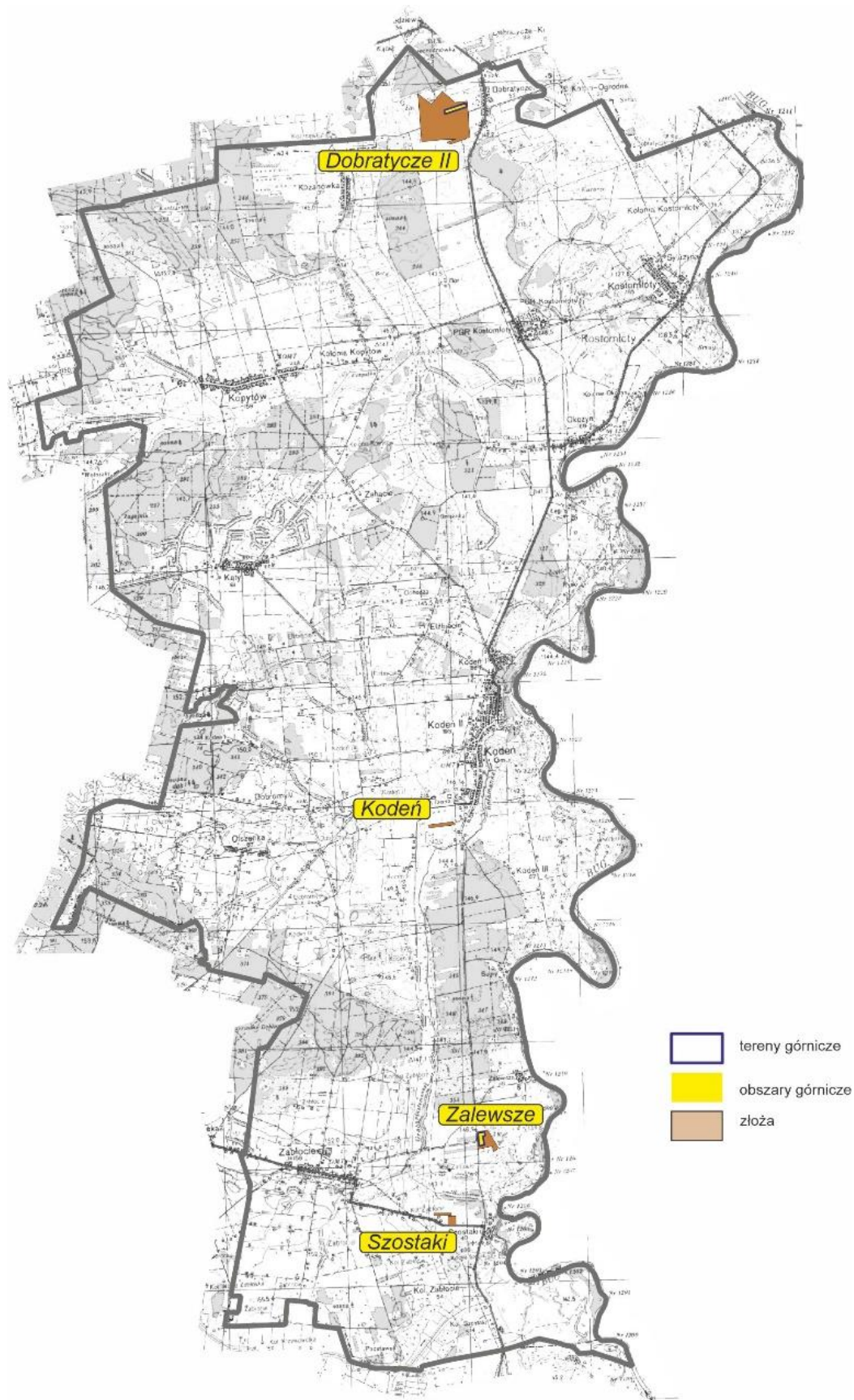
eksploatowane ze względu na kolizyjne położenie w Obszarze Chronionego Krajobrazu, na terenie chronionym Natura 2000. Pozostałe zajmują tereny użytkowane rolniczo, bądź stanowią nieużytki. Posiadają one w większości kategorię rozpoznania złoża C1. Na terenie gminy znajdują się następujące udokumentowane złoża kopalin:

- 1) Dobratycze - złożo piasków i żwirów – złożo rozpoznane wstępnie, powierzchnia udokumentowanego złoża – 50,1513 ha; miąższość złoża 34,10 – 12,30 m, grubość nakładu od 0,20 m do 1,70; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C2 = 6 480,86 tys. ton; kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 2) Dobratycze 1 - złożo piasków i żwirów – złożo rozpoznane szczegółowo, powierzchnia udokumentowanego złoża – 3,92 ha; miąższość złoża 5,10 m – 8,40 m, grubość nakładu od 1,60 m do 3,40 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 poza filarami – 486,29 tys. ton; kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 3) Dobratycze 2 - złożo piasków i żwirów – złożo zagospodarowane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 12 200m²; miąższość złoża 4,60 m – 6,20 m, grubość nakładu od 0,40 do 0,80 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat C1 – 99,12 tys. ton, kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 4) Dobratycze I - złożo piasków i żwirów – złożo zaniechane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 1,58 ha; miąższość złoża 2,00 m – 9,40 m, grubość nakładu od 0,6 do 1,0 m oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat C1 poza filarami – 190,88 tys. ton, kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 5) Kodeń - złożo piasków i żwirów – złożo zaniechane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 2,34 ha; miąższość złoża 2,50 m – 6,10 m, grubość nakładu od 0,3 m do 0,5 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 – 144,62 tys. ton, kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 6) Szostaki - złożo piasków i żwirów – złożo zaniechane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 1,17ha; miąższość złoża 5,0 m – 5,60 m, grubość nakładu od 0,4 m do 1,0 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 – 69,23 tys. ton, kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 7) Szostaki I - złożo piasków i żwirów – złożo aniechane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 1,99ha; miąższość złoża 2,9 m – 5,2 m, grubość nakładu od 0,4 m do 1,0 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 – 42,20 tys. ton, kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 8) Zalewsze - złożo piasków i żwirów – złożo rozpoznane szczegółowo, powierzchnia udokumentowanego złoża – 4,65 ha; miąższość złoża 2,0 m – 9,60 m, grubość nakładu do 0,5 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 poza filarami – 451,24 tys. ton; kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych;
- 9) Zalewsze-Pole A - złożo piasków i żwirów – złożo eksploatowane, powierzchnia udokumentowanego złoża – 1,98 ha; miąższość złoża 3,40 m – 9,30 m, grubość nakładu do 0,5 m; oszacowane zasoby bilansowe złoża wg stanu na 31.12.2024 r. w kat. C1 poza filarami – 136,01 tys. ton; kierunek zastosowania kopaliny: dla drogownictwa i budownictwa, brak zasobów przemysłowych.

Na terenie gminy Kodeń znajdują się 2 aktualne obszary i tereny górnicze, którymi są:

- 1) Dobratycze 2 – złożo Dobratycze 2, koncesja ważna do 31.12.2026r., aktualny teren górniczy;
- 2) Zalewsze – Pole A – złożo Zalewsze – Pole A, konceja ważna do 13.05.2026 r., aktualny teren górniczy.

Rycina 7. Tereny, obszary górnicze i złoża na obszarze gm. Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

7.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Kodeń należy w całości do dorzecza Bugu (rzeki II rzędu), największego prawobrzeżnego dopływu Wisły. Rzeką Bug stanowi wschodnią granicę gminy i państwa. Jest to jedna z nielicznych rzek w Europie, których doliny zachowały swój naturalny charakter. Bug jest rzeką silnie meandrującą. Wykazuje niewielki spadek 0,1% (przy średnim spadku całej rzeki 0,4%). Koryto Bugu jest szerokie 50 – 70 m, wcięte w dno doliny na 2,0 - 3,0 m. Prąd wody jest dość szybki, wynosi ok. 40 m³/s i wykazuje duże wahania roczne. Dno i brzegi rzeki są piaszczyste ze stanowiskami żwirowymi i kamienistymi, występują przybrzeżne stromizny. Główny nurt obfituje w wyspy, łachy i plaże, a także śródrzeczne płycizny. Ze względu na ciekawe walory krajobrazowe dolina rzeki Bug objęta została statusem Obszaru Chronionego Krajobrazu. Koryta pozostałych rzek są sztucznie uregulowane, towarzyszy im system rowów melioracyjnych odwadniających dna dolin i obniżęń.

Południowa część obszaru gminy odwadniana jest przez rzekę Garbar (Kałamankę) oraz rzekę Sajówkę, która odwadnia niewielki fragment południowej części gminy – obie rzeki stanowią dwa lewobrzeżne dopływy Bugu. W granicach gminy do Garbaru uchodzą 3 niewielkie bezimienne cieki oraz rzeka Zwierzyniec. Wody rzeki Garbar wpływają do Bugu w rejonie Kodnia, zaś wody rzeki Sajówka w okolicy miejscowości Zalewsze.

Środkową i północną część obszaru gminy odwadnia rzeka Czapelka (prawobrzeżny dopływ Krzyny) i jej trzy niewielkie prawobrzeżne dopływy. Rzeki te prowadzą niewielkie ilości wody: Sajówka – 0,14 m³/s, Czapelka – 1,12 m³/s, Garbar – 0,60 m³/s. Zlewnie Czapelki i Grabaru (Kałamanki) oddzielone są działem wodnym III rzędu. Północno – wschodnią część obszaru gminy (okolice Kostomłot) odwadnia niewielki bezimienne dopływ Bugu. Zlewnię tej rzeki i rzeki Krzyna oddziela dział wodny III rzędu.

W zachodniej części gminy (okolice miejscowości Kopytów i Olszanki) istnieją obszary stale podmokłe i zabagnione. Niektóre z nich są osuszane przez sieć kanałów melioracyjnych. Do istniejących zbiorników wodnych należy zaliczyć przede wszystkim liczne starorzecza oraz sztuczny zbiornik w Kodniu powstały w wyniku spiętrzenia wód rzeki Garbar (Kałamanki), zlokalizowany w sąsiedztwie zabytkowego założenia zamkowego w Kodniu tzw. „Jezioro Genezaret” (ok. 2 ha). Na terenie gminy Kodeń nie stwierdzono występowania źródeł, wysięków i jezior.

Dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami, wody dzieli się na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Obszar gminy Kodeń podzielony jest na 5 jednolitych części wód powierzchniowych, obejmujących zlewnie ww. lokalnych cieków płynących w granicach gminy oraz w jej sąsiedztwie dla których przyporządkowano następujące kody:

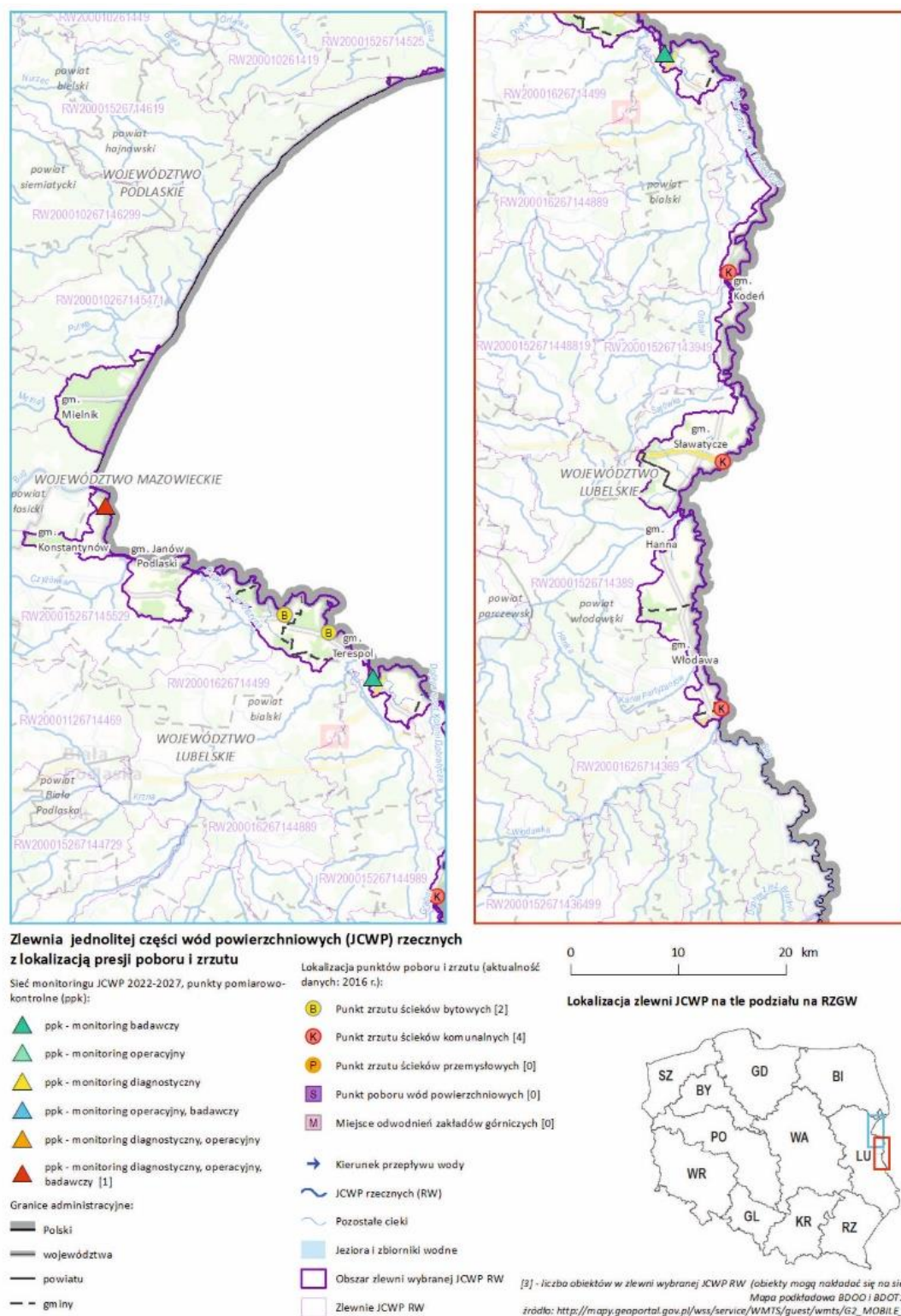
- ✓ PLRW 200012267145533 Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie - obejmująca wschodnią część gminy wzdłuż rzeki Bug;
- ✓ PLRW 2000232664989 – Czapelka - obejmująca północno – zachodnią i środkową część gminy;
- ✓ PLRW 2000232663949 – Grabar - obejmująca południowo - zachodnią część gminy
- ✓ PLRW 2000232663932 – Sajówka obejmująca niewielki fragment w południowej części gminy
- ✓ PLRW 2000152671439929 Dopływ spod Kolonii Dobratycze - obejmująca północno - wschodnią część gminy.

Tabele poniżej przedstawiają informacje o stanie ekologicznym, celach środowiskowych i działaniach dla JCWP znajdujących się w obszarze gminy Kodeń.

KOD JCWP	RW200012267145533	
NAZWA JCWP	Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie	
CEL ŚRODOWISKOWY	STAN LUB POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Bug w obrębie JCWP (dla jesiotra, certy); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
	STAN CHEMICZNY	Dobry stan chemiczny
OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	zagrożona	

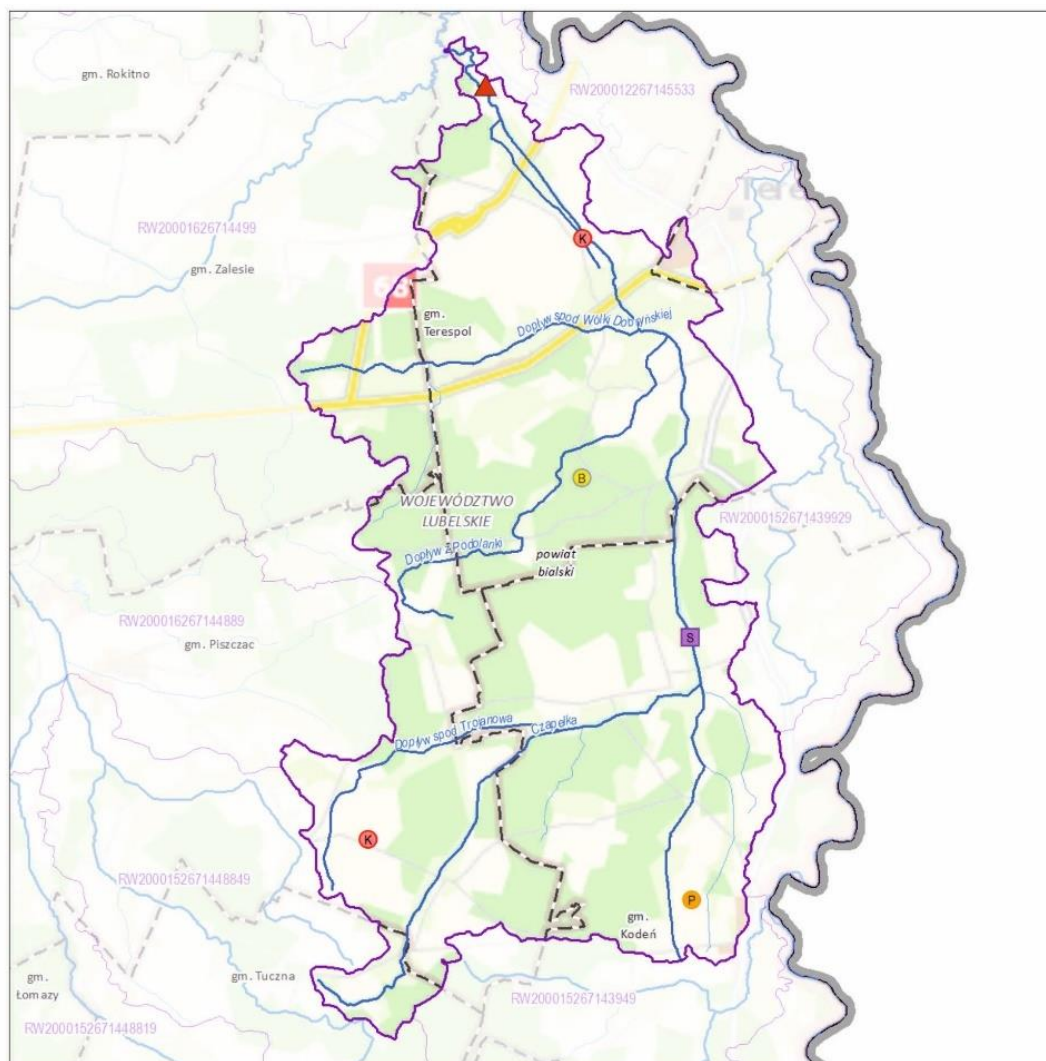
TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	2027
UZASADNIENIE ODSZKODOWANIA	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5, fosforany; IFPL, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi oraz brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań
DZIAŁANIA PODSTAWOWE	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków dla obszarów chronionych
GRUPA DZIAŁAŃ	Działania naprawcze dla obszarów chronionych
GRUPA DZIAŁAŃ	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie do ustanawianych PZO/PO działań mających na celu redukcję dopływu zanieczyszczeń. Zalecane w sytuacji stwierdzenia ryzyka presji zrzutów oraz znaczącej presji na elementy fizykochemiczne dla realizacji celów środowiskowych obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków w zakresie kryterium: dopływ zanieczyszczeń (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu)
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa
GRUPA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa w aglomeracjach
NAZWA DZIAŁANIA	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Włodawa w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków)
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa
GRUPA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa w aglomeracjach
NAZWA DZIAŁANIA	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków i modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Terespol w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków)

Rycina 8. Zlewnia JCWP Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie z lokalizacją presji poboru i zrzutu

KOD JCWP	RW200015267144989	
NAZWA JCWP	Czapelka	
CEL ŚRODOWISKOWY	STAN LUB POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, fosforany,, IO, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)
	STAN CHEMICZNY	Dobry stan chemiczny
OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	zagrożona	
TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r.	
UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot amonowy, fosforany, IO, MMI, Jest to spowodowane czynnikami, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE		
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa	
GRUPA DZIAŁAŃ	Działania kontrolne	
GRUPA DZIAŁAŃ	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną. Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków	
GRUPA DZIAŁAŃ	Poprawa stanu elementów hydromorfologicznych w zakresie spełnienia celów środowiskowych	
NAZWA DZIAŁANIA	Działania renaturyzacyjne	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków	
GRUPA DZIAŁAŃ	Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych	
NAZWA DZIAŁANIA	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta	

Rycina 9. Zlewnia JCWP Czapelka z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [1]

Granice administracyjne:

- Polski
- województwa
- powiatu
- gminy

Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [1]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [2]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [1]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [1]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

→ Kierunek przepływu wody

~ JCWP rzecznych (RW)

~ Pozostałe ciek

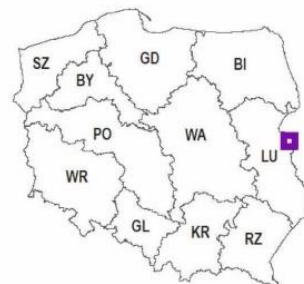
~ Jeziora i zbiorniki wodne

~ Obszar zlewni wybranej JCWP RW

~ Zlewnie JCWP RW

0 4,5 9 km

Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

[3] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podkładowa BDOO i BDOT10k,
źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS/guest/wmts/G2_MOBILE_500

KOD JCWP	RW200015267143949	
NAZWA JCWP	Grabar	
CEL ŚRODOWISKOWY	STAN LUB POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	dobry stan ekologiczny
	STAN CHEMICZNY	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	zagrożona	
TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	do 2027 r.; wskaźniki biologiczne-po 2027 r.	
UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: EFI+PL/ IBI_PL; fosforany. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi oraz brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE		
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków	
GRUPA DZIAŁAŃ	Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych	
NAZWA DZIAŁANIA	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta	

Rycina 10. Zlewnia JCWP Grabar z lokalizacją presji poboru i zrzutu

**Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych
z lokalizacją presji poboru i zrzutu**

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

- Polski
- województwa
- powiatu
- gminy

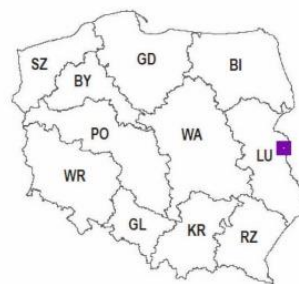
Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [1]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [0]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [0]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [0]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

- Kierunek przepływu wody
- JCWP rzecznych (RW)
- Pozostałe ciek
- Jeziora i zbiorniki wodne
- Obszar zlewni wybranej JCWP RW
- Zlewnie JCWP RW

0 3 6 km

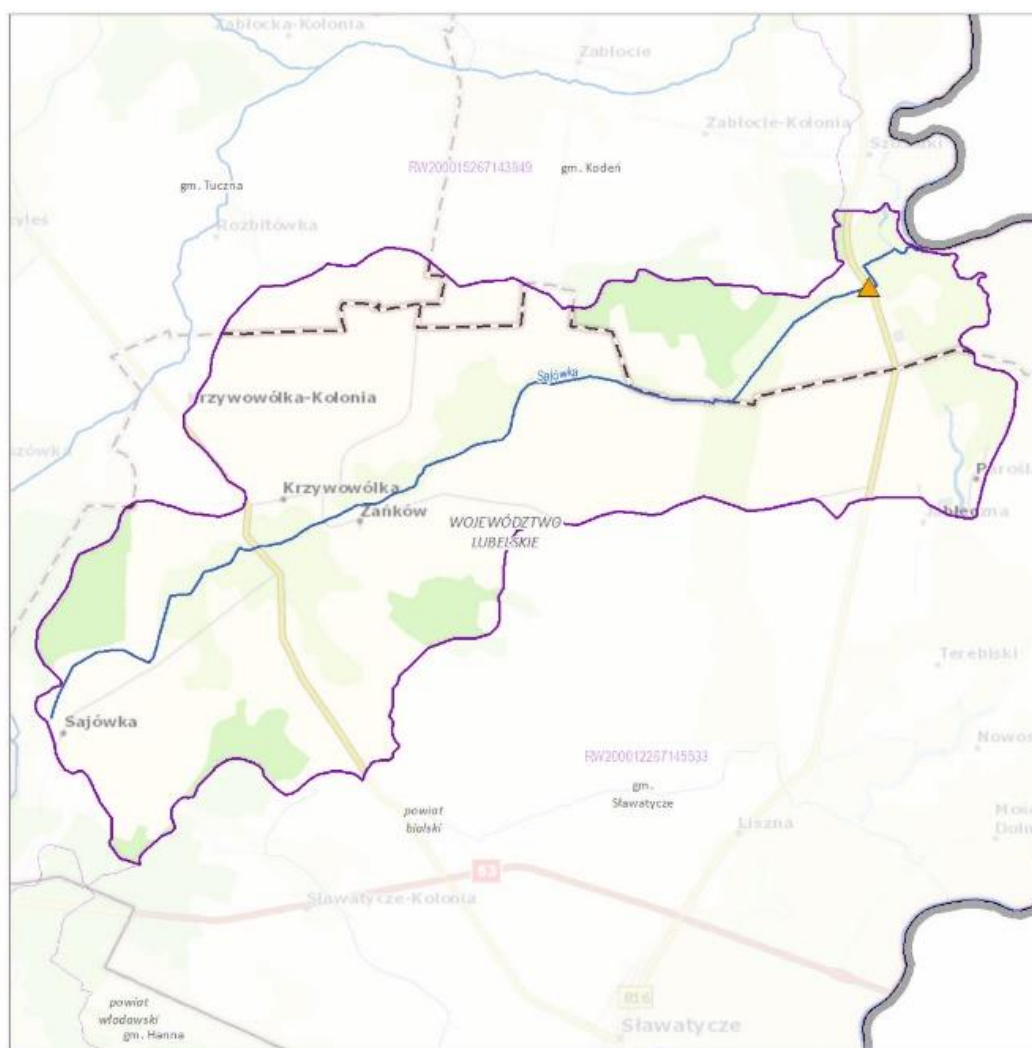
Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

[3] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podkładowa: BD00 i BD010K,
źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS/guest/wmts/G2_MOBILE_500

KOD JCWP	RW200015267143932	
NAZWA JCWP	Sajówka	
CEL ŚRODOWISKOWY	STAN LUB POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)
	STAN CHEMICZNY	Dobry stan chemiczny
OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	zagrożona	
TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	2027	
UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi oraz brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań.	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE		
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków	
GRUPA DZIAŁAŃ	Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych	
NAZWA DZIAŁANIA	Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych.	

Rycina 11. Zlewnia JCWP Sajówka z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

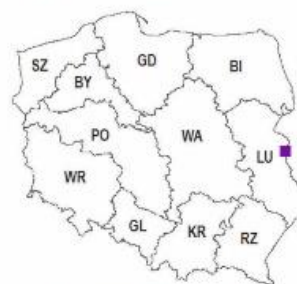
Granice administracyjne:

- Polski
- województwa
- powiatu
- gminy

Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [0]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [0]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [0]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [0]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]
- Kierunek przepływu wody
- JCWP rzecznych (RW)
- Pozostałe cieki
- Jeziora i zbiorniki wodne
- Obszar zlewni wybranej JCWP RW
- Zlewnie JCWP RW

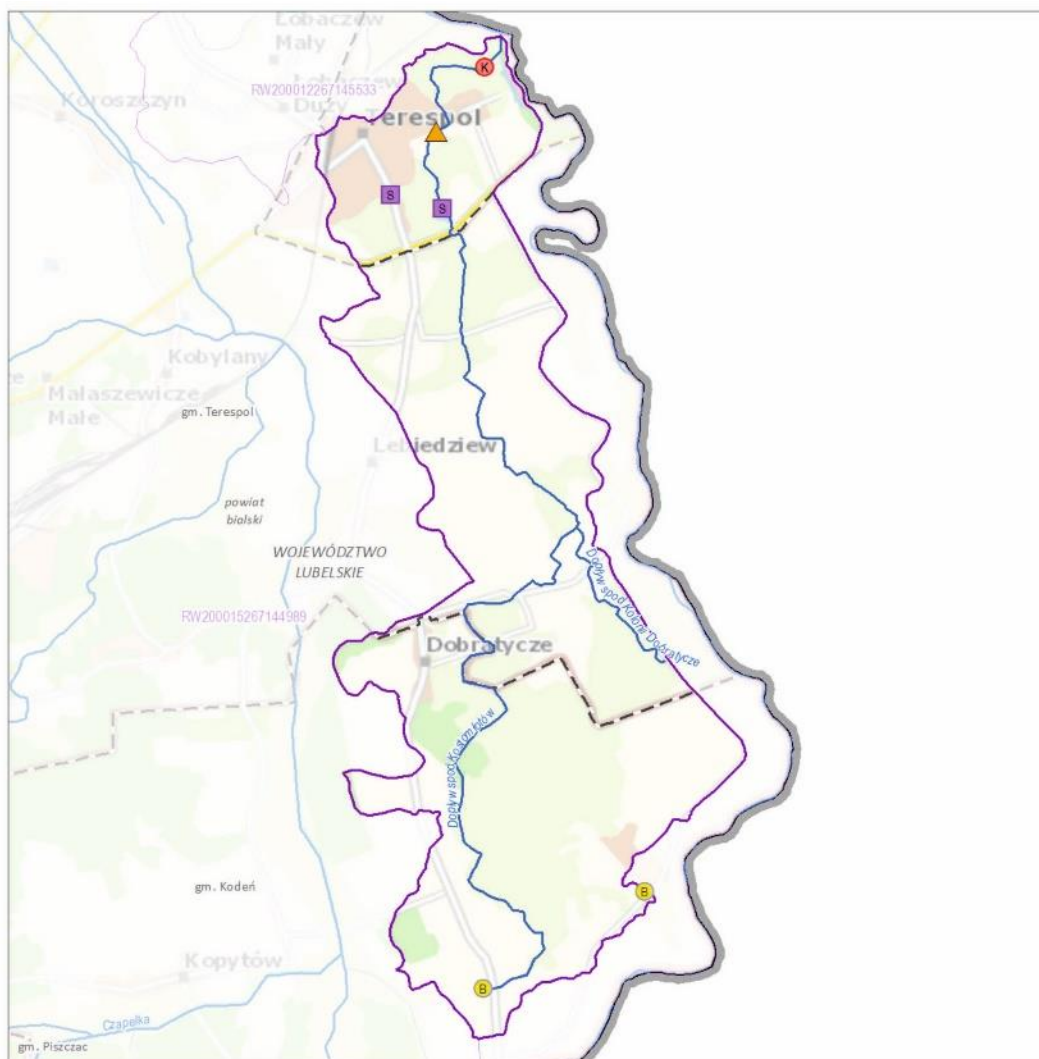
Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

[3] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podkładowa BDOO i BDO130k,
źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS/guest/wmts/G2_MOBILE_500

KOD JCWP	RW20002326639929	
NAZWA JCWP	Dopływ spod Kolonii Dobratycze	
CEL ŚRODOWISKOWY	STAN LUB POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	Dobry stan ekologiczny
	STAN CHEMICZNY	Dobry stan chemiczny
OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	zagrożona	
TERMIN OSIĄGNIĘCIA DOBREGO STANU	2027	
UZASADNIENIE ODSTĘPSTWA	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi oraz brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań	
DZIAŁANIA PODSTAWOWE		
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków	
GRUPA DZIAŁAŃ	Ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych	
NAZWA DZIAŁANIA	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Poprawa warunków dla obszarów chronionych	
GRUPA DZIAŁAŃ	Działania naprawcze dla obszarów chronionych	
GRUPA DZIAŁAŃ	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa	
GRUPA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa w obszarach niezurbanizowanych	
NAZWA DZIAŁANIA	Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami	
KATEGORIA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa	
GRUPA DZIAŁAŃ	Gospodarka ściekowa w obszarach niezurbanizowanych	
NAZWA DZIAŁANIA	Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami	

Rycina 12. Zlewnia JCWP Dopytyw spod Kolonii Dobratycze z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Sieć monitoringu JCWP 2022-2027, punkty pomiarowo-kontrolne (ppk):

- ▲ ppk - monitoring badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny [0]
- ▲ ppk - monitoring operacyjny, badawczy [0]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny [1]
- ▲ ppk - monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy [0]

Granice administracyjne:

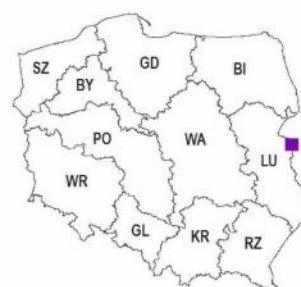
- Polski
- województwa
- powiatu
- gminy

Lokalizacja punktów poboru i zrzutu (aktualność danych: 2016 r.):

- Punkt zrzutu ścieków bytowych [2]
- Punkt zrzutu ścieków komunalnych [1]
- Punkt zrzutu ścieków przemysłowych [0]
- Punkt poboru wód powierzchniowych [2]
- Miejsce odwodnień zakładów górniczych [0]

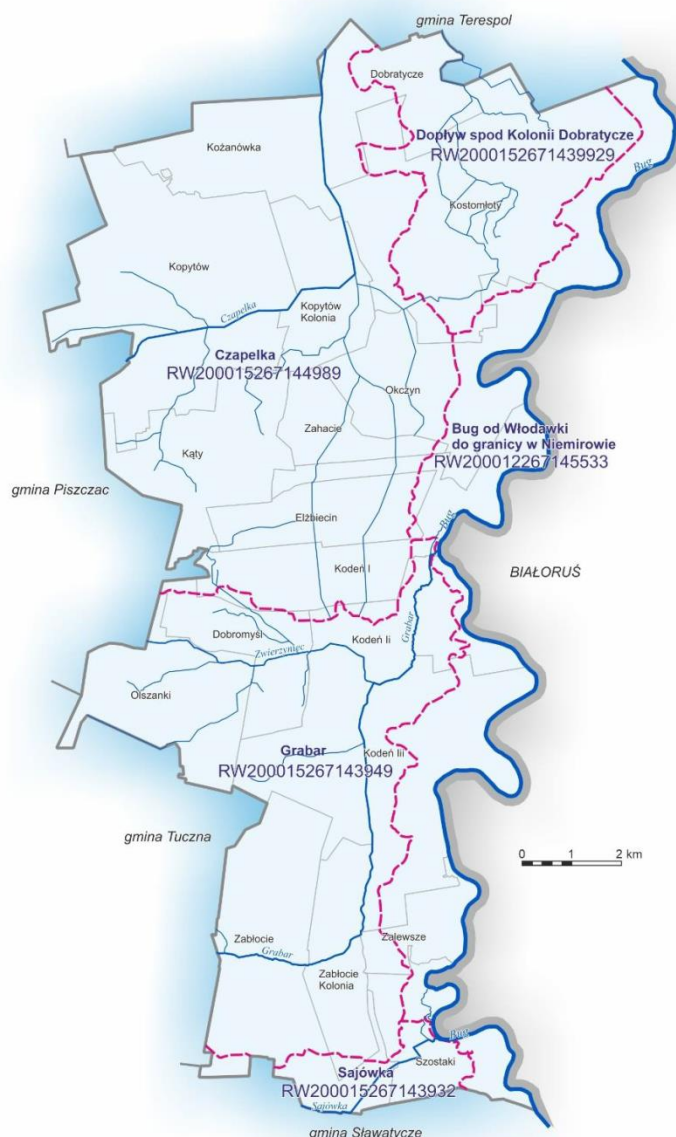
- Kierunek przepływu wody
- JCWP rzecznych (RW)
- Pozostałe ciek
- Jeziora i zbiorniki wodne
- Obszar zlewni wybranej JCWP RW
- Zlewnia JCWP RW

Lokalizacja zlewni JCWP na tle podziału na RZGW

[3] - liczba obiektów w zlewni wybranej JCWP RW (obiekty mogą nakładać się na siebie)
Mapa podkładowa BDOO i BDOOT10k.
źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/WMTS/guest/wmts/G2_MOBILE_500

Rycina 13. Rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Zgodnie z dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) istnieje obowiązek sporządzenia map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). MZP i MRP stanowią podstawę do oceny ryzyka powodziowego oraz podejmowania działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, działalności gospodarczej i środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy szczególne, uznaje się:

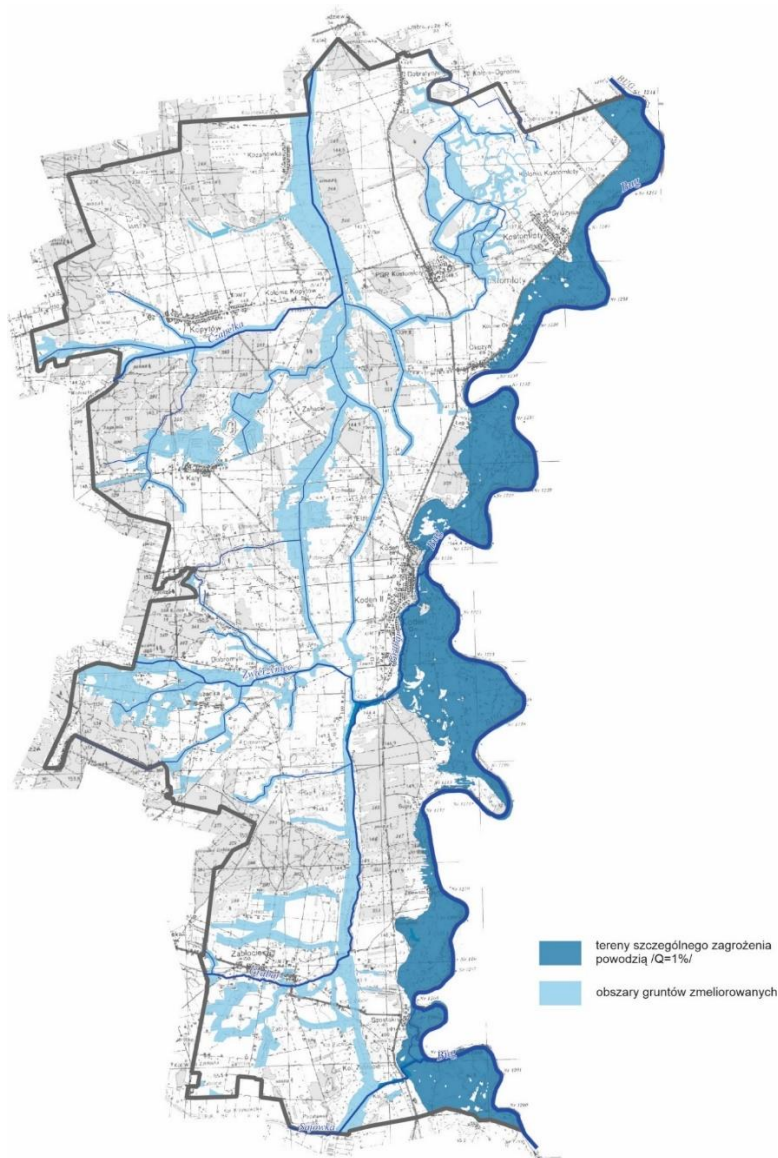
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Dodatkowo teren gminy Kodeń położony jest częściowo w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Dla wyżej wymienionego obszaru ustawa Prawo wodne nie wprowadza ograniczeń w zagospodarowaniu.

Na terenie gminy Kodeń obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi obejmuje tereny położone wzdłuż doliny rzeki Bug, stanowiącej głównie użytki rolne w większości łąki i pastwiska z udziałem zalesień i zadrzewień, a także starorzecza i nieużytki. Na obszarze tym występuje rozproszona kolonijna zabudowa zagrodowa, często przekształcona na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. W obszarze szczególnego zagrożenia powodzią położona jest niewielka miejscowość Zalewsze. Dla rzeki Bug na całej jej długości zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego, w ramach projektu ISOK. Zagrożenie powodziowe dotyczy przede wszystkim obszarów przyległych do największej w tym regionie rzeki Bug, przepływającej wzdłuż wschodniej granicy gminy Kodeń. Lokalne rzeki i ciekі wodne nie stanowią istotnego zagrożenia powodziowego.

Z podstawowych form ochrony i zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy znajduje się jedynie obwałowanie tzw. „wałodroga” o długości 16 km na odcinku Okczyn – Terespol. Obwałowanie to zostało wybudowane w latach 1967-69 po trasie drogi fortecznej z 1910 r. i łączy się z wałem w Terespolu, chroni ono przed powodzią obszar gminy o powierzchni 1 121 ha. Naturalną ochroną przed powodzią są rozległe tereny łąk i pastwisk oraz liczne wypłycone starorzecza, które sprzyjają retencji nadmiaru wód.

Rycina 14. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

7.6. WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy Kodeń znaczenie użytkowe przypisuje się wodom podziemnym czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

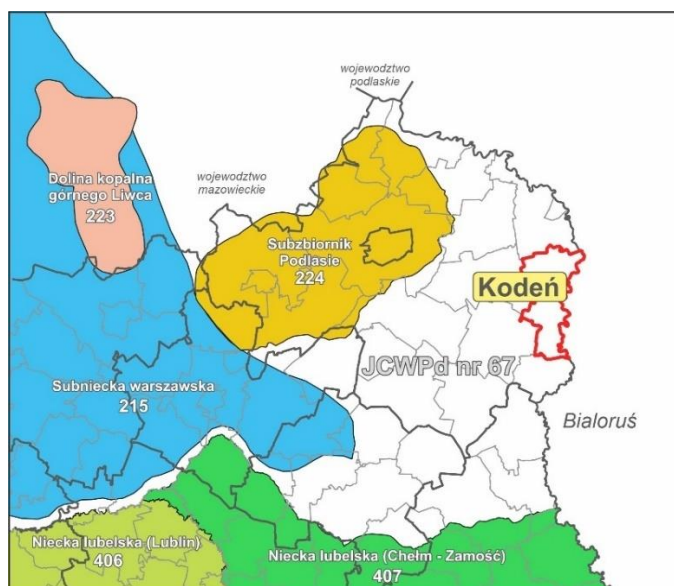
Wody podziemne na terenie gminy Kodeń eksploatowane są głównie z czwartorzędowego i trzeciorzędowego poziomu wodonośnego sięgającego 20-60 m, zapewniając wodę zdatną do spożycia i celów gospodarczych. Utwory kredowe nie stanowią wodonośca ze względu na litologię (kreda piszcząca i margle). Na omawianym obszarze wody te nie były ujmowane do eksploatacji.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne powiązane jest z zasobnymi w wodę utworami oligocenu. Warstwę wodonośną stanowią tu piaski drobno i średnioziarniste o średniej miąższości 10 - 20 m. Zwierciadło wód ma charakter napięty i stabilizuje się na głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Ich zasilanie odbywa się w drodze pośredniej infiltracji opadów atmosferycznych, a także poprzez dopływ z przyległych obszarów. Parametry hydrogeologiczne są zróżnicowane, a uzyskane wydajności zmieniają się w przedziale od 6,1 m³/h do 51,6 m³/h. Poziom ten ujmowany jest studniami wierconymi w Kodniu, które zaopatrują w wodę wodociąg gminny.

Czwartorzędowe piętra wodonośne charakteryzują się zmiennością w wykształceniu litologicznym i miąższości warstwy wodonośnej. Górny poziom zlokalizowany jest blisko powierzchni terenu i występuje w przeważającym obszarze gminy z wyjątkiem jej północno-wschodniej części. Warstwę wodonośną tworzą tu piaski pochodzące z okresu zlodowaceń środkowopolskich i północnopolskich, a zwierciadło wody ma zwykle swobodny charakter. Posiada on dobre parametry hydrogeologiczne, ale ze względu na stosunkowo małą miąższość i łatwe przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu nie jest wykorzystywany do budowy ujęć komunalnych. Poziom dolny (tzw. podglinowy) związany jest z piaszczystymi, rzadziej piaszczysto-żwirowymi utworami fluwioglacjalnymi z okresu zlodowaceń południowopolskich. Oddzielony jest od poziomu wyższego warstwą słabo- i nieprzepuszczalnych glin zwałowych, pyłów i iłów. Miąższość utworów wodonośnych wynosi ok. 10-25 m, a zwierciadło wody ma charakter napięty i stabilizuje się na głębokości kilku metrów pod powierzchnią terenu. Wydajności z pojedynczych otworów, ujmujących poziom dolny są bardzo zróżnicowane - od kilku do ponad 50 m³/h. Obydwa poziomy czwartorzędowe (dolny i górny) posiadają więź hydrauliczną, więc w tym przypadku można mówić o wspólnym zwierciadle wody w utworach czwartorzędowych.

Obszar gminy Kodeń zaliczany jest do subregionu podlasko-poleskiego. Gmina Kodeń położona jest w lubelsko – podlaskim regionie hydrogeologicznym, w granicach jednolitej części wód podziemnych nr 67 (PLGW200067), poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

Rycina 15. Rozmieszczenie JCWPd na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoportal.kzgw.gov.pl

Struktura JCWPd 67 jest złożona z pięciu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudnoprzepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i

drenażu. Jednak, generalizując, można przyjąć, iż teren jednostki pod względem hydrogeologicznym stanowi obszar zamknięty. Poziom przypowierzchniowy Q1 jest praktycznie nie izolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilanie. Strefy zasilania są związane z lokalnymi działami wód. powierzchniowych. Natomiast wody podziemne są drenowane przez rzeki. System krążenia wód podziemnych poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny. Poziom Q2 jest zasilany przez przesączanie wód z powierzchni terenu lub z poziomów Q1, Pg-Ng, K przez utwory trudnoprzepuszczalne oraz przez okna hydrogeologiczne z sąsiednich warstw wodonośnych. Poziom Q2 drenują główne ciekły powierzchniowe, o głęboko wciętych dolinach: Bug, Krzna, Hanna, Włodawka. Poziomy Pg-Ng i K są zasilane na zasadzie przesączania z nadległych warstw wodonośnych. Drenowane natomiast przez główne ciekły występujące na terenie JCWPd 67. Warto podkreślić, iż lokalnie piaski kenozoiczne są w bezpośrednim kontakcie z górnokredowymi utworami szczelinowymi, tworząc wspólny poziom wodonośny. Poziom jurajski (J) wchodzi w skład głębokiego systemu krążenia, całkowicie izolowanego na terenie jednostki od pięter kenozoicznych oraz piętra kredowego. Słabo rozpoznane są obszary alimentacji i drenażu wód tego systemu. Przypuszczalnie zasilanie następuje po stronie białoruskiej poprzez wyżej zalegające warstwy wodonośne. Natomiast wody prawdopodobnie odpływają zgodnie z kierunkiem zapadania warstw do centrum bruzdy środkowopolskiej.

Ocena stanu JCWP nr 67, która wykazała, że stan jakościowy wód jest dobry, a ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych – niezagrożona.

7.7. GLEBY

Obszar gminy Kodeń pokrywają różne typy gleb, zróżnicowane pod względem właściwości i genezy morfogenetycznej. Jest to uwarunkowane budową geologiczną podłoża i lokalnymi warunkami hydrobiologicznymi. Największy udział powierzchniowy mają gleby mineralne różnych typów genetycznych: bielcowe, rdzawe, brunatne kwaśne, brunatne wylugowane (wytworzone na glinach i piaskach gliniastych). Oprócz nich na niewielkich powierzchniach występują czarne ziemie i gleby murszowe, głównie w północnej części gminy, w okolicy Kostomłot. W dolinach rzecznych Bugu, Garbaru (Kałamanki) i Czapelki występują mady i gleby bagienne. W południowej części gminy występują gleby pseudobielcowe, wytworzone na piaskach, piaskach gliniastych, rzadziej glinach.

Pod względem kompleksów gleb ornych przeważają gleby kompleksu żytniego słabego, dobrego i bardzo słabego. Są to gleby lekkie wrażliwe na niedobory wilgoci o ograniczonych możliwościach doboru roślin uprawnych. Jedynie w dolinie Bugu, zwłaszcza w północnej jego części występują gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego.

Według klasyfikacji bonitacyjnej gruntów rolnych uwzględnionej w geodezyjnej ewidencji gruntów (stan na 04.04.2024 r.), wśród gruntów rolnych na terenie gminy Kodeń przeważają gleby słabe V-VI klasy (56% powierzchni gruntów ornych oraz 43% użytków zielonych). Stosunkowo dobre gleby IV klasy bonitacyjnej zajmują 40,47 % powierzchni gruntów ornych oraz % powierzchni użytków zielonych. Najwartościowsze gleby III klasy bonitacyjnej podlegają ochronie prawnej. Ich udział w ogólnym bilansie nie jest jednak znaczący i stanowi tylko 3,44% powierzchni gruntów ornych oraz % powierzchni użytków zielonych. Największe kompleksy gleb chronionych występują w obrębach Kostomłoty, Dobratycze, Kożanówka. Najsłabsze gleby występują w obrębach: Elżbiecin, Zahacie, Zalewsze. W Tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące wielkości powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych z uwzględnieniem ich jakości wg klas bonitacyjnych.

Tabela 1. Klasy bonitacyjne użytków rolnych na terenie gminy Kodeń

Kontur klasyfikacyjny	Klasy bonitacyjnych użytków rolnych (ha)							
	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI
Grunty orne	195,85	38,74	157,11	2302	648,70	1653,30	2317,59	871,64
Użytki zielone	101,05			1232,34			987,74	163,73
OGÓŁEM	296,9			3534,34			3305,33	1035,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej

Kompleksy przydatności rolniczej gleb obejmują zespoły gleb wykazujących podobne właściwości rolnicze o zbliżonym typie siedliskowym rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z którymi związane są odpowiednie rośliny uprawne. Przy delimitacji kompleksów uwzględniono:

- cechy fizykochemiczne gleb takie jak: typ, rodzaj, gatunek, właściwości fizyczne i chemiczne oraz stopień kultury,
- sytuacja geomorfologiczna,
- warunki agroklimatyczne,
- stosunki wilgotnościowe.

Pod względem kompleksów rolniczej przydatności gleb, na obszarze opracowania występują:

Kompleks 2 – pszenney dobry, obejmuje gleby położone w korzystnych warunkach klimatycznych i geomorfologicznych. W skład tego kompleksu wchodzi gleby żyzne, których urodzajność uzależniona jest w wysokim stopniu od intensywności i systemu upraw. Są to przeważnie gleby klas IIIa i IIIb, które przy właściwym nawożeniu dają w miarę wierne plony. Na glebach należących do tego kompleksu szczególnie zaleca się uprawę: pszenicy ozimej, jęczmienia jarego, buraków cukrowych, koniczyny czerwonej, owsa, buraków pastewnych.

Kompleks 3 – pszenney wadliwy, obejmuje gleby położone w korzystnych warunkach klimatycznych, ale o znacznie zróżnicowanych warunkach geomorfologicznych. Są to gleby które w wyniku nadmiernego odpływu wód opadowych lub dużej przepuszczalności podłoża okresowo są zbyt suche, a plony ulegają dużym wahaniom uzależnionym od pogody. Są to przeważnie gleby należące do klas IIIa i IIIb. Na glebach tych zaleca się uprawę: pszenicy ozimej, jęczmienia jarego, ziemniaków, marchwi pastewnej.

Kompleks 4 – żytni bardzo dobry, charakteryzuje się najlżejszymi glebami spośród kompleksów pszennych. Gleby tego kompleksu są lekkie w uprawie, obejmujące gleby klasy IIIa, IIIb i IVa. Przy dobrym nawożeniu i umiejętnej pielęgnacji nadają się do uprawy niemal wszystkich roślin, ze wskazaniem pod uprawę: pszenicy ozimej, żyta, jęczmienia jarego, ziemniaków, buraków cukrowych.

Kompleks 5 – żytni dobry, odznacza się zróżnicowanymi warunkami klimatycznymi i geomorfologicznymi. Gleby te różnią się od gleb kompleksu żytniego dobrego większą wrażliwością na suszę w różnych fazach okresu wegetacyjnego i mniejszą zawartością składników pokarmowych. Są to zazwyczaj gleby należące do klas bonitacyjnych IVa i IVb. Nadają się one pod uprawę: żyta, ziemniaków i owsa.

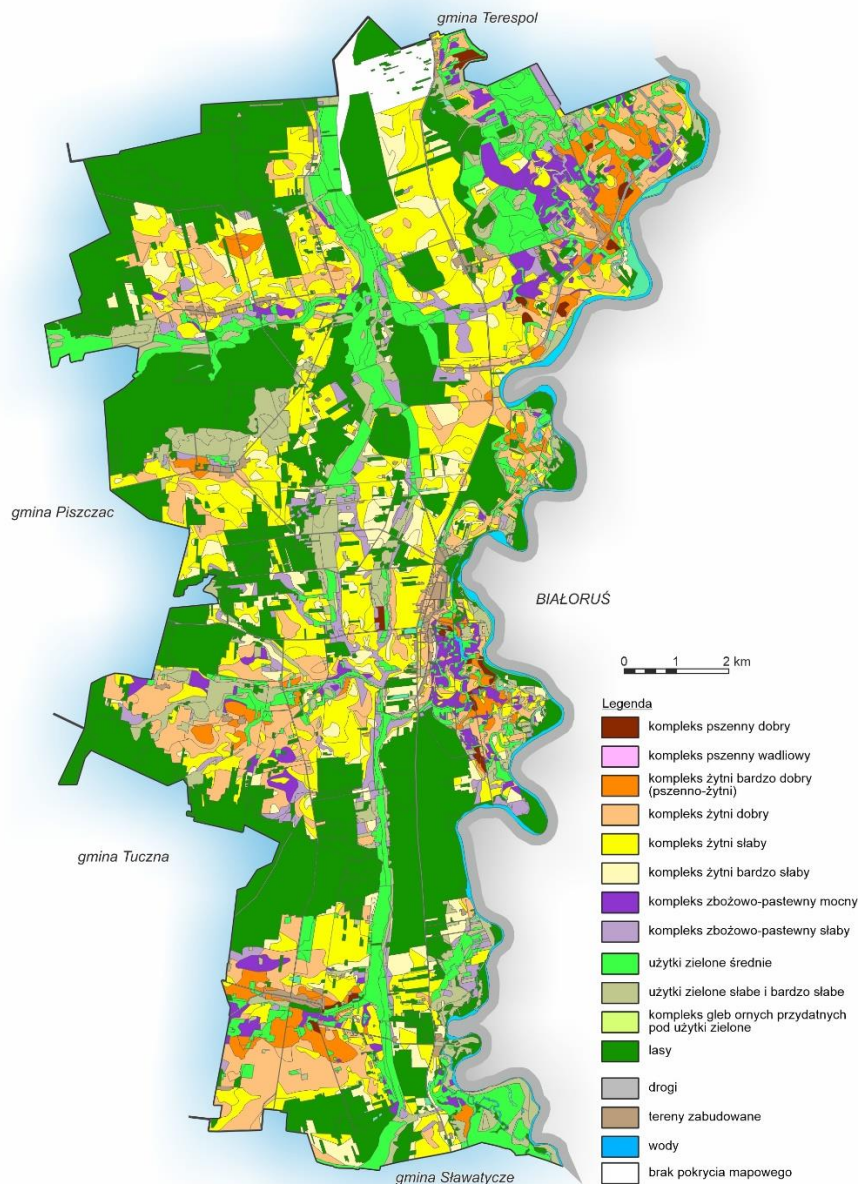
Kompleks 6 – żytni słaby, grupuje gleby lekkie, zbyt przewiewne i przeważnie za suche. Gleby tego kompleksu wskazane są do zastosowania nawodnień rolniczych, co znacznie polepsza ich plonowanie. Na glebach tych zaleca się uprawę: żyta, ziemniaków, owsa, gryki i tytoni lekkich.

Kompleks 7 - żytni bardzo słaby - pod względem bonitacyjnym gleby tego kompleksu w większości należą do klasy VI. Są to najbardziej ubogie gleby pod względem zawartości przyswajalnych składników pokarmowych o słabo wykształconym poziomie próchnicznym. Produkcja rolnicza na tych glebach jest nieopłacalna, w związku z czym ich powierzchnie należy traktować priorytetowo w programach zalesień gruntów rolnych.

Kompleks 8 – zbożowo-pastewny mocny - charakteryzuje się glebami zbyt ciężkimi, aby zaliczyć je do kompleksów pszennych. Gleby tego kompleksu okresowo ulegają zbyt wysokiemu uwilgotnieniu, uzależnionemu od położenia i nieprzepuszczalności gleb. Nadają się pod uprawę: pszenicy, buraków pastewnych, koniczyny i roślin o dużym zapotrzebowaniu na wodę.

Kompleks 9 - zbożowo-pastewny słaby - należą do nich gleby lekkie okresowo podmokłe. Gleby tego kompleksu w przewadze należą do klasy IVb, niewielkie fragmenty są sklasyfikowane jako klasa V. Nadmierne uwilgotnienie spowodowane jest zazwyczaj utrudnionym odpływem, lub płytkim zaleganiem wód gruntowych na słabo przepuszczalnym podłożu.

Rycina 16. Kompleksy glebowo - rolnicze na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

7.8. WARUNKI KLIMATYCZNE

Według regionalizacji klimatycznej Polski Romera (1949), gmina Kodeń znajduje się w strefie klimatu Wielkich Dolin, w dzielnicy klimatycznej Chełmsko-Podlaskiej. Zgodnie z podziałem Gumińskiego (1948) dokonany głównie na potrzeby rolnictwa, teren ten przynależy do Dzielnicy Podlaskiej, natomiast zgodnie z najnowszą regionalizacją klimatyczną Polski Okołowicza (1968), gmina Kodeń znajduje się w granicach regionu Mazowiecko-Podlaskiego.

Na teren gminy docierają wpływy ostrego klimatu kontynentalnego, co wyraża się dużą rozpiętością skrajnych temperatur rocznych (od +30 do -30°C) i niezbyt wysoką sumą opadów atmosferycznych. Średnia roczna temperatura powietrza waha się w granicach 7-8°C, a średnia roczna suma opadów w granicach 550-560 mm. Na okres wegetacyjny przypada około 2/3 rocznej sumy opadów. Rzadko występują opady z gradem

Podstawowe dane klimatyczne dla gminy Kodeń zestawiono poniżej:

- średnia roczna temperatura - +7,1°C;
- średnia roczna suma opadów - 550 mm;
- okres wegetacji roślin - 205-210 dni;
- początek okresu wegetacyjnego - 5-7 kwietnia;
- koniec okresu wegetacyjnego - 25-30 października;
- średni czas trwania zimy - 108-110 dni;
- średni czas zalegania pokrywy śnieżnej - 55-60 dni;
- średnia liczba dni w roku z ujemną temperaturą - 50-55;

W ostatnich latach notuje się znacznie cieplejsze zimy o niewielkiej ilości opadów oraz chłodniejsze lata. Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie. Często występują wiatry południowo- zachodnie i północno-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi około 3 m/s.).

Topoklimat dolin i obniżeń bezodpływowych cechują się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi, ze względu na gorsze warunki solarne – skrócony czas usłonecznienia na skutek zwiększonej częstotliwości występowania mgieł z tendencją do stagnacji. Obszary te cechują niekorzystne warunki termiczno – wilgotnościowe (częste inwersje termiczne), słaba wentylacja (szczególnie z kierunków prostopadłych do osi dolin) oraz trudne warunki rozpraszania zanieczyszczeń. Są to tereny nawietrzania przede wszystkim z kierunków zachodnich i południowych. Koncentracja ich ma miejsce w dolinie rzeki Bug, w dolinie rzeki zlewni rzeki Czapelka, Grabar, Zwierzyniec oraz Sajówka.

Na terenach leśnych oraz w ich najbliższym sąsiedztwie (wskaźnik lesistości 31%), występują warunki klimatyczne na ogół dobre, cechujące się dużym zacienieniem, zacisnością, podwyższoną wilgotnością względną powietrza, małymi amplitudami dobowymi temperatury i wilgotności powietrza, gdzie ma miejsce emisja olejków eterycznych – fitoncydów.

Zdecydowana większość terenu gminy Kodeń cechuje się dobrymi warunkami klimatycznymi. Topoklimat terenów płaskich cechuje się przeciętnymi warunkami solarnymi, właściwymi terenom płaskim – dobre warunki usłonecznienia w okresie wegetacyjnym, dobre warunki termiczne, nieco podwyższona wilgotność względna powietrza, zwiększona częstość mgieł, zwiększona ilość opadów atmosferycznych, znaczna zacisność, dominujące wiatry z kierunku zachodniego. Dobre warunki aerosanitarnie. W ocenie pod względem przydatności pod różne formy użytkowania nie istnieją przeciwwskazania do użytkowania oraz nowego zagospodarowania.

7.9. SZATA ROŚLINNA

Różnorodność biologiczna szaty roślinnej w gminie wynika z warunków siedliskowych kształtowanych przez rzeźbę terenu, stosunki wodne oraz mikroklimat. Na szatę roślinną składają się:

- **grunty leśne** – lasy zajmują powierzchnię 4 742,9 ha, co stanowi 31,0% ogólnej powierzchni gminy, z czego 66,3% (3 143,54 ha) jest własnością Skarbu Państwa. Pod względem siedliskowym na przedmiotowym obszarze dominują bory mieszane świeże BMŚW (46,6 %), bory świeże BŚW (26,2 %) i las mieszany świeży LMŚW (12%). Wśród nich przeważają bory sosnowe lub sosnowo-dębowe. W drzewostanie dominuje sosna 79,6% udziału. Unikalnymi są siedliska boru suchego BS, które zajmują łącznie 49,89 ha. Ich największy kompleks objęty jest ochroną prawną jako rezerwat przyrody „Sugry”. W okolicach dolin rzecznych rosną lasy grądowe złożone głównie z dębu szypułkowego, ale można tu także spotkać osiki, lipy, graby i jawory. Dna dolin rzecznych porastają lasy łęgowe złożone z wiązu, olszy czarnej, wierzby i brzozy omszonej. W dolinie Bugu zachowały się ginące łęgi wierzbowo-topolowe;

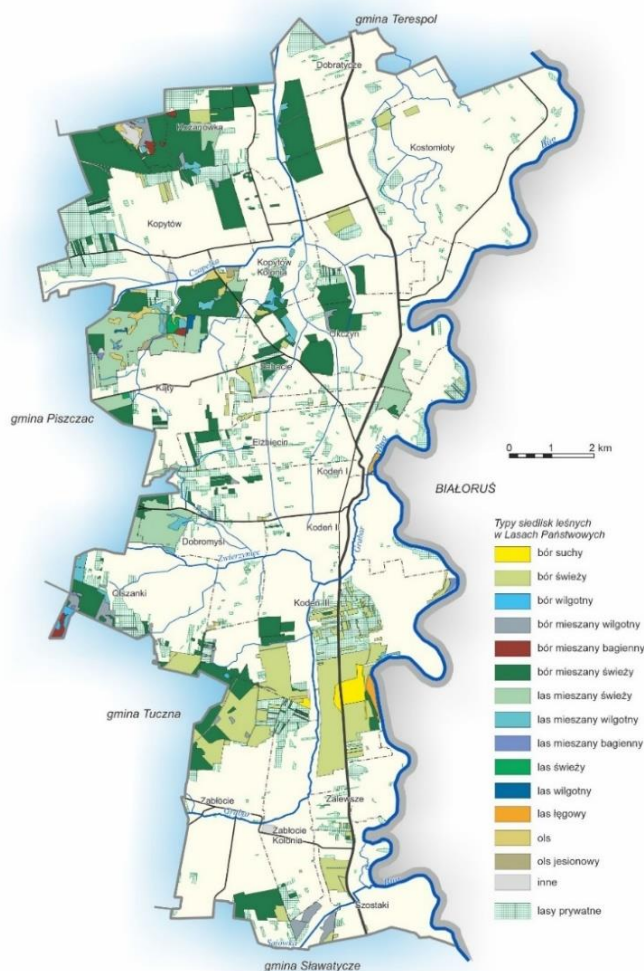
Tabela 2. Typy siedlisk leśnych w obszarze gminy Kodeń

Typ siedliska leśnego	symbol	Lasy państwowe (ha)	Lasy prywatne (ha)	Razem	Udział %
Bór mieszany świeży	BMŚW	1409,50	652,69	2 062,19	46,63
Bór mieszany bagienny	BMB	22,98	0	22,98	0,52
Bór mieszany wilgotny	BMW	117,45	100,66	218,11	4,93
Bór suchy	BS	49,89	2,42	52,31	1,18

Bór świeży	BŚW	774,62	387,02	1 161,64	26,27
Bór wilgotny	BW	12,18	5,31	17,49	0,39
Las łęgowy	LŁ	17,40	0	17,40	0,39
Las mieszany bagienny	LMB	9,55	0	9,55	0,21
Las mieszany świeży	LMŚW	471,10	61,61	532,71	12,04
Las mieszany wilgotny	LMW	110,32	4,85	115,17	2,60
Las świeży	LŚW	12,05	0	12,05	0,27
Las wilgotny	LW	9,33	0	9,33	0,21
Ols	OL	63,84	71,33	135,17	3,05
Ols jesionowy	OLJ	16,61	0	16,61	0,37
niesklasyfikowane		39,65	0	39,65	0,89
Razem		3 136,47	1 285,89	4 422,36	100

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Rycina 17. Typy siedlisk leśnych w Lasach Państwowych na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

- **zbiorowiska wodne, nadwodne i szuwarowe** – koncentrację obserwuje się w starorzeczach i zakolach rzeki Bug, w korytach pozostałych rzek przepływających przez gminę Kodeń, w rowach melioracyjnych, w stawach rybnych i oczkach wodnych. Charakterystycznym środowiskiem doliny Bugu są starorzecza z typową roślinnością pływającą. Dwa chronione gatunki – grąźel żółty i grzybienie białe tworzą pięknie prezentujący się zespół „lilii wodnych”. Brzegi starorzeczy zasiedlają zbiorowiska szuwarowe, na terenach wyniesionych występują zbiorowiska murawowe z gatunkami sucholubnymi. W dolinie Bugu dominującą roślinnością są barwne pastwiska i murawy miejscami na wydmach występują suche bory chrobotkowe (rezerwat Sugry). Na siedliskach torfowych silnie podtopionych występują zarośla olsowe. Dominującymi gatunkami są tam olcha czarna, wierzba szara, brzoza niska. Na siedliskach mniej podtapianych występują lasy olsowe. Grądy i łęgi rosną na siedliskach podmokłych i suchych;
- **zbiorowiska murawowe, łąkowe i pastwiskowe**, koncentrację których obserwuje się w dolinach rzek, zwłaszcza doliny rzeki Bug. Są one siedliskiem wielu ciepło- i sucholubnych gatunków roślin i zwierząt. Duże powierzchnie - szczególnie w dolinie Bugu – zajmują nawożone wilgotne łąki, występujące na wilgotnych glebach mineralnych. Wśród obszarów łąkowych na obszarze gminy występują 3 typy: łąki bagienne i pobagienne, łęgowe oraz grądowe. Najbardziej zbliżone do środowiska naturalnego są łąki bagienne i pobagienne. Zajmują one wilgotne tereny niezalesionych torfowisk. Tutaj rośnie najwięcej roślinności naturalnej, m.in.: narecznica błotna, turzyce, wiechlina łąkowa i trzęślica modra. Łąki łęgowe położone są w dolinach rzecznych i na terasach zalewowych. Charakteryzują się zmiennymi warunkami wodnymi (podlegają okresowemu zalewaniu przez wody rzeki). Częściowo zachowała się na nich naturalna szata roślinna. Występują tu takie gatunki jak: manna jadalna, mózga trzcinowata i wiechlina błotna. Położenie łąk grądowych jest różnorodne. Przeważnie zajmują one suche obszary na granicy torfowisk i pól uprawnych lub na wypiętrzonych terenach. Są zasilane wodami opadowymi. Najczęściej są użytkowane rolniczo i mają charakter kośno-pastwiskowy. Ich szata roślinna ulega najszybszym zmianom, ze względu na działanie czynników antropogenicznych (np. chemizacji i melioracji);
- **zbiorowiska synantropijne** rozwinęły się na terenach zagospodarowanych przez człowieka, w grupie których wymienia się zbiorowiska segetalne – roślinność występująca wśród upraw polowych roślin okopowych i zbożowych oraz zbiorowiska ruderalne, z dominacją czarnego bzu, leszczyny, śliwy, tarniny, kruszyny pospolitej, kaliny karłowatej, trzmieliny zwyczajnej, szakłaku pospolitego, szaflii okółkowej, barwinka pospolitego, rdestu, jaskółczego ziela, wierzby iwy, łubinu trwałego.

Gmina Kodeń charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gatunkowym flory, co związane jest z dobrze zachowanymi zbiorowiskami roślinnymi. W wielu starorzeczach występują grąźel żółty i grzybienie białe. Szczególnie licznie gatunki chronione i rzadkie występują w dolinie Bugu oraz większych kompleksach leśnych.

7.10. FAUNA

Świat zwierzęcy na terenie gminy Kodeń związany jest w dużym stopniu z ekosystemami leśnymi i wodnymi oraz rolniczą działalnością człowieka. Ekosystemy położone we wschodniej części gminy związane z doliną Bugu pełnią ważną funkcję dla płazów i ptaków wodno-błotnych. Stawy i rzeki na terenie gminy zamieszkują m.in. takie gatunki ryb jak: karp, piskorz, szczupak, sum, karaś, lin. Bogaty jest świat ptaków, z których to na terenie gminy występują takie gatunki jak: kruk, sroka, kos, szpak, jaskółka, pliszka, dzięcioł, puszczyk, sowa uszata, mysikrólik, jastrzębie-gołębiarz, krogulec, kuropatwa, sikory, dzikie kaczki, bażanty, cietrzewie, dzikie gęsi, żurawie, czaple i wiele innych. Duża część z nich odlatuje na zimę. Najliczniej występującymi gatunkami ssaków są tu: jeleni, sarna, dzik i zając, ale spotkać można także m.in.: kunę leśną, łasicę, tchórza, lisa, nietoperza, kreta, jeża oraz wiewiórkę. Wśród gatunków ptaków umieszczonych w „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt” (PCKZ) na terenie gminy występuje błotniak łąkowy. Jednak ze względu na ciągle zwiększającą się liczebność w kraju, gatunek ten przestaje być narażony na wyginięcie. Spośród gatunków ssaków wymienionych w PCKZ stwierdzono bobra. Gatunek ten posiada kategorię 0 – wydobyty z niebezpieczeństwa. Z gatunków rzadkich występuje wydra, dla której dogodne warunki bytowania stwarza dolina Bugu.

Spośród gatunków ssaków wymienionych w PCKZ stwierdzono bobra. Gatunek ten posiada kategorię 0 – wydobyty z niebezpieczeństwa. Z gatunków rzadkich występuje wydra, dla której dogodne warunki bytowania stwarza dolina Bugu. Za gatunki specjalnej troski na terenie gminy należy uznać: bobra, derkacza, samotnika i bociana białego. Derkacz i samotnik należą do gatunków ptaków silnie zagrożonych wyginięciem. Stanowiska łęgowe derkacza występują na wilgotnych łąkach, miejscem gniazdowania samotnika są podmokłe zbiorowiska leśne w dolinie Bugu. Zagrożeniem jest osuszanie podmokłych terenów, niszczenie łągów podczas sianokosów..

Wpływ na bogactwo fauny gminy Kodeń ma dolina Bugu i związane z nią ekosystemy we wschodniej części gminy. Pełnią one ważną funkcję dla płazów i ptaków wodno-błotnych. Znacznie uboższa w różnorodność gatunkową jest część środkowa i zachodnia gminy, gdzie dominującym jest krajobraz rolniczy. Wśród gatunków ptaków umieszczonych w „Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt” (PCKZ) na terenie gminy występuje błotniak łąkowy. Jednak ze względu na ciągle zwiększającą się liczebność w kraju, gatunek ten przestaje być narażony na wyginięcie

7.11. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Sieć ECONET-POLSKA składa się z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych, wyznaczonych na podstawie takich kryteriów, jak naturalność, różnorodność, reprezentatywność, rzadkość i wielkość. Koncepcja ta ma na celu ochronę, zachowanie, bądź restytucję walorów przyrodniczych szczególnie cennych obszarów. Pojęcie **korytarz ekologiczny** w prawie polskim pojawiło się wraz z wejściem w życie ustawy *o ochronie przyrody*, według której, jest to *obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów*. Jednak ustawa nie precyzuje zasad wyznaczania granic korytarza ekologicznego oraz jego funkcji pozamigracyjnych. Nie określa też zasad jego ochrony. Obecnie korytarz ekologiczny stanowi niewątpliwie nową kategorię systemu przyrodniczego kraju, umożliwiającą poprawne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi środowiska, a jego ochrona wynika z Dyrektywy Siedliskowej, która nakłada taki obowiązek nie tylko na ochronę obszarów Natura 2000, ale także wymaga zapewnienia spójności sieci Natura 2000 przez ochronę korytarzy ekologicznych łączących te obszary.

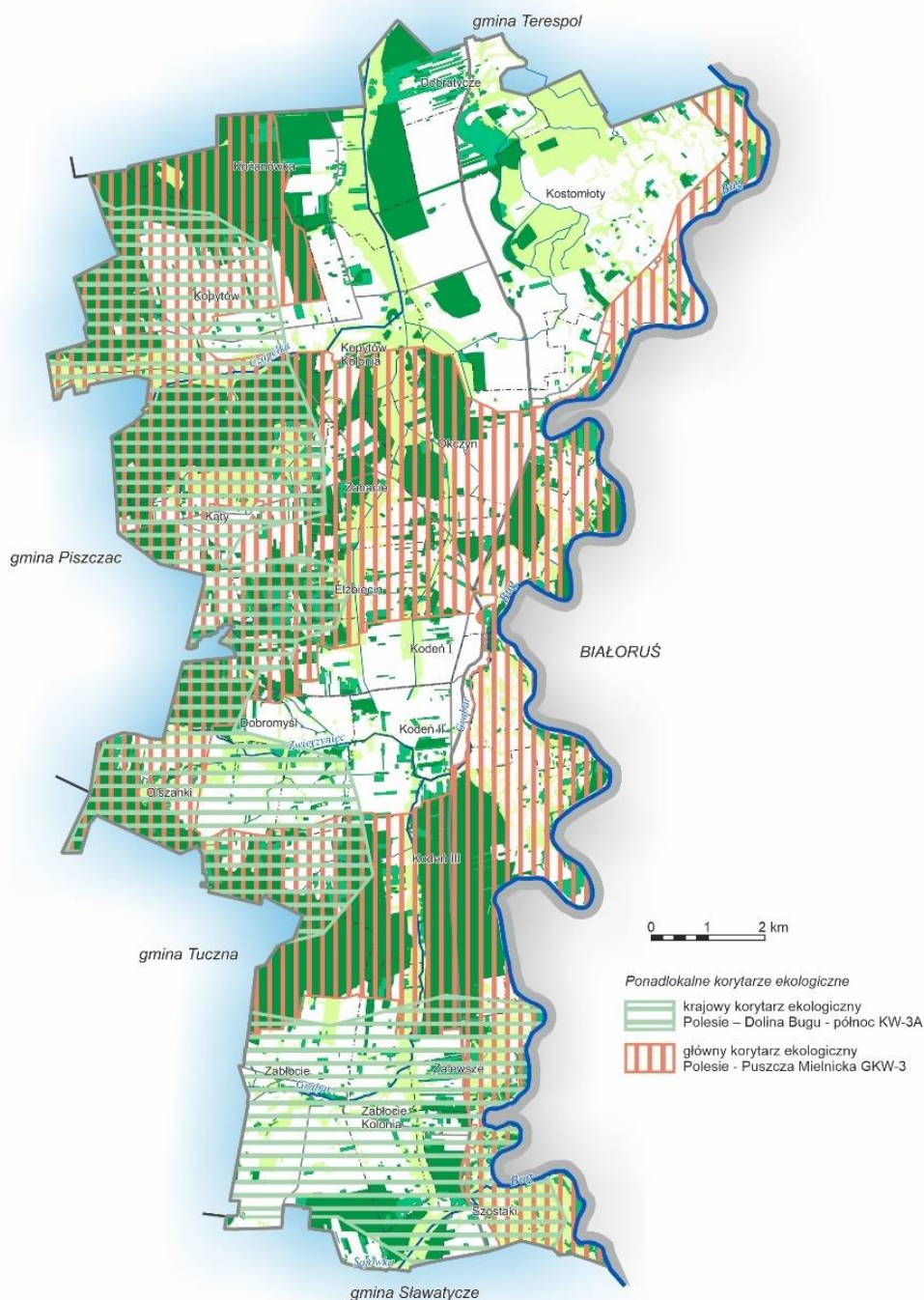
W 2005 roku na zlecenie Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare PLO105.02 Zakład Badania Ssaków w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków PAN) we współpracy z Stowarzyszeniem dla Natury „Wilk” oraz muzeum i Instytutem Zoologii PAN, opracował projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., „2005, Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce, ZBS PAN, Białowieża”). Aktualizację projektu wykonano w latach 2010-2012. Przez obszar gminy przebiegają ponadlokalne korytarze ekologiczne:

- główny korytarz ekologiczny Polesie - Puszcza Mielnicka GKW-3 - wyznaczony w 2012 r. obejmuje wschodnią część gminy Kodeń, głównie dolinę Bugu wraz z obszarami chronionymi Natura 2000, łącząc się w centralnej części gminy szerokim pasmem kompleksów leśnych położonych pomiędzy Okczynem a Kodniem z krajowym korytarzem ekologicznym KW-3A i dalej pokrywając się w dużej mierze z jego zasięgiem;
- krajowy korytarz ekologiczny Polesie – Dolina Bugu - północ KW-3A (wyznaczony w 2005 r. obejmuje obszar całej zachodniej i południowo-zachodniej części gminy. Część południowa obejmuje zwarte kompleksy leśne położone pomiędzy Olszankami a Zabłociem, ciągnąc się w stronę Bugu obejmuje swoim zasięgiem teren rezerwatu przyrody Sugry i obszaru NATURA 2000 - ochrony siedliskowej SOO.

Na terenie gminy Kodeń wyróżnić można także lokalne korytarze ekologiczne. Są to drogi migracyjne mniejszej skali, niemniej jednak są równie ważne w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemu. Należy do nich zaliczyć doliny rzeczne Czapelki, Grabar (Kałamanki), Sajówki i innych cieków bezimiennych. Pełnią one rolę łącznika między oddalonymi siedliskami zwierząt wewnątrz obszaru gminy, a także między sąsiednimi gminami. Podobną funkcję pełnią także śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia oraz pasma naturalnych łąk.

Korytarze ekologiczne pełnią istotną rolę w zachowaniu ciągłości siedlisk przyrodniczych i umożliwiają migrację wielu gatunków fauny. Istnienie tych korytarzy ekologicznych przyczynia się do ochrony bioróżnorodności i stabilności ekosystemów w skali regionalnej.

Rycina 18. Położenie gminy Kodeń na tle korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Pomimo faktu, że projekt planu ogólnego dopuszcza na tym obszarze strefy planistyczne tj. strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, strefy usługowe, strefy gospodarcze, strefy produkcji rolniczej, strefy zieleni i rekreacji, strefy infrastrukturalne, strefy cmentarzy, strefy komunikacji, realizacja projektu dokumentu nie spowoduje pogorszenia powiązań przyrodniczych, gdyż w zdecydowanej większości są to tereny już zagospodarowane. Nowe tereny przewidziane pod zabudowę w ramach m. in. obszarów uzupełnień zabudowy

wyznaczono w sąsiedztwie terenów zabudowanych, co nie koliduje z obszarami chronionymi. Wyjątkiem jest strefa górnictwa 2SG wyznaczona na terenie obszaru górniczego „Zalewsze – Pole A” położona w obszarze Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wyznaczono ją ponieważ posiada aktualną koncesję na wydobycie kruszywa naturalnego, ważną do 13 maja 2026 r. Po wygaśnięciu koncesji teren ten należy bezwzględnie zrehabilitować w kierunku przyrodniczym lub rekreacyjnym, przywracając naturalny charakter ekosystemu właściwy dla tego miejsca. W strefach otwartych położonych w Nadbużańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu 1SO i 4SO nie wyznaczano dodatkowych profili funkcjonalnych, w celu minimalnej ingerencji w naturalne systemy ekologiczne.

Plan ogólny został opracowany w sposób zapewniający zachowanie ciągłości i integralności systemu przyrodniczego gminy, w tym korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, a także terenów pełniących funkcje buforowe pomiędzy obszarami zabudowy a obszarami chronionymi. Układ stref planistycznych oraz przyjęte wskaźniki urbanistyczne uwzględniają rozmieszczenie i zasięg elementów środowiska przyrodniczego, takich jak kompleksy leśne, doliny rzeczne, obszary łąkowe i zadrzewienia śródpolne, które stanowią podstawowe ogniwa systemu ekologicznego. W planie zachowano ciągłość terenów otwartych i zieleni naturalnej, w tym szczególnie w rejonach powiązań z doliną rzeki Bug, co umożliwi swobodną migrację gatunków i wymianę biocenotyczną pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo, w tym obszarami Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu PLB060003 oraz Poleska Dolina Bugu PLH060032. Strefy intensywniejszego zagospodarowania (mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze) zostały rozmieszczone w sposób skoordynowany z istniejącą strukturą osadniczą, co ogranicza presję na obszary naturalne i minimalizuje ryzyko fragmentacji siedlisk. Ponadto, plan ogólny wprowadza rozwiązania przestrzenne sprzyjające równowadze pomiędzy rozwojem funkcji gospodarczych i osadniczych a potrzebą ochrony zasobów środowiska. Zachowano m.in. minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej, ustalone w przepisach wykonawczych, a także wskazano tereny, na których priorytetem jest utrzymanie i wzmacnianie funkcji przyrodniczych. W efekcie realizacja ustaleń planu ogólnego nie powinna prowadzić do degradacji elementów systemu przyrodniczego gminy, lecz przeciwnie – umożliwić jego lepszą integrację z układem przestrzennym gminy.

7.12. WALORY PRZYRODNICZE, KRAJOBRAZOWE I KULTUROWE

O walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych decydują czynniki naturalne w postaci rzeźby terenu, elementy pokrycia naturalnego (las i inne formy zieleni) oraz czynniki antropogeniczne, mające swój wyraz w historycznym, a także współczesnym zagospodarowaniu terenu.

7.12.1. WALORY KRAJOBRAZOWE I PRZYRODNICZE

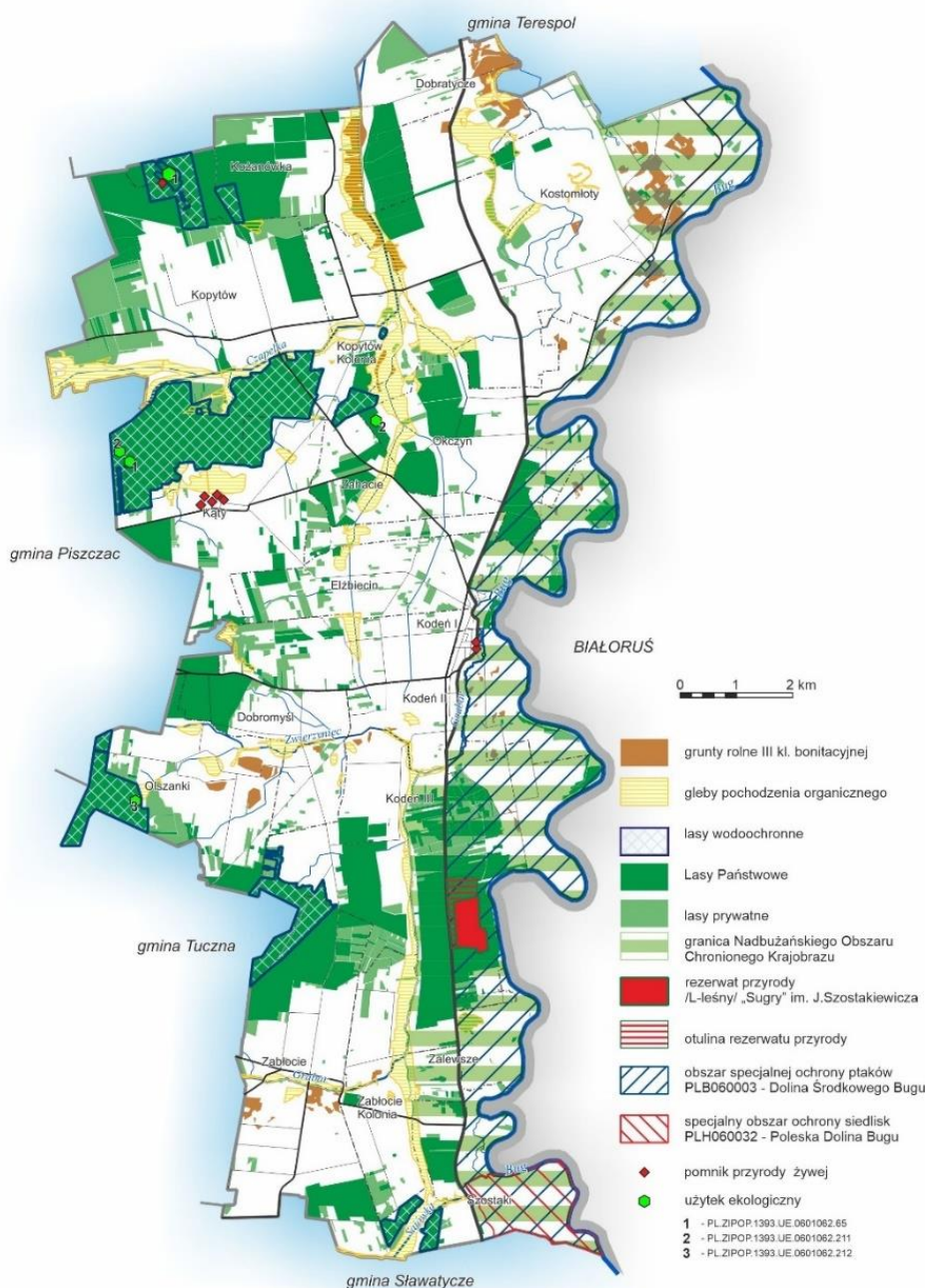
Pod względem geomorfologicznym, obszar objęty opracowaniem zalicza się do umiarkowanie atrakcyjnych. Na obszarze gminy Kodeń dominują tereny płaskorówninne. Elementem urozmaicającym monotonną rzeźbę terenu, jest dolina rzeki Bug, przebiegająca z kierunku południowego w kierunku północnym. Istotnym elementem krajobrazu gminy są lasy. Największy obszar zajmuje kompleks leśny, w pobliżu miejscowości Kożanówka. Pozostała część gminy charakteryzuje się krajobrazem kulturowym z zabudową zagrodową oraz roślinnością pól uprawnych. Monotonii tego krajobrazu zapobiegają takie elementy przyrodnicze jak: zadrzewienia śródpolne, a także pasma łąk i pastwisk w dolinkach cieków wodnych.

7.12.2. OCHRONA PRZYRODY

Najcenniejsze przyrodniczo i krajobrazowo obszary objęte zostały ochroną prawną. Obszary chronione koncentrują się w miejscowościach nadbużańskich. Na terenie Gminy Kodeń formami ochrony przyrody w myśl Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. są:

- obszary włączone do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu” PLB 060003 oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Poleska Dolina Bugu” PLH060032;
- rezerваты przyrody;
- Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu
- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne.

Rycina 19. Obszary i obiekty objęte ochroną przyrodniczą na terenie gminy Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu” 060003 - w granicach gminy obszar ten obejmuje powierzchnię 2 428,9ha, co stanowi 16,2% powierzchni gminy. Dolina rzeki zajęta jest przez łąki, miejscami niewielkie płąty lasów nadrzecznych, kępy zarośli wierzbowych i pola uprawne. Na obszarze tym występują, co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 3 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” położony jest na terenie powiatu bialskiego, gmin Terespol, Kodeń, Sławatycze; powiatu włodawskiego, gmin Hanna, Włodawa, Wola Uhruska; powiatu chełmskiego, gmin Ruda-Huta, Dorohusk, Dubienki; powiatu hrubieszowskiego, gmin Horodło, Hrubieszów, Hrubieszów Miasto, Mircze, Dołhobyczów. W granicach gminy Kodeń obszar ten obejmuje powierzchnię 2 428,9 ha, co stanowi 16,2 % powierzchni gminy ogółem. Obszar obejmuje naturalną dolinę Bugu

stanowiącą na tym odcinku granicę państwa. Dolina rzeki zajęta jest przez łąki, miejscami niewielkie płąty lasów nadrzecznych, kępy zarośli wierzbowych i pola uprawne. Charakterystyczne są liczne meandry, starorzecza (tzw. bużyska) oraz wysokie skarpy. Pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi. Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu, oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Występuje tu cenny kompleks naturalnych nadrzecznych lasów oraz siedlisko muraw kserotermicznych. Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 51, w szczególności bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Przedmiotami ochrony obszaru są gatunki ptaków ujęte w Załączniku I Dyrektywy ptasiej, takie jak: brodziec piskliwy, zimorodek, rybitwa czarna, białoskrzydła i białowąsa, gęś białoczelna, bocian czarny, gadożer, dzięcioł białoszy i czarny, derkacz, czapla biała, rycyk, dubelt, podróżniczek, batalion, zielonka, brzegówka, krwawodziób. Ogółem w obszarze stwierdzono 215 gatunków ptaków, w tym 154 gatunków lęgowych. Jest to jedna z najważniejszych ostoi w kraju dubelta, derkacza, gadożera, zimorodka czy czapli białej. Natomiast w województwie lubelskim jest to istotna ostoja rybitw z rodzaju *Chlidonias*, zielonki i dzięcioła białogrzbietego. Obszar odgrywa ważną rolę w okresie migracji m.in. dla ptaków siewkowych i gęsi. Rangę obszaru podkreśla ustanowienie ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym IBA PL104 Dolina Środkowego Bugu. Obszar ten jest częścią jednego z najważniejszych w Europie korytarzy migracyjnych.

Dla obszaru, obowiązuje plan zadań ochronnych zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2017 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu PLH 060003 (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 24 kwietnia 2017 roku, poz. 1996).

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Poleska Dolina Bugu” PLH060032 - ostoja położona w południowej części gm. Kodeń (obręb Szostaki), zajmując powierzchnię 8 233,4 ha. Składa się ona z 6-ciu części obejmujących najcenniejsze przyrodniczo i wybitnie atrakcyjne krajoznawczo odcinki doliny Bugu w obszarze Polesia Zachodniego. W granicach gminy Kodeń obszar ten obejmuje powierzchnię 208 ha. W ostoi znalazła się lewobrzeżna część doliny rzeki Bug. Rzeka ma tu charakter naturalny z licznymi meandrami i starorzeczami, rozległymi kompleksami wielogatunkowych ekstensywnie użytkowanych łąk, wśród których spotyka się łagodne, piaszczyste wzniesienia z murawami ciepłolubnymi, a w obniżeniach terenu płąty łęgów i zarośli wierzbowo-topolowych. Lokalnie, na niewielkich powierzchniach występują tu bardzo interesujące łąki kalcylne ze związku *Calthion*.

Poleski odcinek doliny Bugu obejmuje najcenniejsze zespoły ekstensywnie użytkowanych łąk, z licznymi starorzeczami. Zidentyfikowano tu łącznie 7 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują 70% obszaru objętego ochroną. Obszar obejmuje także biotopy wielu gatunków owadów, płazów i drobnych ssaków, występujących tu w bogatych populacjach. Ogółem stwierdzono tu 14 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym 7 gatunków motyli. Obszar ma też bogatą ornitofaunę. Cała dolina Bugu jest uważana za korytarz ekologiczny o randze europejskiej.

Tabela 3. Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchnia (ha)	Stopień reprezent.	Stan zachowania	Ogólna ocena
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i>	980,8	A	A	A
6120	Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	408,67	A	A	A
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	572,13	A	B	A
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nad-rzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	81,73	A	A	A
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	2451,99	A	B	A
7230	górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	326,93	B	A	B

91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae)	245.2	A	B	A
-------	--	-------	---	---	---

* siedliska priorytetowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SDF „Poleska Dolina Bugu”

Dla obszaru, obowiązuje plan zadań ochronnych zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poleska Dolina Bugu PLH060032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 15 stycznia 2015 roku, poz. 181).

Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu - Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu (NOChK) utworzony został w 1990 roku w celu zachowania unikalnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych doliny Bugu. Znajduje się on na terenie kilku nadbużańskich gmin, a jego całkowita powierzchnia wynosi 11 340 ha, przy czym zajmuje 17% powierzchni obszaru gminy Kodeń. Obejmuje on cenne przyrodniczo tereny lewobrzeżnej doliny Bugu o zachowanym naturalnym charakterze, co jest rzadkością w Europie. Objawia się on krętym biegiem z licznymi zakolami, starorzeczami i naturalną, bogatą roślinnością. Zachowały się tu łągi wierzbowo-topolowe, a także – na wydmach – suche bory chrobotkowe. Dominującą na tym terenie roślinnością są barwne pastwiska i murawy. Liczne niegdyś, choć nierównomiernie rozmieszczone, starorzecza systematycznie wypływają się i zarastają roślinnością szuwarową. Urok tego malowniczego obszaru kryje się również w nadbużańskich wioskach o tradycyjnej, drewnianej zabudowie i obiektach kultu religijnego jak kościoły, cerkwie, krzyże i kapliczki przydrożne. Ze względu na szczególne walory przyrodnicze w Obszarze Chronionego Krajobrazu zostały wyznaczone Obszary NATURA 2000.

Rezerwat przyrody „Sugry” im. Janusza Szostakiewicza - rezerwat utworzony w 2021 r. i obejmuje swoim zasięgiem 44,23 ha powierzchni, zaś jego otulina – 31,18 ha. Znajduje się na terenie leśnictwa Zabłocie (Nadleśnictwo Chotyłów) oraz w obrębie ewidencyjnym Kodeń III. Położony jest na obszarze uroczyska Sugry, w bliskim sąsiedztwie rzeki Bug i granicy z Białorusią. Leży w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowego Bugu PLB060003, Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie. Celem ochrony rezerwatowej jest zachowanie unikalnego w Polsce fragmentu borów suchych z wykształconą karłowatą sosną, zespołami boru chrobotkowego oraz muraw piaszczystych. Drzewostan składa się głównie z sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej, porasta go unikatowa flora porostów charakterystyczna dla tego typu boru nizinnego. Liczy ona aż 69 gatunków, w tym 5 gatunków objętych ochroną ścisłą (włoszka Motyki, brązownicza płotowa, odnożyca jesionowa, brodaczką kędzierzawą, żłotlinka sosnowa) oraz 13 z ochroną częściową, a także 17 gatunków z czerwonej listy. Ponadto zlokalizowano tam 19 gatunków mszaków (niektóre pod ochroną częściową). Flora wykształciła się wskutek sukcesji na dawnych terenach rolnych i pastwiskowych, których zaprzestano używać po II wojnie światowej. Jest to również drugi rezerwat w Polsce, unikatowy pod względem zachowania klasycznie wykształconego boru chrobotkowego z rzadką i unikalną florą porostów, zaraz po rezerwacie „Bór Chrobotkowy” znajdującym się w Borach Tucholskich.

Pomniki przyrody - na obszarze gminy znajduje się 8 pomników przyrody, w tym grupy drzew liczących po dwa i trzy drzewa oraz pojedyncze drzewa. Chronione są: klon pospolity, jesiony wyniosłe, kasztanowce zwyczajne, lipy drobnolistne oraz sosna pospolita. Tabela poniżej przedstawia ich zestawienie.

Tabela 4. Pomniki przyrody na terenie gminy Kodeń

L.p.	Rodzaj pomnika kod	Położenie	h - wysokość ob. - obwód
1.	klon pospolity PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.72	Kodeń, teren Bazyliki pw. św. Anny	h - 17 m ob. - 302
2.	jesion wyniosły PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.73	Kodeń, teren Bazyliki pw. Św. Anny	h- 21 m ob.- 368 cm
3.	trzy jesiony wyniosłe PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.74	Leśn. Kodeń, ur. Kąty, oddz. 295 ab	h- 20-23 m ob- 415 - 424 cm
4.	dwa kasztanowce zwyczajne PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.76	Leśn. Kodeń, ur. Kąty oddz. 295 ab	h- 19 i 20 m ob. – 327 i 415
5.	lipa drobnolistna PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.77	Leśn. Kodeń, ur. Kąty oddz. 295 ab	h- 21 m ob- 399 cm
6.	trzy lipy drobnolistne PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.78	Leśn. Kodeń, ur. Kąty oddz. 295 ab	h- 20 - 24 m ob. – 251 - 374 cm

7.	lipa drobnolistna trójjniowa PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.80	Leśn. Kodeń, ur. Kąty oddz. 295 ab	h- 22 m ob- 160-270 cm
8.	sosna pospolita PL.ZIPOP.1393.PP.0601062.81	Leśn.Kodeń ur. Kożanówka, oddział 252f	h- 26 m ob- 364 cm

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Użytki ekologiczne - na terenie gminy Kodeń znajdują się 3 użytki ekologiczne, powołane Rozporządzeniem Nr 17 Wojewody Białkopodlaskiego z 06.11.1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Bialsk. z 08.11.1996 r. Nr 11, poz.47) oraz Rozporządzeniem Nr 19 Wojewody Białkopodlaskiego z 18.10.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Bialsk. z 30.10.1995 r. Nr 8, poz.37). Użytki ekologiczne na gruntach gminy Kodeń to śródleśne bagna. Uznanie tych powierzchni za użytki ekologiczne miało na celu zachowanie ze względów przyrodniczych i naukowych śródleśnych powierzchni silnie uwilgotnionych, stanowiących ostoje fauny oraz siedliska rzadkich gatunków roślin.

7.12.3. OCHRONA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Dziedzictwo historyczne i kulturalne gminy Kodeń jest wyjątkowo bogate i wyróżniające na tle terenów sąsiednich. Najbogatszą przeszłość historyczną posiada miasteczko Kodeń, o którym pierwsze wzmianki pochodzą z XVI w., podobnie jak cała najbliższa okolica, był własnością czterech braci Ruszczyków. Pod koniec XV w. Jan Sapieha wykupił dobra od Ruszczyków i uzyskał w 1511 r. od Zygmunta Starego przywilej na budowę zamku i założenie miasta na prawie magdeburskim. Między zespołem zamkowym wraz z gotycką cerkwią (wybudowaną w 1540 r.), a miastem zbudowano port rzeczny. Dawna cerkiew obecnie stanowi kościół filialny pod wezwaniem św. Ducha. Jest on, wraz z pozostałościami zespołu zamkowego, otoczony rozległym parkiem pięknych pomnikowych drzew. W parku znajdują się stacje Drogi Krzyżowej z oryginalnym zestawem drewnianych rzeźb autorstwa Tadeusza Niewiadomskiego. Kalwaria Kodeńska wybudowana została na wale otaczającym dawny arsenał (zbrojownia - obecnie ołtarz połowy). Przy kodeńskim rynku zbudowano w latach 1629-1635 według projektu Jana Cangerle kościół św. Anny (od 1973 roku bazylika mniejsza). Obok kościoła znajduje się zabytkowy cmentarz przyparafialny. Zasadnicza, późnorenansowa część świątyni przesłonięta jest barokową fasadą. W ołtarzu głównym znajduje się Cudowny Wizerunek Matki Boskiej Kodeńskiej, Królowej Podlasia. Obraz ten został skradziony i przywieziony przez Mikołaja Sapiehę z Rzymu. Przedstawia on malarską kopię hiszpańskiej rzeźby Matki Bożej z Guadalupe. Od XVII w. Kodeń stał się miejscowością pielgrzymkową. Dziś po Częstochowie i Licheniu jest trzecim pod względem ilości odwiedzających pielgrzymów sanktuarium maryjnym w Polsce. Wiek XVII i XVIII to złote lata Kodnia, który był wtedy bogatym i dobrze prosperującym miastem. W XVIII wieku Elżbieta z Branickich Sapieżyna wzniosła na peryferiach Kodnia zespół pałacowy zwany Placencją, który przejął funkcje rezydencji. Znajduje się tu pałac (połowa XVIII, XIX w.), oficyna (pierwsza połowa XVIII w.), drewniany dworek (około 1930 r.) i park z aleją lipową (druga połowa XIX w.). Wśród zabytków Kodnia należy również wymienić cmentarz rzymskokatolicki z kaplicą cmentarną pod wezwaniem św. Wawrzyńca z przełomu XVIII i XIX w. Podczas wojen napoleońskich większość zabudowań miasta uległa spaleni, a po upadku powstania styczniowego Kodeń utracił prawa miejskie. Ważną rolę w dziejach tych terenów odegrali tzw. Unicy podlascy. Jest to odłam kościoła katolickiego w Polsce, początkowo podlegający hierarchii prawosławnej. Po podpisaniu Unii Brzeskiej w 1596 roku, stał się częścią kościoła rzymsko-katolickiego, uznając całkowitą zwierzchność Watykanu, ale nadal zachowując rytuały obrządku wschodniego. Po burzliwych dziejach, jakie przeszli unicy na tych terenach od końca XIX w. aż po czasy współczesne, w Kostomłotach pozostała jedyna w Polsce i Europie parafia unicka o obrządku bizantyjskim. W zabytkowej XVII w. drewnianej cerkwi znajduje się m. in. zabytkowy ikonostas ze starożytną ikoną św. Nikity (patrona cerkwi), Carskie Wrota z XVIII w., Cerkiew sąsiaduje z drewnianą plebanią z poł. XIX w. Na obszarze gminy Kodeń zamieszkuje także ludność wyznania prawosławnego. Miejscem ich kultu religijnego jest zabytkowa, murowana cerkiew z przełomu XIX i XX w., pod wezwaniem św. Mikołaja w Zabłociu, oraz cerkiew św. Apostoła Jana Teologa w Kodniu (współczesna, nie wpisana do Centralnego Rejestru Zabytków). Dużą wartość historyczną posiadają parki podworskie. W miejscowości Kodeń zachowane są dwa założenia parkowe: położony na skraju doliny Bugu park zamkowy z XIX w. o powierzchni około 10 ha oraz tzw. Placencja - park z XIX w. otaczający rezydencję pałacową Sapiehów. Zachowany jest tutaj czytelny układ kompozycyjny parku w postaci alei lipowych i topolowych. Relikty obiektów dworsko-parkowych spotkać można w Kątach i Dobromyślu. Są to wnętrza parkowe, dawne stawy, pojedyncze stare drzewa oraz fragmenty obsadzeń granicznych. Zachowane na terenie gminy zabytki techniki i kultury materialnej to wiatrak typu „Koźlak” w

Zabłociu oraz mechaniczny młyn w Kodniu Wiatrak wykonany w 1923 r. w Lisznej, przeniesiony do Zabłocia w 1928 r. Pierwotnie przy wiatraku mieściła się zagroda młynarska. Do ciekawych przykładów kapliczek przydrożnych należą kapliczki drewniane z końca XIX w. w Szostakach i Zabłociu oraz murowana z pocz. XX w. w Dobromyślu.

Wszystkie obiekty zabytkowe z terenu gminy Kodeń zostały uwzględnione w gminnej ewidencji zabytków, przyjętej Zarządzeniem Nr 49/2020 Wójta Gminy Kodeń z dnia 27 października 2020 r. Niektóre z nich o najwyższych walorach historycznych znajdują się w Centralnym Rejestrze Zabytków.

Tabela 5. Zabytki na obszarze gminy Kodeń

L.p.	Nazwa obiektu zabytkowego, czas powstania	Data i Nr wpisu do rejestru zabytków /aktualny/	Zakres objęty ochroną ścisłą	Położenie Nr geod. działek
Obiekty i zespoły sakralne				
1.	Zespół zamkowy w Kodniu XVI w.*	14.04.1956 r. 19.11.1966 r. A- 57	– ruiny zamku; – dawna cerkiew zamkowa , obecnie kościół p.w. Św. Ducha; – arsenał – pozostałości fosy i ziemnych obwałowań; – najbliższe otoczenie i zieleń	Kodeń, Działki nr: 623, 624, 621, 1398.
2.	Zespół kościoła św. Anny 1629 -1636*	08.08.1956 r. A – 54	– obiekt kościoła – wyposażenie wnętrza – najbliższe otoczenie w granicach ogrodzenia cmentarza kościelnego	Kodeń, Rynek 1a dz. nr 717
3	Kaplica Cmentarna pw. Św. Wawrzyńca poł. XVIII w.*	31.08. 1957 r. A - 56	– obiekt kaplicy – wyposażenie wnętrza – otoczenie obiektu	Kodeń, cmentarz katolicki, działka nr 939
4	Zespół Cerkwi Prawosławnej pw. Św. Mikołaja Cudotwórcy w Zabłociu, XIX/ XX w.*	15.12.1988 r. A –171	– obiekt cerkwi – ogrodzenie – cmentarz przycerkiewny	Zabłocie Dz. nr 111
5	Zespół Cerkwi Neounickiej pw. Św. Nikity w Kostomłotach I poł. XVII w.*	22.03.1966 A - 17	obiekt cerkwi	Kostomłoty 15 działka nr 41
6	Plebania w Zespole Cerkwi Unickiej w Kostomłotach, 2. poł. XIX w.	brak		Kostomłoty 15 działka nr 41
7	Dom Pielgrzyma w Kodniu 1935 – 1945 r.	brak		Kodeń Dz. nr 715/3
8	Cerkiew Prawosławna 1936r.	brak		Kodeń Działka nr 649
9	Ruiny bramy – dzwonnicy przy wejściu do nieistniejącej cerkwi pw. św. Michała Archanioła pocz. XIX w.*	25.11.2016 r. A-1651	ruiny bramy - dzwonnicy	Kodeń, Działka nr 794/1
10	Kaplica cmentarna w Kopytowiu I poł. XX w.	brak		Kopytów, cmentarz prawosławny Działka nr 320
11	Kaplica cmentarna w Zabłociu –II poł. XIX w.	brak		Zabłocie, cmentarz prawosławny Działka nr 58
Obiekty i zespoły dworskie				

Lp.	Nazwa obiektu zabytkowego, czas powstania	Data i Nr wpisu do rejestru zabytków /aktualny/	Zakres objęty ochroną ścisłą	Położenie Nr geod. działek
12	Zespół pałacowo – ogrodowy „Placencja” z XVIII w.*	17.06.1985 r. A - 1415	– pałac – oficyna – dom dla służby 1925 – park z terenem dawnego sadu – aleja lipowa – kapliczka 1927	Kodeń, Działki nr: 280/4, 280/5, 280/6, 280/10, 515, 312/5, 312/7.
13	Pozostałości założenia dworsko – ogrodowego w Kątach	brak		Kąty, Działki nr: 30, 31, 71
Obiekty inne, w tym przemysłowe- zabytki techniki				
14	Dawny młyn z 1945 r.	brak		Kodeń, Działka nr 1219/7
15	dawna szkoła powszechna w Dobratyczach z 1932 r.	brak		Dobratycze 50 Działka. nr 7
16	Wiatrak Koźlak w Zabłociu	brak		Zabłocie, Działka nr 80/2
Cmentarze				
17	Cmentarz katolicki w Kodniu XIX w.	brak		Kodeń, Działka nr 882/1
18	Cmentarz katolicki w Kodniu XIX w.	brak		Kodeń, Działka nr 939
19	Cmentarz prawosławny w Kodniu XIX w.	brak		Kodeń, Działka nr 882/2
20	Cmentarz żydowski w Kodniu XVII w.	brak		Kodeń, Działki nr: 1402, 1403, 1416, 1415, 1584, 688/2, 688/3, 867/4, 867/5
21	Cmentarz unicki w Kostomłotach , XIX w.	brak		Kostomłoty, Działka nr 366
22	Cmentarz katolicki w Kopytowie I ćw.. XX w.	brak		Kopytów, Działka nr 311
23	Cmentarz prawosławny w Kopytowie I poł. XX w.	brak		Kopytów, Działka nr 320
24	Cmentarz prawosławny w Dobratyczach XIX w.	brak		Dobratycze, Działka nr
25	Cmentarz prawosławny w Kątach, I poł. XX w.	brak		Kąty, Dz. nr ew. 298 (przy cerkwi)
26	Cmentarz w Okczynie (prawosławny i katolicki) XIX w.	brak		Okczyn, Działka nr 42
27	Cmentarz prawosławny w Olszankach, XIX w.	brak		Olszanki, Działka nr 170
28	Cmentarz prawosławny w Zabłociu, XIX w	brak		Zabłocie, Działka nr 58

* obiekty wpisane do Centralnego Rejestru Zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków

Na terenie gminy Kodeń znajdują się liczne krzyże i kapliczki, które są wpisane w krajobraz i stanowią jego nieodłączny element. Obiekty małej architektury i miejsca pamięci objęte są wpisem do Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Kodeń wg. miejscowości:

DOBRATYCZE

- Krzyż przydrożny - 1 ćw. XX w. – dz. nr ew. 1 (między cmentarzem prawosławnym, a szkołą);
- Krzyż przydrożny – 1 poł. XX w. – dz. nr ew. 1 (przy cmentarzu prawosławnym);

- Krzyż przydrożny – 1 poł. XX w. – dz. nr ew. 1 i 142 (przy drodze do Kostomłot);

DOBROMYŚL

- Kapliczka - pocz. XX w. (naprzeciwko posesji nr 15, dz. nr ew. 49/11;
- Krzyż (pamiątka ślubów jasnogórskich) – 1957 r. – przy posesji nr 16, dz. nr ew. 10/6 i 75;
- Krzyż przydrożny - 1958 r. – dz. nr ew. 18/5 i 107

ELŻBIECIN

- Miejsce Pamięci Narodowej (mogiła nieznanego żołnierza armii polskiej z 1920 r.) – w pobliżu posesji nr 15, dz. nr ew. 72 i 92

KĄTY

- Krzyż – 1 poł. XX w. – dz. nr 227,
- Krzyż przydrożny - 1 poł. XX w. – dz. nr ew. 195 i 173,
- Krzyż przydrożny - 1 poł. XX w. – dz. nr ew. 277,

KODEŃ

- Figura św. Andrzeja Boboli w zespole zamkowym - 1938 – 39 r. – dz. nr ew. 624,
- Figura Matki Boskiej - 1946 r. - dz. nr ew. 716, 717, 718, 618, 645 (na skwerze),
- Krzyż pamiątkowy - 1939 r. – dz. nr ew. 621 (nad Bugiem),
- Kapliczka w zespole pałacowo – ogrodowym „Placencja” (z okazji powrotu Obrazu Matki Boskiej do Kodnia) – 1927 r. – dz. nr ew. 280/6,
- Krzyż przydrożny (pamiątka wolności religijnej 1905 r., pamiątka ślubów jasnogórskich 1956 r. – skrzyżowanie ul. 1-go Maja i Terespolskiej , dz. nr ew. 312/5 i 312/7,
- Nagrobek - XIX w. - dz. nr ew. 882/2,

KOPYTÓW

- Krzyż – 1 ćw. XX w. – na posesji 54, dz. nr ew. 380 i 468,
- Krzyż - 1 poł. XX w. – na posesji 104, dz. nr ew. 176,
- Krzyż przydrożny – 1 poł. XX w. - naprzeciwko posesji 86, dz. nr 672,

KOSTOMŁOTY

- Krzyż przydrożny - 1931 r. – przy posesji nr 8, dz. nr ew. 424/1 i 151,

KOŻANÓWKA

- Krzyż (mogiła wojenna) – 1944 r. – dz. nr ew. 123/2 (przy drodze do Zastawka),
- Krzyż - 1 ćw. XX w. - dz. nr ew. 22 , naprzeciwko posesji nr 11,

OKCZYN

- Miejsce Pamięci narodowej (mogiła nieznanego żołnierza armii polskiej) – 1920 r. – dz. nr ew. 848 (pas drogowy),

OLSZANKI

- Krzyż przydrożny – 1 poł. XX w. - dz. nr ew. 140/1, 401 i 421,

SZOSTAKI

- Kapliczka - pocz. XX w. – dz. nr ew. 61,

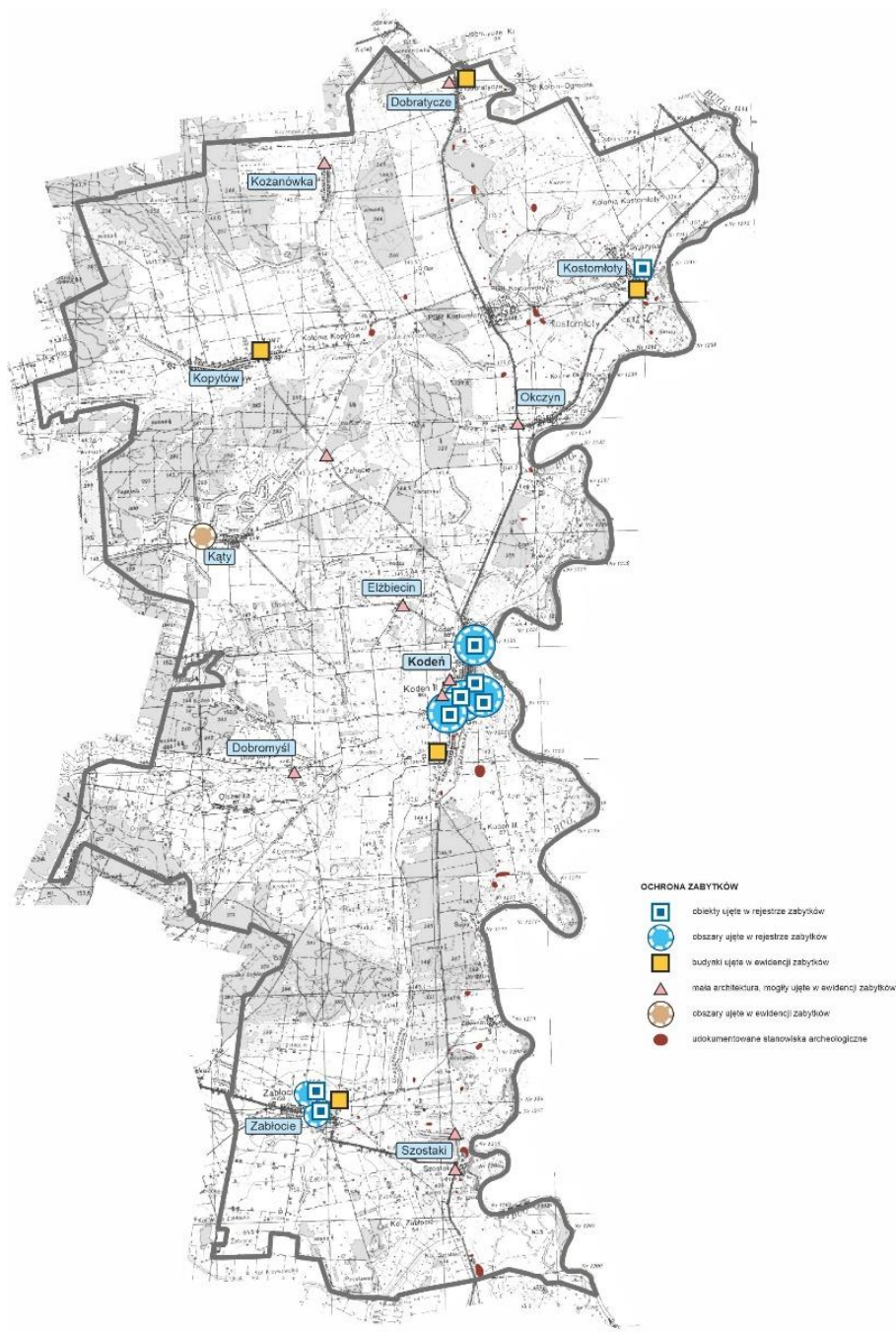
ZABŁOCIE

- Krzyż przydrożny - 1 ćw. XX w. – dz. nr ew. 134, między posesjami 163a i 165,

ZAHACIE

- Mogiła wojenna (niemiecka) – (1939 – 1944) – dz. nr ew. 1408/1, przy drodze Kopytów – Kodeń.

Rycina 20. Położenie obiektów zabytkowych w gm. Kodeń

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Kodeń

Obszar gminy Kodeń został objęty badaniami Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Zarejestrowanych zostało łącznie 194 stanowisk archeologicznych, świadczących o atrakcyjności terenu dla osadnictwa o bardzo szerokiej chronologii od okresu schyłkowego paleolitu (epokę kamienną) po nowożytność (wczesne średniowiecze). Jedno z nich, zlokalizowane w Kodniu (stanowisko nr 7 położone w obszarze AZP 63-91), obejmujące teren dawnego zamku obronnego z XVI jest wpisane do rejestru zabytków pod nr A/155. Największa ilość zidentyfikowanych stanowisk archeologicznych występuje w obrębie miejscowości Kostomłoty - 61 stanowisk. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane są głównie na krawędziach terasy nadzalewowej Bugu oraz na stokach dolin mniejszych cieków takich jak Grabar – Kałamanka. Czapelka i Sajówka. Jest to typowa dla dawnego osadnictwa lokalizacja ich siedzib, dogodna zarówno w związku z dostępnością terenu jak i zasobów naturalnych niezbędnych dla funkcjonowania dawnych społeczności ludzkich.

8. NATURALNA ODPORNOŚĆ ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ ORAZ JEGO ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI

Naturalna odporność środowiska określa jego progowe możliwości użytkowania, w wyniku której nie dochodzi do nieodwracalnych zmian (degradacji środowiska), bądź niedostają jeszcze uruchomione procesy prowadzące do utraty walorów (przyrodniczych i użytkowych) przez środowisko lub deregulacji w jego funkcjonowaniu (załamania równowagi przyrodniczej).

O ogólnej odporności na degradację decydują takie elementy środowiska naturalnego, jak: rzeźba terenu, biosfera, hydrosfera oraz pedosfera. Ocena odporności środowiska przyrodniczego na degradację umożliwia uchwycenie tych komponentów, które cechują się najmniejszą odpornością na czynniki niszczące, dzięki czemu możliwe będzie podjęcie odpowiednich środków ochrony tych elementów, determinując tym samym sposób zagospodarowania i użytkowania obszarów.

8.1. ODPORNOŚĆ LITOSFERY

Z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego istotne znaczenie posiada odporność:

- podłoża skalnego na procesy denudacyjne typu ruchów masowych i procesów spłukiwania (erozji wodnej).
- ruchy masowe (ruchy grawitacyjne) polegające na przemieszczaniu się zwietrzliny, gleby w dół stoku na skutek działania siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu, wyróżnia się zjawiska: osuwania, spęszniania, odpadania, osiadania i ześlizgiwania się skał. Warunkami sprzyjającymi występowaniu ruchów masowych są:
 - nachylenie stoku - największy wpływ na odporność podłoża;
 - rodzaj i ułożenie skał;
 - klimat – decyduje m.in. o obecności wody w podłożu, co może zwiększyć ciężar zwietrzliny i przyspieszyć jej ruch.

Najmniej odporne są obszary położone na terenie form dolinnych oraz w strefach krawędziowych wysoczyzn, gdzie dość intensywnie są zjawiska i procesy erozji wodnej.

W granicach administracyjnych gminy Kodeń występuje obszar predestynowany do występowania ruchów masowych, a więc niekorzystny dla budownictwa. Znajduje się on w okolicy strefy krawędziowej doliny rzeki Bug, w rejonie Kodnia. Formalnie nie posiada statusu obszaru występowania ruchów masowych.

8.2. ODPORNOŚĆ BIOSFERY

Odporność biosfery na obszarze gminy Kodeń odnosi się do zdolności ekosystemów do przystosowywania się i regeneracji w odpowiedzi na działanie czynników antropogenicznych oraz naturalnych, mogących prowadzić do ich degradacji. W kontekście planowanych działań inwestycyjnych i rozwojowych, istotne jest zbadanie potencjału przyrodniczego obszaru pod kątem zdolności do absorpcji i neutralizacji negatywnych skutków tych działań.

Gmina Kodeń charakteryzuje się znacznym udziałem terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000, rezerwatu przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, a także użytków ekologicznych, pomników przyrody i lasów. Występują tu także siedliska priorytetowe oraz gatunki objęte ochroną gatunkową, co wpływa na wysoki poziom wrażliwości środowiska.

Na większości obszaru gminy odporność biosfery oceniana jest jako **średnia do niskiej**, co wynika z obecności cennych przyrodniczo ekosystemów o ograniczonej zdolności regeneracyjnej, zwłaszcza na obszarach torfowiskowych, łąkowych i leśnych. Część ekosystemów może wykazywać stosunkowo wysoką odporność na niewielką presję antropogeniczną (np. rolnictwo ekstensywne), jednak intensyfikacja działalności gospodarczej lub inwestycyjnej (np. budownictwo, rozbudowa infrastruktury technicznej) może prowadzić do zaburzeń równowagi ekologicznej.

W kontekście planowanych zmian zagospodarowania przestrzennego konieczne jest zachowanie szczególnej ostrożności przy lokalizacji inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych oraz korytarzy ekologicznych. Zaleca się także stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz narzędzi ograniczających presję na środowisko, takich jak:

- zachowanie ciągłości siedlisk przyrodniczych,
- unikanie fragmentacji przestrzennej,
- stosowanie zielonej infrastruktury,

- wdrażanie kompensacji przyrodniczych, jeśli wymagają tego przepisy.

Gmina Kodeń wymaga prowadzenia polityki przestrzennej uwzględniającej ograniczoną odporność biosfery, szczególnie w kontekście ochrony różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenia funkcji ekologicznych obszaru.

8.3. ODPORNOŚĆ PEDOSFERY

Odporność pokrywy glebowej analizuje się dla potrzeb planowania przestrzennego głównie pod kątem jej podatności na erozję wodną, erozję wietrzną, degradację chemiczną oraz zmiany stosunków wodnych. Są to zagrożenia typu obszarowego, mogące istotnie determinować sposób zagospodarowania oraz użytkowania terenu. Potencjalne zagrożenie erozją wodną zależy od nachylenia terenu, właściwości fizycznych gleb, częstotliwości i intensywności opadów, a także od sposobu użytkowania gruntów.

Potencjalne zagrożenie erozją wodną zależy od nachylenia terenu, właściwości fizycznych gleb, częstotliwości i intensywności opadów, a także od sposobu użytkowania gruntów. Obszar gminy jest narażony na występowanie erozji wodnej. Ma to głównie miejsce na terenie form dolinnych oraz w strefach krawędziowych wysoczyzn.

Obszar gminy narażony jest na występowanie erozji wietrznej. Czynniki kształtującymi nasilenie tej erozji są: podatność materiału glebowego na wywiewanie, wilgotność gleby, prędkość wiatru, położenie w terenie, czas i sposób prowadzenia zabiegów uprawowych oraz stopień pokrycia roślinnością. Na obszarze gminy glebami charakteryzującymi się najniższą odpornością na degradację są gleby piaszczyste i słabogliniaste. W miejscach pozbawionych szaty roślinnej są narażone na erozję wietrzną i wymywanie. Pokrywa glebowa w obszarach przeprowadzonych melioracji może być również miejscami podatna na przesuszenia. Ogólnie wg czterostopniowej waloryzacji gleb pod kątem odporności na przesuszenia do kategorii I - gleb bardzo podatnych na przesuszenia zalicza się większości gleby kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego. Występują one równomiernie prawie w całym obszarze gminy, koncentrując się w jej paśmie centralnym, szczególnie na wyniesieniach.

8.4. ODPORNOŚĆ HYDROSFERY

Hydrosfera stanowi geokomponent najbardziej wrażliwy i najbardziej narażony na przekształcenia i degradację.

Wielkość zagrożenia jakości wód podziemnych zależy od głębokości ich występowania, stopnia izolacji od powierzchni terenu przez utwory słaboprzepuszczalne, sposobu użytkowania terenu i położenia ognisk zanieczyszczeń. O skali potencjalnego zagrożenia pierwszego poziomu wodonośnego, decyduje stopień przepuszczalności utworów powierzchniowych. Wydzielonym klasom przepuszczalności skał i gruntów przypisano orientacyjne współczynniki filtracji (opracowane wg danych Z. Pazdro, 1983). Zróżnicowanie przepuszczalności skał wg wielkości współczynnika filtracji daje możliwość porównywalnej oceny ilościowej prędkości poruszania się wody w skale, w warunkach pełnego nasycenia wodą.

Stopień zagrożenia wód podziemnych na terenie gminy Kodeń wygląda następująco:

- ☐ tereny najmniej odporne: wody w dolinie rzeki Bug oraz rzek Czapelki, Grabar i Zwierzyniec wraz z dopływami;
- ☐ tereny bardziej odporne: głębsze poziomy czwartorzędowe i poziom trzeciorzędowy;
- ☐ wody czwartorzędowe izolowane warstwami glin zwałowych.

Wielkość zagrożenia jakości wód powierzchniowych zależy od: wielkości i prędkości przepływu wód, możliwości tworzenia ozlewków w dolinie, zdolności absorbowania ierwiastków i związków przez naturalną roślinność przykorytową i w korycie rzeki oraz stopień pokrycia szatą roślinną terenów terasy zalewowej i strefy przyboczkowej.

Największą zdolnością do samooczyszczania się cechuje się rzeka Bug. Niewielkie fragmenty lasów nadrzecznych stanowią naturalny filtr, który ogranicza spływ nawozów sztucznych z okolicznych gruntów rolnych, ograniczając w ten sposób proces eutrofizacji rzeki. Istotnym problemem są niekontrolowane zrzuty ścieków nieczyszczonych. Pozostałe rzeki przepływające przez gminę Kodeń cechują się małą odpornością na zmiany antropogenne.

8.5. ODPORNOŚĆ ATMOSFERY

Na terenie Gminy Kodeń nie występują większe przeszkody terenowe, za wyjątkiem kompleksów leśnych. Na obszarze gminy Kodeń dominują tereny płaskorówninne. Brak jest wyraźnych zagłębień terenowych, dlatego istnieje małe prawdopodobieństwo zalegania zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. Wyjątek stanowią doliny oraz obniżenia bezodpływowe, cechujące się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w postaci słabej klimatyzacji, a co się z tym wiąże trudnymi warunkami rozpraszania zanieczyszczeń. Niemniej jednak, zdecydowaną większość powierzchni gminy cechuje korzystny topoklimat pod względem parametrów przewietrzania, co sprzyja szybkiemu usuwaniu zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w atmosferze.

9. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

9.1. STAN CZYSTOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W zakresie jakości powietrza oraz emitowanych do niego zanieczyszczeń nie ma możliwości dokładnego oszacowania danych m.in. ze względu na brak punktów monitoringowych jakości powietrza. W związku z tym analiza została oparta o dane udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie i zawarte w „Ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim za 2023 rok”.

Tabela 6. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	BaP	C ₆ H ₆	Pb	As	Ni	Cd	PM ₁₀	PM _{2,5}	O ₃
Strefa lubelska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1	D2

Źródło: Ocena Jakości Powietrza w Województwie Lubelskim za 2023 r.

Na obszarze strefy lubelskiej nie wykazano obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Wykazano natomiast obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu, która uzyskała klasę D2. Na obszarze strefy lubelskiej, w tym gminy Kodeń, od wielu lat występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza: dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, benzenem, tlenkiem węgla oraz oznaczanymi w pyłe zawieszonym PM₁₀ metalami: ołowiem, arsenem, kadmem i niklem. W 2023 roku stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie przekroczyły poziomu docelowego. Analiza wyników pomiarów jakości powietrza na terenie strefy lubelskiej wykazała, że po raz pierwszy od 2014 roku na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀, co wskazuje na poprawę jakości powietrza w roku oceny. W porównaniu do roku poprzedniego, wartości stężeń tego zanieczyszczenia znacznie się obniżyły. Pomimo to, w dalszym ciągu istnieje problem z występowaniem wysokich stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ w sezonie grzewczym, co wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska” emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia powietrza pyłem. W 2023 roku średnioroczne i dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w stosunku do roku 2022 znacznie się obniżyły i na terenie strefy lubelskiej nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych. Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała brak przekroczeń w 2023 roku poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II (20 µg/m³). W porównaniu do roku 2022 wartości stężeń tego zanieczyszczenia, podobnie jak pyłu zawieszonego PM₁₀, znacznie się obniżyły. W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi. W 2023 roku nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium 100 ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na stacjach pomiarowych w województwie. W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2023 roku pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenie w strefie lubelskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Tabela 7. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa lubelska	A	A	A

Źródło: Ocena Jakości Powietrza w Województwie Lubelskim za 2023 r.

Zgodnie z klasyfikacją dla kryteriów ochrony roślin strefa ta została zaliczona do klasy A ze względu na brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego stężeń SO₂, dotrzymanie wartości stężeń średniorocznych NO_x, dotrzymanie poziomu docelowego O₃ oraz klasy D2 ze względu na nie dotrzymanie poziomu celu długoterminowego O₃.

Na terenie gminy Kodeń największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest tzw. „niska” emisja. Cechą charakterystyczną „niskiej” emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Sytuacja taka ma miejsce na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej (jednorodzinna, zagrodowa), gdzie duża liczba emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to jest uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania. Paliwem wykorzystywanym w kotłowniach są przede wszystkim paliwa stałe - węgiel, koks, miat węglowy oraz drewno.

Zanieczyszczenie powietrza przez środki transportu na terenie gminy Kodeń ma charakter ograniczony do okolic dróg o znaczącym natężeniu ruchu. Jest to związane z tym, że źródło emisji zanieczyszczeń znajduje się na wysokości do metra od powierzchni ziemi, a także z unosem pyłu drogowego spowodowanym ruchem pojazdów. Emisja pochodząca ze środków transportu powoduje uciążliwość dla otoczenia, emitując zanieczyszczenia ze spalania paliw (transport drogowy i kolejowy). Uciążliwości związane z obniżeniem jakości powietrza atmosferycznego wokół szlaków komunikacyjnych mają inny charakter na terenie osłoniętym przez zabudowania, wzniesienia, zadrzewienia, a inny na otwartych przestrzeniach. Równocześnie zależą od stałych parametrów pogody dla danego obszaru, jak: kierunek wiatru, pułap chmur, częstotliwość opadów atmosferycznych. Transport drogowy należy do powierzchniowych źródeł emisji. W terenie zurbanizowanym, a szczególnie w okolicy skrzyżowań głównych dróg, natężenie ruchu jest największe i występuje kumulacja strumienia emisji oraz z reguły gorsze warunki jej rozpraszania, co często jest przyczyną powstawania lokalnych zagrożeń (długotrwała ekspozycja, smog). Dużą rolę odgrywa tu przepustowość dróg i związana z tym płynność jazdy, a także lokalizacja dróg tranzytowych. Całkowita wartość emisji CO₂ pochodzącej z przemieszczania się pojazdami mechanicznymi wyniosła: 6.363,50 Mg CO₂ w roku bazowym.

Istotnym uwarunkowaniem środowiskowym, mającym korzystny wpływ na jakość powietrza na terenie gminy, są niewątpliwie tereny leśne. Na terenie gminy Kodeń lasy zajmują powierzchnię 31,0% ogólnej powierzchni gminy. Obszary leśne, oprócz walorów estetycznych i rekreacyjnych, pełnią szereg funkcji środowiskowych, w grupie której wymienić należy **pozytywny wpływ lasów na jakość powietrza w ich sąsiedztwie**, które działają jak naturalny filtr, pochłaniający różne rodzaje zanieczyszczenia z powietrza atmosferycznego.

W więc reasumując, głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w gminie Kodeń są niewątpliwie lokalne kotłownie oraz paleniska domowe i piece, w których nośnikami energii jest węgiel i jego pochodne. Jako źródła niskiej emisji są one **jedynie w lokalnej skali uciążliwe** dla sąsiadującej z nimi zabudowy i mogą wpływać na pogorszenie warunków aerosanitarnych obszaru, powodując przekroczenia dopuszczalnych emisji zanieczyszczeń benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. Z kolei emisja punktowa – powodowana przez zakłady przemysłowe i liniowa – powodowana przez pojazdy spalinowe, poruszające się po ulicach gminy nie wywierają zasadniczego wpływu na warunki aerosanitarnie gminy Kodeń.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż obszar gminy Kodeń, charakteryzuje się dobrą jakością powietrza atmosferycznego, na co wpływ ma niewątpliwie rolniczy charakter terenu stanowiącego przedmiot analizy, znaczny udział terenów leśnych, a także brak większych zakładów przemysłowych, który stanowiłby źródło generowania związków zanieczyszczających powietrze atmosferyczne.

9.2. STAN CZYSTOŚCI HYDROSFERY

Wody powierzchniowe na terenie gminy Kodeń podlegają badaniom jakościowym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) przedstawia się następująco:

JCWP	RW200012267145533 Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie
Punkt pomiarowo - kontrolny	Bubel Stary
Stan/potencjał ekologiczny	słaby stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	BZT5, fosfor fosforanowy (V); fitoplankton, makrobezkręgowce, ichtiofauna
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć
Stan (ogólny)	zły stan wód

JCWP	RW200015267143932 Sajówka
Punkt pomiarowo - kontrolny	Szostaki Kolonia
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	nie dotyczy; makrobezkręgowce
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; nie dotyczy
Stan (ogólny)	zły stan wód

JCWP	RW200015267143949 Grabar
Punkt pomiarowo - kontrolny	
Stan/potencjał ekologiczny	słaby stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	fosfor fosforanowy (V); ichtiofauna
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; nie dotyczy
Stan (ogólny)	zły stan wód

JCWP	RW200015267144989 Czapelka
Punkt pomiarowo - kontrolny	Starzynka
Stan/potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	azot ogólny, azot amonowy, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	nie dotyczy; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor
Stan (ogólny)	zły stan wód

JCWP	RW2000152671439929 Dopływ spod Kolonii Dobratycze
Punkt pomiarowo - kontrolny	Terespol, ul. Wojska Polskiego
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	przewodność, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), węglowodory ropopochodne; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Wskaźniki determinujące stan chemiczny	benzo(a)piren; nie dotyczy
Stan (ogólny)	zły stan wód

Stan/potencjał ekologiczny wszystkich JCWP występujących na terenie gminy Kodeń oceniony został jako zły. JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, a więc utrzymania co najmniej dobrego stanu ekologicznego i utrzymania co najmniej dobrego stanu chemicznego. Termin osiągnięcia dobrego stanu, dla niemal wszystkich JCWP, wskazuje na 2027 rok. Jedynie w przypadku JCWP Czapelka dla substancji priorytetowych jest to rok 2039, dla JCWP Grabar dla wskaźników biologicznych po 2027 r. Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na warunki naturalne oraz brak możliwości technicznych (w tym: niewystarczające dane na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalność kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań, omówione szczegółowo w tabelach powyżej.

W grupie głównych przyczyn odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych, tj. przyczyn złego stanu wód wymienia się:

Przyczyna odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych, tj. przyczyna złego stanu wód	Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie	Czapelka	Grabar	Sajówka	Dopływ spod Kolonii Dobratycze
Warunki naturalne					
Potencjał sorpcyjny - wrażliwość zlewni na presję antropogeniczną wyrażona w skali od 1 do 5 (5 - najmniejsza odporność)	1 - wysoki	3 - przeciętny	2 - podwyższony	4 - słaby	3 - przeciętny
Czy JCWP cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE
Susza	silnie i ekstremalnie zagrożone suszą				
Brak przepływu	brak ryzyka				
Wskaźniki, dla których osiągnięcie celu środowiskowego jest determinowane przez warunki naturalne					
Fizykochemiczne	nie dotyczy	azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	nie dotyczy	nie dotyczy	azot amonowy, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)
Biologiczne	fitoplankton, makrobezkręgowce, ichtiofauna	fitobentos, makrobezkręgowce	ichtiofauna	makrobezkręgowce	fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna
Chemiczne	Wskaźniki, dla których	Wskaźniki, dla których wskazano	benzo(a)piren	benzo(a)pirenF	benzo(a)piren

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU
PLANU OGÓLNEGO GMINY KODEŃ

	wykazano przekroczenie EQS w biocie; benzo(a)piren w wodzie	przekroczenie EQS w biocie			
Presja pochodząca z innej/innych JCWP					
Charakteryzujące warunki biogenne (substancje biogenne)	nie dotyczy				
Zasolenie (przewodność)	nie dotyczy				przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C
Syntetyczne i niesyntetyczne substancje zanieczyszczające	nie dotyczy				
Biologiczne	nie dotyczy				fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna
Chemiczne	nie dotyczy				
Antropopresja w obrębie zlewni					
Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)	odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja	nie dotyczy	odpływ miejski (wody opadowe)
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy				ścieki przemysłowe i komunalne
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy				ścieki przemysłowe i komunalne
Główne źródło presji hydromorfologicznych	nie dotyczy	prostowanie koryta - rzeki główne, - rzeki pozostałe, budowle piętrzące rg		prostowanie koryta rg	prostowanie koryta - rzeki główne, - rzeki pozostałe, obiekty mostowe rg
Główne źródło presji chemicznych	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: h: transport, turystyka, odpływ miejski; Rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane)	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski		Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; Rozproszone - rolnictwo, leśnictwo
Wskaźniki, dla których cel środowiskowy jest zagrożony przez presję występującą w zlewni JCWP					
Fizykochemiczne	BZT5, fosfor fosforanowy (V)	azot ogólny, azot amonowy, fosfor fosforanowy (V)	fosfor fosforanowy (V)	nie dotyczy	przewodność, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), węglowodory ropopochodne
Biologiczne	fitoplankton, makrobezkrę	fitobentos, makrobezkręgowce	ichtiofauna	makrobezkręgowce	fitobentos, makrofity,

	owce, ichtiofauna				makrobezkręgowce, ichtiofauna
Chemiczne	benzo(a)piren, bromowane difenyletery, rtęć	bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	benzo(a)piren		

Wydaje się, że jednym z istotniejszych zagrożeń jest niewystarczające skanalizowanie terenów gminy oraz stosowanie nawozów. Znaczna część terenów jest uprawiana rolniczo, a więc może dochodzić tu do niewłaściwego przechowywania i stosowania nawozów oraz chemicznych środków ochrony roślin, a także do nieprawidłowego wykonywania zabiegów agrotechnicznych. Wpływ na jakość wód podziemnych i powierzchniowych mają także spływy powierzchniowe z terenów komunikacji. Wody tego typu zanim zostaną odprowadzone do odbiorników powinny być podczyszczane. Tereny utwardzone winny być wyposażone w sprawne systemy zbierające zanieczyszczoną deszczówkę.

Trudno jest ocenić stan wód zbiorników powierzchniowych ze względu na brak danych dotyczących ich jakości. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że ich jakość nie odbiega znacznie od czystości wody rzek i cieków. Niewykluczony jest spływ do akwenów nawozów czy nieoczyszczonych ścieków. Jako źródła zagrożeń dla nich wymienić należy:

- odprowadzenie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych,
- niewystarczające skanalizowanie terenów zurbanizowanych,
- niewłaściwy sposób gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi,
- zanieczyszczenia obszarowe,
- niewłaściwa gospodarka odpadami,
- dopływ wód złej jakości

Według obowiązującego aktualnie podziału obszaru Polski na Jednolite Części Wód Podziemnych gmina Kodeń znajduje się w granicy jednostki o numerze 67. Ocena jakości wód podziemnych polega na ocenie stanu ekologicznego jednolitych części wód podziemnych. Oceniany jest stan chemiczny oraz stan ilościowy wód podziemnych. Ocena stanu chemicznego mówi o aktualnej jakości wód, w oparciu o zestaw wskaźników fizykochemicznych oraz chemicznych.

Ocena jakości wód podziemnych polega na ocenie stanu ekologicznego jednolitych części wód podziemnych. Oceniany jest stan chemiczny oraz stan ilościowy wód podziemnych. Ocena stanu chemicznego mówi o aktualnej jakości wód, w oparciu o zestaw wskaźników fizykochemicznych oraz chemicznych. Ocena stanu JCWP nr 67 wykazała, że stan jakościowy wód jest dobry, a ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych – niezagrożona.

Potencjalne zagrożenia wód podziemnych związane są z:

- zagrożeniami komunalnymi, czyli z gromadzeniem odpadów stałych i odprowadzaniem ścieków do gruntu,
- zagrożeniami obszarowymi związanymi z rolnictwem.

Zagrożenia komunalne wiążą się głównie z niewielkim stopniem skanalizowania gminy, co przyczynia się do niekontrolowanego i nielegalnego wylewania ścieków do gruntów. Za powstawaniem wodociągów nie nadąża budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków, co powoduje odprowadzanie i wylewanie nie oczyszczonych ścieków do rowów przydrożnych i melioracyjnych, cieków wodnych, nieszczelnych szamb. Dodatkowo zagrożenie potęguje to, że formacja wodonośna na obszarze opracowania jest porowa w przeważającej części o głębokości od 10 m i głębiej. Obszar gminy charakteryzuje się średnio korzystnymi warunkami infiltracji. Wody w utworach czwartorzędowych (związanych z obszarami piasków i żwirów) są średnio odnawialne w skali kraju.

W dolinach rzek i obniżeniach, tam gdzie płytko zalegają warstwy wodonośne, obszar opracowania w większości pokryty warstwą skał przepuszczalnych i podatny jest na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych. Szczególną ochroną powinny zostać objęte również tereny źródłiskowe cieków biorących swój początek na obszarze opracowania.

Potencjalne zagrożenia dla wód podziemnych stanowi także działalność rolnicza.

Dodatkowymi niekorzystnymi czynnikami wpływającymi na stan wód podziemnych są tzw. liniowe ogniska zanieczyszczeń, drogi cechujące się dużym natężeniem ruchu komunikacyjnego, których eksploatacja powoduje zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi i produktami spalania, zasolenie w okresie zimowym, istniejące zagrożenie awaryjnymi wyciekami transportowych substancji.

Kod JCWPd	PLGW200067
Ocena stanu (2019) wg Rozporządzenia MGMIŻŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)	
Stan chemiczny	dobry
Stan ilościowy	dobry
Stan JCWPd	dobry
Wskaźniki determinujące stan JCWPd	
Stan chemiczny	nie dotyczy
Stan ilościowy	nie dotyczy
Przyczyna stanu słabego	
Warunki naturalne – charakter geogeniczny	nie dotyczy
Antropopresja	nie dotyczy
Wpływ na stan chemiczny	nie dotyczy
Wpływ na stan ilościowy	nie dotyczy
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	chemiczna
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe	
Stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Stan ilościowy	dobry stan ilościowy

Na terenie gminy Kodeń nie występuje udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych.

9.3. STAN CZYSTOŚCI PEDOSFERY

Na terenie gminy Kodeń największe zagrożenie dla jakości gleb, stwarza nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Gleby obszaru analizy cechują się umiarkowanym zakwaszeniem (% gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych kształtuje się na poziomie 21 - 40%). Zakwaszenie gleby ogranicza możliwości produkcyjne, a także sprzyja uaktywnianiu się związków toksycznych. Nadmierne zakwaszenie gleb jest czynnikiem zmniejszającym efektywność stosowania większości zabiegów agrotechnicznych, a zwłaszcza nawożenia mineralnego, co powoduje znaczne zmniejszenie plonów. Gleby gminy wykazują stosunkowo duże wyczerpanie ze składników mineralnych na poziomie 41-60% fosfor, 21-40% potas i 41-60% magnez. Dodatkowo gleby w pasach drogowych tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, znajdują się pod wpływem zanieczyszczeń komunikacyjnych tj.: metale ciężkie, chlorki i fenole. Do takich tras zaliczyć należy drogę wojewódzką nr 816 relacji Terespol – Kodeń – Sławatycze – Zosin.

9.4. JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Hałas stanowi uciążliwość środowiskową uznawaną za jeden z ważniejszych powodów pogarszania się standardów życia mieszkańców. Największy wpływ na klimat akustyczny na analizowanym terenie ma hałas komunikacji drogowej. W obszarze analizy największą uciążliwość akustyczną stanowi droga wojewódzka nr 816 relacji Terespol – Kodeń – Sławatycze – Zosin, zakwalifikowana do tras o dużym natężeniu ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych. Układ uzupełniający stanowią drogi powiatowe łączące wzajemnie ważne miejscowości w obszarze gminy, a także łączące gminę z sąsiednimi gminami. Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Kodeń stanowi droga wojewódzka nr 816. Według Generalnego Pomiaru Ruchu 2020-2021 przez gminę przebiegają 2 odcinki, które przedstawiono w tabeli poniżej. Z pomiarów wynika, że średni dobowy ruch roczny był największy na odcinku od Terespoła ze skrzyżowaniem z drogą krajową nr 2 do Kodnia – wyniósł 1902 pojazdów silnikowych ogółem na dobę. O blisko połowę mniejszą liczbę pojazdów zarejestrowano na odcinku Kodeń – Sławatycze do skrzyżowania z drogą

krajową nr 63 – 1080 pojazdów/dobę. Na obydwu odcinkach ok. ponad 80% stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. Tak duża liczba pojazdów na omawianych odcinkach wynika m.in. z potrzeby dojazdów do ośrodka centralnego gminy oraz znacznego ruchu turystycznego.

Tabela 8. Dane Generalnego Pomiaru Ruchu 2020-2021 dla wybranych odcinków drogi wojewódzkiej nr 816 obejmujących teren gminy Kodeń.

Nr drogi	Odcinek drogi	SDRR poj. silnik. ogółem	Motocykle	Sam. osobowe mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciężniki rolnicze
						bez przyczepy	z przyczepą		
816	TERESPOL /DK2/ - KODEŃ	1902	35	1611	195	15	10	20	16
816	KODEŃ - SŁAWATYCZE /DK63/	1080	20	942	65	8	18	7	20

źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

W dniu 19.06.2024 r. Uchwałą nr III/44/2024 Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego”, którego celem jest zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem, tj. ograniczenie liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu w postaci znacznej uciążliwości, zaburzeń snu i ryzyka wystąpienia choroby niedokrwiennej serca. Cel ten realizowany jest za pomocą określonych w niniejszym programie działań w zakresie ochrony przed hałasem, planowanych do realizacji w latach 2024-2029. Program stanowi strategiczną ocenę stanu klimatu akustycznego na terenie województwa lubelskiego wraz z określeniem kierunków działań naprawczych, które w trakcie obowiązywania dokumentu powinny zostać zrealizowane w celu poprawy środowiska akustycznego na analizowanym obszarze. Program swoim zakresem obejmuje tereny, dla których została wykonana ocena w ramach strategicznych map hałasu. Dla drogi wojewódzkiej nr 816 nie została opracowana strategiczna mapa hałasu.

9.5. PROMIENIOWANIE ELEKTROENERGETYCZNE

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. Do głównych, sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących zagrożenie dla środowiska należą:

- linie i stacje elektroenergetyczne – źródła pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz;
- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne – urządzenia wytwarzające pola elektromagnetyczne o częstotliwości od ok. 0,1 MHz do ok. 100 GHz.

Na terenie gminy Kodeń zlokalizowane są sieci dystrybucyjne wyłącznie średniego i niskiego napięcia, w przeważającym udziale linii napowietrznych. Maszty i wieże stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowane są w obrębach miejscowości: Kopytów, Kodeń, Elżbiecin, Olszanki.

Zgodnie z Oceną Poziomów Pól Elektromagnetycznych w Środowisku w roku 2023 w Województwie Lubelskim prowadzoną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska analiza pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubelskiego wykazała, iż nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku.

10. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Plan ogólny ma zastąpić dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, zatem jego postanowienia będą wiążące zarówno przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Dzięki temu rozwiązaniu gminy będą posiadały większy wpływ na rozwój miejscowy zabudowy i jej charakter. Rozwiązanie to ma na celu ograniczyć niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Brak planu ogólnego na terenie gminy uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji WZ, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy Kodeń obszar gminy byłby użytkowany zgodnie z aktualnym zagospodarowaniem gminy na podstawie obowiązującego planu miejscowego. Można zakładać, że na terenie gminy zachodziłyby prace nad poprawą jakości środowiska, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej: modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, co spowoduje zmniejszenie emisji szkodliwych substancji ze spalania węgla i drewna, inwestycje w odnawialne źródła energii, w zakresie gospodarki odpadami poprzez zwiększenia poziomu recyklingu, eliminację dzikich wysypisk, budowę nowoczesnych instalacji przetwarzania odpadów, w zakresie gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, rozbudowę przydomowych oczyszczalni ścieków, monitoring nielegalnych zrzutów ścieków oraz poprzez wspieranie niskoemisyjnych technologii grzewczych m.in. wymianę pieców, rozwój ciepłownictwa systemowego, promowanie lepszej jakości paliw.

11. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

W procesie planistycznym, dotyczącym możliwości realizacji inwestycji komercyjnych, mieszkaniowych i infrastrukturalnych, przeanalizowano zagadnienia, które mogą stanowić kwestie problematyczne z punktu widzenia realizacji projektowanych ustaleń projektu planu ogólnego. Biorąc pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, aktualny stan zagospodarowania oraz przewidywane kierunki rozwoju i charakter projektowanych funkcji, skoncentrowano się na zagadnieniach opisanych poniżej, które mogą stać się potencjalnym źródłem problemów w zakresie ochrony środowiska.

11.1. OCHRONA PRZYRODY

Obszary Natura 2000

W rozumieniu art. 33 ustawy o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony tych obszarów, w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W przypadku nadrzędnego interesu publicznego i braku rozwiązań alternatywnych, realizacja inwestycji mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru NATURA 2000 jest możliwa na tych obszarach, przy zapewnieniu kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów NATURA 2000, o czym mówi art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. W granicach gminy Kodeń występują obszary NATURA 2000, a mianowicie:

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu” PLB 060003 - większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu, oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi. Dla obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” obowiązują zakazy,

nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych obowiązujących w zakresie ochrony przyrody oraz zadania wynikające z obowiązującego Planu zadań ochronnych przyjętego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu PLB060003), zgodnie z którym określone zostały cele działań ochronnych wraz z wskazaniem obszarów ich wdrażania. Wśród celów działań ochronnych wymienia się:

- „Utrzymanie w granicach obszaru Natura 2000 powierzchni optymalnych łąkowisk i żerowisk, będących siedliskami gatunków na łącznym poziomie minimum 10 000 ha, na które będzie się składać mozaika podmokłych łąk i pastwisk, turzycowisk, szuwarów i zabagnień oraz Utrzymanie naturalnego charakteru i reżimu hydrologicznego doliny Bugu, z charakterystycznymi starorzeczami, śródpolnymi okresowymi zbiornikami, piaszczystymi i mulistymi brzegami, skarpami oraz wyspami” - A080 gadożer *Circaetus gallicus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A122 derkacz *Crex crex*, A151 batalion *Philomachus pugnax*, A156 rycyk *Limosa limosa*, A162 krwawodziób *Tringa toanus*, A168 brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*, A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*, A198 rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*, A229 zimorodek *Alcedo atthis*, A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*;
- Uzupełnienie wiedzy na temat statusu gatunku w obszarze - A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*;
- Utrzymanie liczebności gatunku tj. ok. 600 samców - A122 derkacz *Crex crex*;
- Utrzymanie liczebności gatunku tj. ok. 150 par - A168 brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*;
- Utrzymanie co najmniej dwóch stanowisk gatunków w obszarze - A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida* A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*;
- Utrzymanie liczebności gatunku tj. 100 par - A229 zimorodek *Alcedo atthis*;
- Utrzymanie siedliska gatunku we właściwym stanie, poprzez zachowanie zadrzewień nadwodnych i przydrożnych z udziałem starodrzewu oraz starych sadów - A429 dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus*.

Dla zrealizowania wyżej wymienionych celów, Plan zadań ochronnych wskazuje działania ochronne dla utrzymania liczebności wskazanych gatunków, w grupie której wymienia się:

- Nawiazanie współpracy z organizatorami spływów kajakowych Bugiem w celu promocji turystyki przyjaznej ochronie zimorodka, brodzca oraz innych gatunków związanych z korytem rzeki. Opracowanie folderów/ ulotek informacyjnych.;
- Nawiazanie współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, Strażą Graniczną, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, osobami fizycznymi i organizacjami pozarządowymi w celu przekazywania informacji o regularnych obserwacjach gatunku w obszarze oraz promocji sposobów gospodarowania i ochrony błotnika łąkowego, poprzez publikację i rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych o błotniku łąkowy (opis gatunku, biologia łąkowa, zagrożenia) oraz możliwość przeprowadzenia prac związanych z czynną ochroną gniazd błotniaka;
- zachowanie siedlisk gatunków położonych na trwałych użytkach zielonych, - ekstensywne użytkowane kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych, - zapobieżenie zalesieniu lub zaoraniu siedliska;
- Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, którego realizacja będzie zgodna z potrzebami ochrony derkacza, rycyka lub krwawodzioba. Wskazany sposób użytkowania będzie również odpowiedni dla zachowania żerowisk gadożera i siedlisk błotniaka łąkowego.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Poleska Dolina Bugu” PLH060032 - większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi.

Obszar zamieszczony jest obecnie w Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej 2024/433 z dnia 2 lutego 2024 roku w sprawie przyjęcia siedemnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Dla obszaru Natura obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych obowiązujących w zakresie ochrony przyrody oraz zadania wynikające z obowiązującego Planu zadań ochronnych przyjętego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poleska Dolina Bugu PLH060032. Działania ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk a także związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania na terenie gminy Kodeń dotyczą przedmiotu ochrony jakim są

1. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (6510), Kumak nizinny *Bombina bombina* (1188) Starodub łąkowy *Angelica palustris* (1617). W grupie działań ochronnych wymienia się:
 - Działania dotyczące ochrony czynnej: Zapobieganie zalewaniu poprzez robienie tam i przetamowań wykonanych przez bobry (w przypadku zalania łąk uniemożliwiającego koszenie w danym sezonie wegetacyjnym) – działanie fakultatywne – obręb Szostaki;
 - Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania - Działanie obligatoryjne: Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej. Użytkowanie kośne, kośnopastwiskowe lub pastwiskowe. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6510 oraz siedlisk gatunków 1188 i 1617 - obręb Szostaki;
2. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) (91E0)
 - Działania dotyczące ochrony czynnej - Zmniejszenie udziału gatunków inwazyjnych - wycinanie drzew, krzewów i podrostu klonu jesionolistnego co 2 lata - obręb Szostaki;
 - Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania - Zmniejszenie pozyskania martwego drewna - Pozostawienie 20% zwalonych drzew, pozostawienie obumierających drzew stojących, Zmniejszenie pozyskania drewna - ograniczenie pozyskania drewna do poziomu 80% przyrostu rocznego - obręb Szostaki.

Rezerwat przyrody „Sugry” imienia Janusza Szostakiewicza utworzony w roku 2021 na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Sugry” imienia Janusza Szostakiewicza (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 3579) o powierzchni 44,23 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie boru chrobotkowego *Cladonia-Pinetum* z licznymi gatunkami chronionym. Wokół rezerwatu wyznacza się otulinę obejmującą obszar o powierzchni 31,18 ha.

Rezerwat nie posiada aktualnie Planu ochrony i Planu zadań ochronnych.

Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu - OChK utworzony w 1990 roku, na podstawie Uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białej Podlaskiej Nr XII/75/90 z dnia 23 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Białkopodlaskiego Nr 10, poz. 82) oraz Rozporządzenia Nr 9 Wojewody Białkopodlaskiego z dnia 25 sierpnia 1994 r. w sprawie zmiany granic Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Białkopodlaskiego Nr 10, poz. 44) i Rozporządzenia Nr 35 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 59, poz. 1148).

Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Lubelskiego, cele ochrony OChK są następujące:

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów Obszaru:

- 1) zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródłkowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód;
- 2) zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, głównie poprzez zachowanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów;
- 3) uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce;
- 4) ochrona i kształtowanie zadrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień nadwodnych i śródpolnych;
- 5) ochrona specyficznych cech krajobrazu doliny Bugu, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu, otwartego charakteru łąk i muraw ciepłolubnych;
- 6) restytucja lasów łąkowych wierzbowo - topolowych, szczególnie na obszarach o długim zaleganiu wód zalewowych;

- 7) propagowanie utrzymania urozmaiconej linii brzegowej cieków i rzek i tworzenie porośniętych bogatą szatą roślinną stref przybrzeżnych i utrzymanie ich jako naturalnego sposobu zabezpieczenia brzegu przed erozją boczną;
- 8) tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków;
- 9) ochrona starych odmian roślin użytkowych oraz ras zwierząt hodowlanych;
- 10) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie;
- 11) dążenie do rewitalizacji zespołów zabudowy, w tym układów zabytkowych, propagowanie tradycyjnych cech architektury;
- 12) eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb;

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.2));
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Zakaz, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej zabudowy.

Obowiązujące w granicach OchK nakazy i zakazy obligatoryjnie muszą znaleźć odniesienie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnie **Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu nie posiada zatwierdzonego planu ochrony.**

Pomniki przyrody – na terenie gminy Kodeń znajduje się 8 pomników przyrody, ustanowione mocą Rozporządzenia Nr 20 Wojewody Białkopodlaskiego z dnia 31 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Białkopodlaskiego z 1997 r. Nr 18, poz. 76).

W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obowiązujących w zakresie ochrony przyrody. W kontekście zagospodarowania przestrzennego, istotne pozostają ograniczenia i zakazy dotyczące:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych

Powyższe zakazy nie dotyczą:

- prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Użytki ekologiczne - z uwagi na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, w tym: śródleśnych bagien, na terenie gminy Kodeń utworzonych zostało 3 użytki ekologiczne na podstawie:

- Rozporządzenia Nr 17 Wojewody Białkopodlaskiego z 06.11.1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Białsk. z 08.11.1996 r. Nr 11, poz.47),
- Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Białkopodlaskiego z 18.10.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Białsk. z 30.10.1995 r. Nr 8, poz.37), Rozporządzenia Nr 158 Wojewody Lubelskiego z 16.07.2002 r. w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 01.08.2002 r. Nr 80, poz.1715) oraz Rozporządzenia Nr 49 Wojewody Lubelskiego z 20.08.2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z 16.09.2003 r. Nr 129, poz. 2997).

W stosunku do użytków ekologicznych obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obowiązujących w zakresie ochrony przyrody. W kontekście zagospodarowania przestrzennego, istotne pozostają ograniczenia i zakazy dotyczące:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;

- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 12) umieszczania tablic reklamowych

Powyższe zakazy nie dotyczą:

- prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Chronione i rzadkie gatunki roślin, zwierząt i grzybów - na obszarze gminy Kodeń występują gatunki roślin i zwierząt, które objęte są ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzeń w sprawie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt. W stosunku do w/w gatunków roślin i zwierząt niezbędne jest podjęcie działań chroniących te stanowiska, określonych w przepisach odrębnych.

11.2. OCHRONA ZŁOŻ KOPALIN

Ochrona zasobów kopalin określają przepisy *ustawy Prawo geologiczne i górnicze Dz.U. 2024 poz. 1290*). Ma ona na celu zabezpieczenie dostępności tych zasobów w celu ich gospodarczego wykorzystania w przyszłości. Rozwój eksploatacji złóż winien być uwarunkowany ochroną środowiska jak i całego złoża poprzez:

- ✓ prowadzenie eksploatacji złóż z uwzględnieniem racjonalnego ich wykorzystania;
- ✓ stosowanie technologii zapewniających ograniczenie ujemnych skutków eksploatacji złoża na środowisko naturalne;
- ✓ przeciwdziałanie degradacji ziemi i krajobrazu poprzez sukcesywne prowadzenie rekultywacji i zagospodarowania terenów poeksploatacyjnych.

W granicach gminy występuje 9 udokumentowanych złóż kopalin. Najliczniej występują tu kruszywa naturalne, głównie piaski i żwiry wodnolodowcowe kompleksu litologiczno – surowcowego należącego do czwartorzędu. Są one wykorzystywane głównie w drogownictwie i budownictwie. Obecnie jedynie dwa złoża są wydobywane – Dobratycze 2 i Zalewsze – Pole A. Złoże Zalewsze nie jest eksploatowane ze względu na kolizyjne położenie w Obszarze Chronionego Krajobrazu, na terenie chronionym Natura 2000. Pozostałe zajmują tereny użytkowane rolniczo, bądź stanowią nieużytki. Posiadają one w większości kategorię rozpoznania złoża C1. W regionach występowania złóż naturalnych wyodrębniono sześć obszarów górniczych (OG). Aktualnie surowce mineralne wydobywane są jedynie w dwóch obszarach górniczych: Dobratycze 2 (aktualna koncesja do 31.12.2026 r) i Zalewsze – Pole A (aktualna koncesja do 13.05.2026 r.).

11.3. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Zlewnie wód powierzchniowych chronione są prawnie poprzez obejmowanie ich statusem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych. Ochrona wód według *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska* polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie, polegającej w szczególności na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód, o czym mówi *art. 98 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska*.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, *ustawa Prawo wodne* przewiduje możliwość ustanowienia stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją.

Wszystkie miejscowości w gminie Kodeń, poza m. Zalewsze oraz częścią rozproszoną zabudowy kolonijnej posiadają dostęp do grupowej sieci wodociągu gminnego, który jest zaopatrywany z trzech niezależnych ujęć wody, z których dwa są zlokalizowane poza gminą Kodeń. Lokalizacja ujęć wody pitnej wraz ze stacjami uzdatniania wody:

- 1) Kodeń – obsługuje: Kodeń, Elżbiecin, Dobromyśl, Olszanki, Okczyn, Zagacie, Kostomłoty - Dz. nr ew. 318/4, obręb Kodeń I;
- 2) Koroszczyn (gm. Terespol) – obsługuje: Kopytów, Kopytów Kolonia, Kożanówka, Dobratycze;
- 3) Wólka Zabłocka (gm. Tucza) – obsługuje: Zabłocie, Zabłocie Kolonia, Szostaki

Zgodnie z decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Białej Podlaskiej, dla wyżej wymienionych ujęć wód, ustanowione zostały strefy ochronne obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, dla których wprowadzono następujące zakazy i nakazy:

1. Nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
2. Nakaz zagospodarowania terenu zielenią.
3. Nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.
4. Nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Ekspluatowane ujęcia wody posiadają rezerwy w zakresie możliwości poboru wody. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie powinna wpłynąć na jakość ujmowanej wody.

W tym miejscu należy także podkreślić, iż na terenie gminy Kodeń, znajdują się dodatkowe ujęcia wód, zapewniające wodę zdatną do spożycia i celów gospodarczych. Są to:

L.p.	Rok zatwierdzenia	Podmiot	Lokalizacja	Wiek ujmowanych utworów
1	1970	GS „Samopomoc Chłopska” w Kodniu	Dz. nr ew. 350/15, obręb Kodeń I	Tr (trzeciorzęd)
2	1970	Szkoła Podstawowa w Kodniu	Dz. ew. nr 283/4, obręb Kodeń I	Qr (czwartorzęd)
3	1975	Kółko Rolnicze w Kodniu	Dz. nr ew. 1484/21, obręb Kodeń II	Tr(Ng) (trzeciorzęd)
5	1989	Dom Pomocy Społecznej w Kostomłotach	Dz. nr ew. 105, Obręb Kostomłoty	Tr (trzeciorzęd)
6	2009	„VIVAI MAZZONI POLSKA” Sp. z o. o.	Dz. nr ew. 602/5, obręb Kostomłoty	Tr(Ng) (trzeciorzęd)
7	2011	„VIVAI MAZZONI POLSKA” Sp. z o. o.	Dz. nr ew. 570, obręb Kostomłoty	Tr(Ng) (trzeciorzęd)
8	2023	„VIVAI MAZZONI POLSKA” Sp. z o. o.	Dz. nr ew. 606/10, obręb Kostomłoty	Qr(Pg) (czwartorzęd)
9	2023	„WIPASZ” S. A.	Dz. nr ew. 12/6, obręb Kopytów	Qr(Pg) (czwartorzęd)
10	2023	„WIPASZ” S. A.	Dz. nr ew. 494/1, obręb Kąty	Qr (czwartorzęd)

Dla w/w ujęć wód nie wyznaczono stref ochrony pośredniej. Strefa ochrony bezpośredniej mieści się w obszarze nieruchomości objętej lokalizacją ujęcia wód podziemnych. Teren ochrony bezpośredniej powinien być ogrodzony. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody

Naczelnym celem w zakresie ochrony zasobów wodnych, jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Cel ten jest realizowany m. in. przez opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami. Jednym z narzędzi mającym na celu usprawnienie procesu osiągania celów środowiskowych jest realizacja ustaleń *Planu gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły* (Dz. U. 2023 poz. 300), który jest podstawowym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, aby osiągnąć dobry stan tych wód, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu. Wśród celów środowiskowych dla wód podziemnych wymienia się: zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń; zapobieganie pogarszaniu oraz poprawa ich stanu; oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan. W myśl art. 68 ustawy *Prawo wodne*, dopuszczalne jest nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych jeżeli:

- ✓ podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- ✓ przyczyny zmian i działań, o których mowa w art. 66 i art. 67, są szczegółowo przedstawione w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i są aktualizowane co 6 lat;
- ✓ przyczyny zmian i działań, są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty dla środowiska i społeczeństwa związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami utraconymi w następstwie tych zmian i działań;
- ✓ zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań, o których mowa w pkt 1–3, nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, znacząco korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty.

Obszar gminy Kodeń znajduje się w obrębie JCWPd nr PLGW200067. JCWP cechują się użytkowaniem rolniczym. Ocena stanu JCWP nr 67 wykazała, że stan jakościowy wód jest dobry, a ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych – niezagrażona.

11.4. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Problemem w rozwoju przestrzennym gminy Kodeń jest zagrożenie powodzią terenów położonych w dolinie rzeki Bug, która biegnie naturalnym, meandrującym korytem.

Zgodnie z ustawą *Prawo wodne* za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu, uznaje się:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią dla którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $Q = 10\%$, raz na 10 lat;
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, dla którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $Q = 1\%$, raz na 100 lat;
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska stanowiące działki ewidencyjne

W obszarze szczególnego zagrożenia powodzią występują głównie użytki rolne w większości łąki i pastwiska z udziałem zalesień i zadrzewień, a także starorzecza i nieużytki. Na obszarze tym występuje rozproszona kolonijna zabudowa zagrodowa, często przekształcona na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. W obszarze szczególnego

zagrożenia powodzią położona jest niewielka miejscowość Zalewsze. Na terenie gminy Kodeń nie występują wały przeciwpowodziowe zrealizowane zgodnie z zasadami określonymi w Prawie wodnym. Z podstawowych form ochrony i zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy znajduje się jedynie obwałowanie tzw. „wałodroga” o długości 16 km na odcinku Okczyn – Terespol. Obwałowanie to zostało wybudowane w latach 1967-69 po trasie drogi fortecznej z 1910 r. i łączy się z wałem w Terespolu, chroni ono przed powodzią obszar gminy o powierzchni 1 121 ha. Naturalną ochroną przed powodzią są rozległe tereny łąk i pastwisk oraz liczne wypłycone starorzecza, które sprzyjają retencji nadmiaru wód.

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z przepisów szczególnych w zakresie ochrony przed powodzią. Zgodnie z zasadą zapobiegania zagrożeniom poprzez planowanie przestrzenne, ochrona obszarów zagrożonych zalaniem musi wiązać się z zakazem zabudowy naturalnych terenów zalewowych, w tym dolin rzecznych.

11.5. OCHRONA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie przed nierolniczym i nieleśnym użytkowaniem na podstawie *ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024r. poz. 82)*. W myśl zapisów art. 3 ust. 1 ww. ustawy, ochrona gruntów rolnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Ustawą z dnia 7 lipca 2023 roku o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym („Reforma planistyczna”), która weszła w życie 24 września 2024 r, dokonano istotnych zmian w procedurach planistycznych. Główna zmiana wprowadzona Reformą planistyczną, to nałożenie na każdą gminę obowiązku uchwalenia planu ogólnego, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Równie istotne zmiany Reforma planistyczna wprowadziła w zakresie odrolnienia gruntów, dotykając bezpośrednio procedur zmiany statusu działki rolniczej na teren budowlany. Zmienione przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych („u.o.g.r.l.”) właściwie blokują dotychczasową praktykę, w zakresie której inwestorzy korzystali z uproszczonych zasad, pozwalających na szybką zmianę przeznaczenia gruntów klas I–III położonych poza granicami miast. W obecnie obowiązującym stanie prawnym na takich gruntach nie można już ustalić warunków zabudowy w drodze decyzji, aż do czasu opracowania planu ogólnego. Na mocy Reformy planistycznej od 1 stycznia 2026 r w u.o.g.r.l. pojawi się również przepis wprowadzający tzw. milczącą zgodę na odrolnienie i odlesienie w planie miejscowym. Zmiany mają na celu integrację przepisów związanych z planowaniem przestrzennym oraz mają zapobiegać rozproszonemu zabudowy oraz suburbanizacji. Wraz z reformą planistyczną przepis art. 7 ust. 2a u.o.g.r.l. został istotnie zmieniony i w obecnie obowiązującym stanie prawnym zgoda ministra na przeznaczenie na cele nierolnicze nie jest wymagana tylko i wyłącznie w przypadku gruntów położonych w obszarze uzupełnienia zabudowy w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Reforma planistyczna nie przewidywała przepisów przejściowych w tym zakresie. W praktyce oznacza to, że ustawodawca wraz z wejściem w życie Reformy planistycznej uniemożliwił uproszczone odrolnienie gruntów klas I–III leżących poza granicami administracyjnymi miast.

Po Reformie planistycznej wydanie decyzji WZ będzie możliwe jedynie co do obszaru uzupełnienia zabudowy wyznaczonego przez gminę. Położenie działki na obszarze uzupełnienia zabudowy zostało dodane jako konieczna przesłanka wydania decyzji o warunkach zabudowy w art. 61 ust. 1 pkt 1a ustawy o u.p.z.p. Co jednak istotne, do spraw dotyczących wydania decyzji WZ wszczętych do 30 czerwca 2026 r. bądź od dnia uchwalenia planu ogólnego ten punkt nie znajdzie zastosowania. Zasadniczo więc, w przypadku gruntów rolnych klasy IV–VI do 30 czerwca 2026 nie ma żadnych zmian względem stanu sprzed reformy planistycznej. Od 30 czerwca 2026 r. bądź od dnia uchwalenia planu ogólnego, odrolnienie takich gruntów będzie możliwe jedynie w przypadku terenów wskazanych w planie ogólnym jako obszary uzupełnienia zabudowy. Należy pamiętać, że w przypadku skutecznej zmiany przeznaczenia gruntu rolnego, w celu faktycznego odrolnienia działki każdorazowo konieczny jest jeszcze kolejny etap polegający na wyłączeniu gruntu z produkcji rolnej.

Zgodnie z *ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024r. poz. 82)*, lasy występujące na terenie gminy podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne. W myśl zapisów *art. 3.2 ww. ustawy, w planie ogólnym należy zapewnić ochronę gruntów leśnych, do której należy w szczególności:*

- ✓ ograniczanie przeznaczania ich na cele nieleśne;
- ✓ zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstających wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- ✓ przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej;
- ✓ poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności;
- ✓ ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

11.6. OCHRONA ZABYTEKÓW I DÓBR MATERIALNYCH

W granicach gminy Kodeń znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego. Dodatkowo jedno ze stanowisk archeologicznych, zlokalizowane w Kodniu (stanowisko nr 7 położone w obszarze AZP 63-91), obejmujące teren dawnego zamku obronnego z XVI jest także wpisane do rejestru zabytków pod nr A/155. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się obiekty wpisane do Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków.

W odniesieniu do zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich we wszystkich działaniach planistycznych, projektowych i realizacyjnych. Zasady kształtowania przestrzennego i prowadzenia wszelkich inwestycji, w tym zmiany sposobu zagospodarowania terenu, zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz podziałów historycznych założeń winny być podporządkowane uwarunkowaniom konserwatorskim. Wszelka działalność inwestycyjna prowadzona przy tych obiektach i w otoczeniu zabytku musi odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W obszarze gminy znajdują się także obiekty wpisane do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne – jedno z nich, jak wskazano wyżej, wpisane jest do rejestru zabytków pod nr A/155.

11.7. ŁAD PRZESTRZENNY, KSZTAŁTOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU

Ład przestrzenny, zgodnie z *ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne. Dostrzeganie w planowaniu przestrzennym gospodarczego znaczenia krajobrazu, stanowi wielką szansę dla procesu budowy atrakcyjnego i konkurencyjnego obszaru, mającego wyraz krajobrazu zharmonizowanego.

Większość przedsięwzięć na terenie gminy Kodeń jest realizowana w oparciu o ustalenia miejscowego planu zagospodarowania gminy Kodeń przyjętego Uchwałą nr XXXIV/224/02 Rady Gminy Kodeń z dnia 10.10.2002 r. Plan miejscowy został sporządzony na podstawie wcześniej obowiązującego aktu normatywnego tj. ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. jako zmiana wówczas obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kodeń, przyjętego uchwałą Nr VI/30/94 Rady Gminy Kodeń z dnia 12 grudnia 1994 r. Obowiązujący plan nie określa wskaźników urbanistycznych dla wyznaczonych obszarów funkcjonalnych. Obowiązującym miejscowym planem objętych jest 11 miejscowości o wykształconej zwartej strukturze przestrzennej, najczęściej zabudowy zagrodowej typu ulicowej, osada Kostomłoty związana z dawnym zakładem PGR oraz Kodeń - osada gminna, niegdyś miasteczko o historycznym układzie urbanistycznym z zachowanym centralnym rynkiem. Wsie o luźnej lub rozproszonej zabudowie takie jak: Dobromyśl, Elżbiecin i Zalewsze nie zostały objęte planem miejscowym. Zdecydowana większość terenów zabudowy mieszkaniowej ponad 90% jest objęta planem miejscowym, jedynie w/w wsie oraz zabudowa kolonijna nie są objęte planem miejscowym. Obowiązujący plan miejscowy obejmuje powierzchnię ogółem 479,686 ha, z czego najwięcej w zakresie zabudowy mieszkaniowej stanowią tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową MR - 194,44 ha wyznaczone we wszystkich miejscowościach, ze względu na dominującą rolniczą funkcję gminy. Na terenach zabudowy zagrodowej funkcją uzupełniającą jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi nieuciążliwe oraz zabudowa letniskowa. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN obejmują tereny o powierzchni - 61,97 ha wyznaczone w Kodniu i Kostomłotach (Osada), głównie na terenach już istniejącej zabudowy jednorodzinnej. W Kodniu wyznaczono rezerwę terenową pod rozwój budownictwa mieszkaniowego

jednorodzinnej, jednak w dużym stopniu na terenach o niskiej przydatności pod budownictwo, które wymagają scaleń działek i lepszej dostępności komunikacyjnej. Na terenach wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną plan dopuszcza realizację rzemiosła i usług nieuciążliwych. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW obejmują tereny o powierzchni – 5,62 ha wyznaczone w Kodniu i Kostomłotach (Osada), na terenach już istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Są to trzykondygnacyjne bloki mieszkalne powstałe przy dawnych zakładach PGR. Tereny w sąsiedztwie są zagospodarowane budynkami gospodarczymi oraz ogrodami działkowymi. Plan nie przewidywał rezerw pod tę formę budownictwa mieszkaniowego, dopuszczał jedynie adaptację i możliwość nadbudowy istniejących obiektów. Na terenach wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodziną plan dopuszcza realizację usług podstawowych niekolidujących z funkcją mieszkaniową oraz urządzeń i obiektów towarzyszących (np. mała architektura, garaże itp.). Ponadto na terenach przedsiębiorczości PR dopuszczono w planie realizację zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem prowadzonej działalności gospodarczej w obszarze inwestycji. Tereny te sporadycznie zostały także wykorzystane na realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej przez właścicieli nieruchomości prowadzących działalność gospodarczą. Łączenie funkcji mieszkaniowej z usługową dopuszczono także na terenach wyznaczonych pod zabudowę usługową, nie mniej na terenach wyznaczonych pod usługi publiczne nie występuje potrzeba łączenia tych funkcji. Inwestycje w gminie Kodeń, poza zasięgiem opracowania planistycznego, są realizowane głównie w oparciu o decyzje ustalające warunkach zabudowy lub lokalizację celu publicznego. Przewiduje się, że po uchwaleniu planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy w sposób zasadniczy ograniczy się dowolność gospodarowania przestrzenią. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na terenach objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub w wyznaczonych w planie ogólnym terenach uzupełnień zabudowy. Reasumując, na mocy Reformy planistycznej od 30 czerwca 2026 roku lub od czasu uchwalenia planu ogólnego w u.o.g.r.l. pojawią się przepisy zapobiegające rozpraszaniu zabudowy oraz suburbanizacji.

11.8. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Ze względu na fakt, iż w granicach terenu objętego niniejszym opracowaniem istnieją linie średniego napięcia, odnotowuje się w jego granicach oddziaływanie pola elektromagnetycznego. Ze względu na konieczność zachowania zgodności z przepisami odrębnymi, a także bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, powyższe uwarunkowania wykluczają, możliwość realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi w strefach technicznych, nie wykluczają natomiast z możliwości dotychczasowego użytkowania rolnego.

Maszty i wieże stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowane są w obrębach miejscowości: Kopytów, Kodeń, Elżbiecin, Olszanki.

11.9. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ UCIAŻLIWOŚĆ AKUSTYCZNA

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, w niewielkim stopniu przyczynią się do wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza. Będzie to związane głównie z pracą maszyn budowlanych oraz transportem materiałów, dostarczanych na teren poszczególnych inwestycji dopuszczonych ustaleniami projektu dokumentu. Z punktu widzenia możliwych emisji, będzie to emisja ze spalania paliwa do celów grzewczych oraz emisja komunikacyjna.

W obszarze analizy, na podstawie faktycznego zagospodarowania, w obszarze objętym projektem dokumentu, występują tereny prawnie chronione przed hałasem, którymi są tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy letniskowej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz tereny mieszkaniowo – usługowe. Wymagania dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określa załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. 2014 poz. 112).

Analizowany teren obejmuje obszar, na którym standardy jakości środowiska, dot. dopuszczalnego poziomu hałasu, mogą być przekroczone, z uwagi na fakt, iż zabudowa mieszkaniowa rozwija się wzdłuż głównych tras komunikacyjnych o znacznym natężeniu ruchem samochodowym.

12. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA MIĘDZYNARODOWEGO, WSPÓLNOTOWEGO I KRAJOWEGO UWZGLĘDNIONE W OPRACOWYWANYM DOKUMENCIE

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej. Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska. Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze Gminy obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bialskiego na lata 2022 - 2025”. Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 19 lutego 2021 r. przyjął uchwałę Nr XXIII/388/2021 w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa lubelskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała wprowadziła na obszarze województwa zakaz stosowania:

- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu poniżej 3 mm,
- biomasy stałej o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Zakazy oraz ograniczenia dotyczą instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266). Zapisy uchwały wchodzi w życie etapowo, od 2024 r., a jej pełne wdrożenie zakończy się 1 stycznia 2030 r.

Projekt planu ogólnego i dalsze jej dokumenty planistyczne, które będą na jego podstawie tworzone muszą uwzględniać wyżej wymienione obostrzenia prawne poprzez zapisy dotyczące gospodarki odpadami lub zaopatrzenia w energię cieplną.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

- 1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
- 2) dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
- 3) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
- 4) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),

- 5) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
- 6) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- a/ prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- b/ ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- c/ ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r. r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do

najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni. Proekologiczny i prospołeczny wzrost gospodarczy, dla którego opracowywany Plan wskazuje przestrzenne ramy, możliwy będzie m.in. dzięki realizacji ustaleń Strategii Europa 2020, która zakłada rozwój gospodarki bazujący na: wiedzy, niskoemisyjnych i przyjaznych środowisku technologiach, oszczędnym gospodarowaniu zasobami oraz dbałości o spójność społeczną. Od 2011 roku Polska wdrożyła 44% wszystkich skierowanych do niej zaleceń.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań. Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030

Agenda Terytorialna 2030 została przyjęta przez ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, rozwój terytorialny i spójność terytorialną 1 grudnia 2020 roku w Niemczech i stanowi ramy dla działań służących promowaniu spójności terytorialnej w Europie. W agendzie podkreślono znaczenie strategicznego planowania przestrzennego i wyznaczono jego kierunki, które zostały oparte na dwóch nadrzędnych celach: Sprawiedliwa Europa i Zielona Europa, które obejmują sześć priorytetów na rzecz rozwoju terytorium Europy jako całości ze wszystkimi jej obszarami:

- bardziej zrównoważony rozwój terytorialny wykorzystujący różnorodność Europy,
- zbieżny rozwój lokalny i regionalny, mniej nierówności między obszarami,
- łatwiejsze życie i praca ponad granicami państwowymi,
- lepsze, ekologiczne środki utrzymania, neutralne dla klimatu i odporne gminy i regiony,
- silne i zrównoważone gospodarki lokalne w zglobalizowanym świecie,

- zrównoważona łączność cyfrowa i fizyczna obszarów.

Na poziomie krajowym strategiczne cele ochrony środowiska, oparte o prawo międzynarodowe, zawarte są w dokumentach rządowych takich jak: II Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022, Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania ekoinnowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja” kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)”).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028)

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych. Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- 1/ ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
- 2/ jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref –

terenów wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);

- 3/ jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych z zachowaniem bufora od terenów zamieszkania).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencji międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie aspekty środowiskowe, takie jak wpływ na ewentualne obszary Natura 2000 występujących na terenie opracowania. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych. Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy i utwardzenie terenu oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo obszary lasów, występujących na obszarze gminy Kodeń, zostają zachowane. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

13. PROGNOZA WPŁYWU PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA FUNKCJONOWANIE I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Prognoza wpływu projektu planu ogólnego gminy Kodeń na środowisko została opracowana w celu określenia potencjalnych skutków realizacji jego ustaleń dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz jakości życia mieszkańców.

W tym miejscu należy wyraźnie podkreślić, iż prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona dla projektu planu ogólnego ma charakter **ogólny i orientacyjny**. Wynika to z istoty oraz funkcji planu ogólnego, którego celem nie jest szczegółowe określenie sposobów zagospodarowania poszczególnych terenów, lecz **wskazanie stref planistycznych o szerokich profilach zagospodarowania przestrzennego**. Plan ogólny stanowi dokument kierunkowy, określający ramy polityki przestrzennej gminy oraz zasady kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w ujęciu strategicznym. Z tego względu ustalenia planu ogólnego odnoszą się do **kategorii funkcjonalnych i strukturalnych** przestrzeni, a nie do konkretnych form użytkowania terenu czy parametrów inwestycyjnych. W konsekwencji, analiza oddziaływań na środowisko na tym etapie może mieć jedynie **ogólny charakter**, pozwalający na identyfikację potencjalnych kierunków i typów wpływów (np. urbanizacyjnych, komunikacyjnych, przyrodniczych), ale nie umożliwia przeprowadzenia **szczegółowej oceny skutków środowiskowych** dla konkretnych inwestycji czy rozwiązań przestrzennych. Dopiero na etapie sporządzania **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, które będą wynikały z ustaleń planu ogólnego, możliwe będzie dokonanie **szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko**, uwzględniającej konkretne funkcje terenów, parametry zabudowy oraz rzeczywiste warunki lokalne. Takie podejście jest uzasadnione zarówno zakresem merytorycznym planu ogólnego, jak i wymogami racjonalnego planowania przestrzennego — pozwala bowiem zachować spójność pomiędzy poziomem szczegółowości dokumentu planistycznego a

adekwatnym poziomem szczegółowości prognozy środowiskowej. Strefy planistyczne wskazane w planie ogólnym posiadają **szeroki profil funkcjonalny**, umożliwiający różnorodne formy zagospodarowania w przyszłości. Na tym etapie planowania **nie są jeszcze przesądzone konkretne funkcje terenu**, parametry zabudowy, przebieg infrastruktury czy lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W konsekwencji, ocena potencjalnych oddziaływań środowiskowych może dotyczyć jedynie **kierunków i tendencji przekształceń przestrzennych**, a nie ich dokładnego zasięgu, natężenia ani charakteru.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie sporządzania planu ogólnego gminy, dla każdej strefy planistycznej obligatoryjnie wskazuje się profil podstawowy, który stanowi rdzeń funkcjonalny danej strefy. Profil podstawowy określa zasadniczy kierunek i charakter zagospodarowania przestrzeni w obrębie strefy, a jego zadaniem jest zapewnienie spójności funkcjonalno-przestrzennej w skali całej gminy. Należy podkreślić, że z profilu podstawowego nie ma możliwości usunięcia jakiejkolwiek funkcji, gdyż stanowi on niezmienny element struktury planistycznej wynikający bezpośrednio z przepisów rozporządzenia. Ograniczenie to ma istotne znaczenie dla zachowania jednolitych zasad klasyfikacji i interpretacji stref planistycznych w skali kraju. Zapewni to również porównywalność i kompatybilność planów ogólnych między gminami, co będzie miało istotne znaczenie dla koordynacji polityki przestrzennej na poziomie ponadlokalnym.

Jednocześnie rozporządzenie pozostawia organowi sporządzającemu plan możliwość uzupełnienia profilu podstawowego o profile dodatkowe, których dobór uzależniony jest od lokalnych uwarunkowań, potrzeb rozwojowych i kierunków polityki przestrzennej gminy. Wybór profili dodatkowych stanowi więc narzędzie elastycznego dopasowania ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy. Takie rozwiązanie umożliwia zrównoważenie dwóch kluczowych zasad planowania przestrzennego – z jednej strony zapewnia stabilność i jednolitość systemu planistycznego, a z drugiej pozwala na dostosowanie treści dokumentu do realnych potrzeb i potencjałów rozwojowych gminy. W niniejszym dokumencie zastosowano to podejście w pełni – dla każdej strefy wskazano wymagany profil podstawowy oraz, tam gdzie było to uzasadnione analizą uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalnych i społeczno-gospodarczych, wprowadzono odpowiednie profile dodatkowe. Pozwoliło to na zachowanie zgodności z przepisami prawa, a jednocześnie na zróżnicowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego w sposób odpowiadający lokalnym potrzebom rozwoju gminy Kodeń.

Ustalenie stref planistycznych w projekcie planu ogólnego będzie miało stosunkowo niewielki wpływ na środowisko naturalne. Wynika to z faktu, że wyznaczone strefy są zgodne z przeznaczeniem ustalonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, przyjętym Uchwałą nr XXXIV/224/02 Rady Gminy Kodeń z dnia 10.10.2002r., co minimalizuje nowe oddziaływania środowiskowe związane z wprowadzanymi zmianami. Plan swoim zakresem obejmuje wszystkie miejscowości wiejskie o zwartej strukturze przestrzennej. Przeznaczenie terenów pod planowane funkcje będzie oddziaływać na środowisko w sposób ograniczony. Chociaż niektóre oddziaływania mogą mieć bezpośredni i stały charakter, wprowadzenie poszczególnych stref planistycznych w projekcie planu ogólnego, w połączeniu z nowoczesnymi rozwiązaniami technicznymi, sprawia, że przekroczenie standardów jakości środowiska określonych prawem jest mało prawdopodobne. Głównym przekształceniem środowiska będzie zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w związku z powstawaniem nowej zabudowy mieszkaniowej.

Przy wyznaczaniu stref planistycznych planu ogólnego kierowano się przede wszystkim obszarami, na których w obowiązującym planie miejscowym umożliwiono realizację funkcji mieszkaniowych i gospodarczych. Ponadto określono zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową oraz obszar uzupełnień zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Strefy planistyczne wyznaczono zgodnie z art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 poz. 1130, z późn. zm.). W ramach wyznaczonych stref planistycznych określono ich profil funkcjonalny stref oraz parametry kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Na terenach przeznaczonych pod rozwój osadnictwa oraz funkcji komunikacyjnych charakterystyczne oddziaływania środowiskowe obejmują:

- emisję zanieczyszczeń do atmosfery, wynikającą z ogrzewania budynków oraz emisji spalin;
- wytwarzanie ścieków i odpadów komunalnych;
- hałas związany z ruchem pojazdów i działalnością ludzką;
- zmiany w powierzchni ziemi, roślinności oraz krajobrazie.

13.1. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

W planie ogólnym sporządzonym dla gminy Kodeń wyznaczono następujące strefy planistyczne nazwane zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. 2024 poz. 1775):

- SZ - strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- SU – strefy usługowe,
- SP – strefy gospodarcze,
- SR – strefy produkcji rolniczej,
- SN – strefy zieleni i rekreacji,
- SI – strefy infrastrukturalne,
- SG – strefy górnictwa,
- SC – strefy cmentarzy,
- SO – strefy otwarte,
- SK – strefy komunikacji

Poszczególnym strefom obligatoryjnie przypisano profile podstawowe oraz fakultatywnie profile dodatkowe. Dla wszystkich stref planistycznych, z wyjątkiem stref otwartych, stref infrastruktury, stref komunikacji i stref cmentarzy i stref górnictwa wyznaczono obowiązkowo wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Minimalną powierzchnię ekologicznie czynną, której minimalne wartości zostały określone w w/w rozporządzeniu wyznaczono dla wszystkich stref z wyjątkiem stref otwartych, stref komunikacji i stref górnictwa.

Obszary uzupełnienia zabudowy wyznaczono zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 729), w celu racjonalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz ograniczenia presji inwestycyjnej na tereny nieurbanizowane. Wyznaczanie w planie ogólnym obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) jest elementem fakultatywnym. Ze względu na to, że suma chłonności luk w istniejącej zabudowie przekracza 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niemożliwe jest wyznaczenie w planie nowych stref planistycznych (SZ, SJ, SW) umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej. Aby wyjść naprzeciw potrzebom inwestycyjnym mieszkańców gminy uznano za konieczne wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, które głównie wypełniają wolne enklawy w już istniejącej zabudowie, nie rozpraszając nadmiernie struktury przestrzennej terenów zurbanizowanych. Obszary te obejmują tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących struktur osadniczych, gdzie możliwe jest kontynuowanie i dogęszczanie zabudowy w sposób niepowodujący istotnych zmian w krajobrazie oraz niegenerujący znaczących oddziaływań środowiskowych. Wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy ma na celu zwiększenie efektywności wykorzystania przestrzeni już zagospodarowanej, ograniczenie rozpraszania zabudowy oraz zachowanie ciągłości ekologicznej terenów otwartych. Takie podejście wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju przestrzennego, promując kompaktowy model osadnictwa oraz optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.

Środowisko przyrodnicze podlega nieustannym przemianom w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych. Pierwsze z tych procesów są praktycznie niezależne od człowieka, natomiast proces antropogenicznych zmian środowiska jest zjawiskiem kontrolowanym lecz nieuchronnym, polegającym na przysposabianiu środowiska dla potrzeb egzystowania człowieka. Analizę i ocenę przewidywanych oddziaływań na środowisko dokumentu przeprowadzono identyfikując prawdopodobne skutki środowiskowe. Punktem odniesienia był istniejący stan środowiska, w rejonie lokalizacji projektowanych funkcji.

Poniżej przedstawiono analizę i ocenę przewidywanych skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska oraz zdrowie i życie ludzi, będących rezultatem realizacji projektu planu ogólnego.

Wody powierzchniowe i podziemne

Wprowadzone w planie ogólnym gminy Kodeń ustalenia nie określają bezpośrednio wpływu planu na środowisko wodno- gruntowe i nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednak poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, dostosowanych do istniejących uwarunkowań hydrograficznych, powinny one w racjonalny sposób chronić zarówno zasoby wód powierzchniowych, jak i podziemnych. Wprowadzone ustalenia Planu Ogólnego, uwzględniając uwarunkowania hydrograficzne, fizjograficzne oraz środowiskowe, zmierzają do ograniczenia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Plan w sposób przemyślany wyznacza strefy użytkowe, dostosowując przeznaczenie terenów do ich warunków środowiskowych i fizjograficznych, co wspiera racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ochronę środowiska. Dzięki takim działaniom możliwe jest ograniczenie potencjalnych zagrożeń wynikających z rozwoju zabudowy oraz działalności gospodarczej w obrębie gminy Kodeń. W późniejszym etapie procesu planistycznego tj. w trakcie sporządzania miejscowych planów lub wydawania decyzji ustalających warunki zabudowy winno być określone dla poszczególnych terenów sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.

Ścieki bytowe i komunalne odprowadzane winne być do kanalizacji sanitarnej. Kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej posiadają tylko dwie miejscowości: Kodeń i Kostomłoty. Grupowa sieć kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki z Kostomłot do oczyszczalni w Kodniu, która w związku z realizacją magistrali kanalizacyjnej z Kostomłot do Kodnia przejęła ścieki wcześniej odprowadzane do oczyszczalni w Kostomłotach, której modernizacja nie byłaby uzasadniona ekonomicznie. Ścieki przemysłowe odprowadzane winne być wyłącznie do kanalizacji sanitarnej, a w przypadku lokalizacji zakładów odprowadzających ścieki przemysłowe o zanieczyszczeniach przekraczających dopuszczalne normy dla ścieków komunalnych należy na terenie działki inwestora pobudować podczyszczalnię ścieków przemysłowych. W zakresie kanalizacji deszczowej i melioracji docelowo do odwodnienia ulic i placów umiejscowionych na terenie intensywnej zabudowy powinno się przewidzieć do sieci kanalizacji deszczowej (z zainstalowanymi separatorami w ramach obowiązujących przepisów). Dla ulic położonych na poza większymi miejscowościami, ciągów pieszorowerowych, ulic niepublicznych, czy małych ulic dojazdowych należy przewidzieć odwodnienie w sposób niekonwencjonalny tj. poprzez budowę nawierzchni przepuszczalnych, rowów żwirowych lub odkrytych, czy rynsztoków przykrawężnikowych stosownie do podłoża, zagospodarowania terenu i stosunków gruntowowodnych. Ponadto odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów działek budowlanych o funkcji usługowej, w zależności od warunków i możliwości powinny być odprowadzone do sieci kanalizacji deszczowej lub zagospodarowywane w indywidualny sposób, tzn. w razie braku możliwości dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Natomiast na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo – usługową należy dążyć do maksymalnego retencjonowania wód opadowych i roztopowych z możliwością wtórnego ich wykorzystania do celów bytowo-gospodarczych (tj. ograniczyć odprowadzanie wód na rzecz ewaporacji). Plan ogólny umożliwia takie rozwiązanie poprzez zachowanie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach zabudowanych.

Wprowadzenie powyższych zasad do dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli uniknąć degradacji wód gruntowych na skutek potencjalnych zanieczyszczeń wynikających z urbanizacji obszaru. Zwiększenie powierzchni terenów zabudowanych może wpłynąć na jakość wód powierzchniowych, zwłaszcza w obszarach o nieuregulowanej gospodarce wodno-ściekowej. Istnieje również ryzyko zmiany kierunku spływu wód opadowych w wyniku prac ziemnych oraz rozwoju infrastruktury na terenach utwardzonych. Dlatego wraz ze wzrostem obszaru zabudowy konieczne jest równoczesne rozwijanie sieci wodociągowej oraz systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na obszarze gminy Kodeń zostały wyznaczone granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią. W granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zasady postępowania, w tym zakazy uregulowane w przepisach Prawa wodnego. Projekt dokumentu w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią ustala wykluczenie z zabudowy terenów położonych w dolinie rzeki Bug, znajdujących się w zasięgu wody stuletniej z wyłączeniem istniejącego zagospodarowania. Projekt planu ogólnego gminy Kodeń respektuje te ograniczenia poprzez wyłączenie z zabudowy terenów położonych w dolinie rzeki Bug, znajdujących się w zasięgu wody o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (tzw. woda stuletnia), z wyjątkiem terenów już zagospodarowanych. Wprowadzenie stref funkcjonalnych na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego dotyczy wyłącznie terenów z istniejącą zabudową lub o utrwalonym charakterze użytkowania rolniczego, co jest

zgodne z zasadą ograniczania ekspansji zabudowy na obszary zagrożone oraz z obowiązkiem minimalizacji ryzyka powodziowego. Ustalenia planu ogólnego nie prowadzą do zwiększenia presji inwestycyjnej na obszarach zagrożonych, lecz mają na celu porządkowanie i doprecyzowanie zasad kształtowania ładu przestrzennego na już zagospodarowanych terenach, zapewniając jednocześnie zachowanie możliwości ich dalszego bezpiecznego użytkowania. Dla stref zlokalizowanych w obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego projekt planu ogólnego ustala jednolite parametry:

- maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,3,
- maksymalna wysokość zabudowy: 10 m,
- maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%.

Wskaźniki te pełnią funkcję narzędzi minimalizujących ryzyko pogorszenia stosunków wodnych i zwiększenia strat powodziowych, a ponadto są zgodne z zasadami zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego. Ich wprowadzenie uzasadnia się następująco:

1. Ograniczenie intensywności zabudowy - Wskaźnik maksymalnej intensywności 0,3 uniemożliwia nadmierną koncentrację zabudowy oraz ogranicza obciążenie terenu elementami kubaturowymi. Niska intensywność jest istotna w kontekście konieczności zachowania przepuszczalności terenu i utrzymania naturalnych kierunków przepływu wód powodziowych.
2. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy - Limit 10 m odpowiada funkcjom mieszkaniowym jednorodzinnych i zagrodowym oraz zabudowie rolniczej. Umiarkowana wysokość minimalizuje ryzyko oddziaływania konstrukcji na ruch wód powodziowych (np. tworzenia barier lub zatorów) oraz ogranicza masę potencjalnych obiektów narażonych na zniszczenie.
3. Maksymalny udział powierzchni zabudowy 30% - Parametr ten ma na celu zachowanie wysokiego udziału powierzchni nieutwardzonych, redukujących zagrożenie intensywnego spływu powierzchniowego i zmniejszających ryzyko lokalnych podtopień. Ograniczenie to wpływa również na utrzymanie retencji glebowej.
4. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 30% - Wymóg ten sprzyja utrzymaniu funkcji infiltracyjnych terenu, ogranicza intensywność przekształceń powierzchni ziemi oraz wspiera zdolność obszaru do odbierania wód opadowych w sytuacjach wezbrań. Wskaźnik jest zgodny z zasadami minimalizacji skutków powodzi przez utrzymanie terenów otwartych i zielonych.

Plan ogólny gminy Kodeń wprowadza strefy funkcjonalne na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego wyłącznie w granicach terenów już zagospodarowanych lub użytkowanych rolniczo, nie dopuszczając nowej zabudowy w dolinie rzeki Bug. Parametry maksymalnej intensywności, wysokości i udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej zostały dostosowane do charakteru zagrożenia powodziowego i służą ograniczeniu presji inwestycyjnej oraz zachowaniu prawidłowych stosunków wodnych. Ustalenia te stanowią element zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego oraz realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Powierzchnia ziemi i gleby

Na obszarze opracowania planu ogólnego nie przewiduje się znaczących zmian rzeźby terenu. Przekształceniom mogą ulec tereny, których obecne użytkowanie zostanie przekształcone na tereny inwestycyjne m.in. poprzez wprowadzenie nowych terenów zabudowanych i terenów komunikacyjnych. Przekształcenia terenów mogą w przyszłości spowodować powstanie nowych form antropogenicznych tj. powierzchnie niwelowane, zwałowiska. Jednakże ilość wyznaczonych w planie ogólnym stref, które umożliwiają wprowadzenie nowych terenów inwestycyjnych nie jest duża. Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinien w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Na obszarze gminy Kodeń znajdują się gleby orne chronione - klasy bonitacyjnej III. Większość gruntów leśnych oraz użytków rolnych klasy bonitacyjnej III znalazła się w planie ogólnym w strefie otwartej SO. Wyjątkami są obszary, na których obowiązują plany miejscowe przeznaczające tereny na inne cele. W planie ogólnym obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone na użytkach rolnych nie podlegających ochronie oraz w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogi publicznej. Obszary uzupełnienia zabudowy obejmują swoim

zasięgiem w dużym stopniu tereny zainwestowane, głównie rolnicze siedliska oraz zabudowę usługową zlokalizowaną w Kodniu poza zasięgiem planu miejscowego. W obszarach OUZ będzie możliwość realizacji nowych inwestycji w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy z uwzględnieniem wskaźników wskazanych w planie ogólnym dla poszczególnych stref planistycznych.

W planie ogólnym gminy wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej jest kluczowym czynnikiem wpływającym na stan i ochronę powierzchni ziemi i jakości gleb m.in. zatrzymywaniu wód opadowych, ogranicza erozję gleby, a także wpływa na poprawę jej struktury i zdolności retencyjnych. Powierzchnia biologicznie czynna pełni istotną funkcję w procesach infiltracji wód, przeciwdziałając stepowieniu oraz degradacji gleby spowodowanej nadmierną urbanizacją. W planie ogólnym gminy wyznaczono następujące minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych stref: dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną: 35% (w granicach Nadbużańskiego OChK) i 30% (poza obszarem Nadbużańskiego OChK), dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową 35% (w granicach Nadbużańskiego OChK) i 30% (poza obszarem Nadbużańskiego OChK), dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną: 30%, dla strefy usługowej od 30% - 50%, dla strefy gospodarczej 25%, dla strefy produkcji rolniczej: 30%, dla strefy zieleni i rekreacji 50% - 80%, dla strefy infrastruktury technicznej: 20%, dla strefy cmentarzy: 30%, dla strefy otwartej, strefy komunikacji i strefy górnictwa nie wyznaczono wartości.

Szczególną uwagę należy zwrócić na dolinę rzeki Bug, która pełni funkcję korytarza. Obszary te, ze względu na ich naturalny charakter, zalewowy charakter oraz fizjograficzne ograniczenia, są generalnie nieprzydatne do zabudowy. Powinny one pozostać w stanie maksymalnie zbliżonym do naturalnego, co pozwoli na ochronę unikalnych walorów przyrodniczych doliny oraz wsparcie dla stabilizacji ekologicznej tego terenu.

W planie ogólnym gminy Kodeń wyznaczono strefę górnictwa (SG) obejmującą podstrefy 1SG–2SG, dla których określono profil podstawowy obejmujący tereny górnictwa i wydobywania, komunikacji oraz infrastruktury technicznej, a także profil dodatkowy – tereny zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu i wód. W obrębie strefy 2SG zlokalizowane są udokumentowane złoża kruszywa naturalnego Dobratycze 2 i Zalewsze – Pole A. Eksploatacja w obrębie złoża Zalewsze – Pole A jest obecnie dopuszczalna wyłącznie w ramach obowiązującej koncesji, ważnej do dnia 13 maja 2026 r. Aktualnie prowadzone lub dopuszczane w ramach obowiązującej koncesji wydobywanie wiąże się z **lokalnym i czasowym oddziaływaniem na powierzchnię ziemi i gleby**, obejmującym w szczególności:

- usunięcie warstwy glebowej i przekształcenie rzeźby terenu w obrębie wyrobiska,
- obniżenie jakości gleb na terenach przyległych wskutek pylenia i czasowych zmian w stosunkach wodnych,
- możliwość występowania procesów erozji powierzchniowej i ograniczenia retencji wód opadowych w miejscach pozbawionych pokrywy roślinnej.

Ze względu na **ograniczony zasięg przestrzenny** oraz czasowy charakter działalności, a także obowiązek rekultywacji terenu po zakończeniu wydobywania, **skala negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby jest oceniana jako lokalna i odwracalna**. Działalność ta nie będzie miała istotnego wpływu na strukturę użytkowania gruntów w skali całej gminy Kodeń. Po zakończeniu okresu koncesyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 2073 ze zm.), teren objęty eksploatacją powinien zostać **zrekultywowany i zagospodarowany w sposób zapewniający przywrócenie jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych**. Rekultywacja winna uwzględniać:

- przywrócenie ukształtowania terenu zgodnego z otoczeniem,
- odtworzenie warstwy glebowej,
- nasadzenia roślinności rodzimej właściwej dla siedlisk nadrzecznych i łąkowych,
- przekształcenie terenu w kierunku przyrodniczym lub rekreacyjnym (np. zadrzewienia, zbiornik wodny, tereny zieleni).

W dłuższej perspektywie, po zakończeniu działalności wydobywczej, obszar 2SG powinien przestać pełnić funkcję górnictwa. Przywrócenie jego funkcji przyrodniczych przyczyni się do poprawy jakości gleb, zwiększenia retencji i naturalnych procesów glebotwórczych. Podsumowując, **strefa górnictwa (SG)**, mimo że obecnie wiąże się z lokalnym oddziaływaniem na powierzchnię ziemi i gleby, nie stanowi zagrożenia dla tych komponentów środowiska w skali całej gminy. Dalsze wydobywanie po 2026 r. będzie niedopuszczalne z uwagi na obowiązujące przepisy ochronne, a planowana rekultywacja zapewni stopniowe przywrócenie wartości środowiskowych tego obszaru.

W planie ogólnym gminy Kodeń wyznaczono strefę produkcji rolniczej (SR) obejmującą tereny wykorzystywane na cele działalności rolniczej, zarówno w formie niewielkich gospodarstw indywidualnych z pojedynczymi budynkami gospodarczymi, jak i większych gospodarstw o charakterze produkcji wielkotowarowej, zlokalizowanych głównie w miejscowościach Kąty i Kopytów. Biorąc pod uwagę istniejący charakter zabudowy oraz brak planów rozwoju intensywnej produkcji rolnej, **oddziaływanie stref SR na powierzchnię ziemi i gleby oceniane jest jako lokalne, krótkoterminowe i odwracalne**, o niewielkiej intensywności. Ewentualne negatywne skutki można skutecznie ograniczać poprzez:

- właściwe gospodarowanie nawozami naturalnymi i odpadami pochodzenia rolniczego,
- utrzymywanie pasów zieleni izolacyjnej oraz zadrzewień śródpolnych,
- zachowanie powierzchni biologicznie czynnych i terenów przepuszczalnych,
- unikanie przekształcania gleb wysokiej klasy bonitacyjnej (I–III) na cele nierolnicze.

Warunki klimatyczne.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego dla gminy Kodeń, szczególnie w kontekście wyznaczonych stref funkcjonalnych, nie powinna znacząco wpłynąć na zmiany warunków klimatu akustycznego w skali całej gminy. Warto jednak zauważyć, że każde przekształcenie terenów biologicznie czynnych, zwłaszcza zadrzewionych, na obszary zabudowane wiąże się z lokalnymi zmianami warunków topoklimatycznych, co może skutkować niewielkim wzrostem temperatury i zmianą przepływu powietrza w mikroregionach. Tego rodzaju efekty mogą być szczególnie widoczne w dolinach rzek, gdzie zabudowa w pobliżu cieków wodnych może powodować zatrzymanie chłodniejszych mas powietrza w dolinach i ich powolniejsze przemieszczanie.

Powietrze atmosferyczne.

Plan Ogólny uwzględnia działania mające na celu ochronę jakości powietrza, co jest szczególnie istotne dla gminy Kodeń ze względu na lokalne uwarunkowania klimatyczne i urbanistyczne. Wprowadzone ustalenia promują wykorzystanie technologii grzewczych zgodnych z przepisami uchwał antysmogowych, m.in. zakazujących stosowania paliw stałych o wysokiej emisji. Ponadto, plan dopuszcza realizację instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), takich jak elektrownie słoneczne, czy elektrownie wiatrowe (poza terenem Och), co przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw kopalnych. Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe mogą wystąpić głównie w fazie budowy nowych obiektów oraz w wyznaczonych strefach gospodarczych. Z tego względu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla tych obszarów należy wprowadzić zapisy ograniczające emisje pyłów i hałasu, uwzględniając stosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych.

W celu poprawy higieny powietrza należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza ograniczając emisję zanieczyszczeń poprzez stosowanie do celów grzewczych technologii opartej o przepisy odrębne, to jest zgodne m.in. z uchwałą nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021r. w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa lubelskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw czy uchwałą nr XLIX/716/2023 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2023 r w sprawie przyjęcia aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczanego pyłu zawieszonego PN10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu w zakresie pyłu PM2,5 (faza II) i benzo(a)pirenu. Jedyne uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą wystąpić w fazie budowy poszczególnych obiektów i będą one związane z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (m.in. wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych), bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Z tego względu należy zawrzeć odpowiednie zapisy ograniczające emisję przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

Hałas

Przez teren gminy Kodeń przebiega droga wojewódzka nr 816. Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanych z komunikacją poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni” drogowych lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie. Postulowane jest,

aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112) przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej. W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych (ciche nawierzchnie, ekrany akustyczne, wydzielenie terenów zieleni izoalcyjnej).

Krajobraz

Projekt planu ogólnego gminy Kodeń w swoim zakresie może wpłynąć na krajobraz obszaru poprzez przekształcenie naturalnych terenów na zajęte pod zabudowę. Dotyczy to głównie terenów, które obecnie są zajęte pod działalność rolniczą, tereny zieleni i nieużytki a w planie ogólnym ich przeznaczenie zostaje przekształcone na tereny zabudowane. W konsekwencji nastąpi zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej obszarów i ograniczenie różnorodności biologicznej. Jednakże wyznaczenie stref planistycznych w sposób przemyślany pozwoli na racjonalny rozwój obszarów zabudowanych i jako uzupełnienie i poszerzenie już istniejących terenów zabudowanych. Ustalenie w dokumencie planu ogólnego parametrów zabudowy - wysokości i intensywności zabudowy pozwoli na zachowanie walorów krajobrazowych i istniejącego zagospodarowania terenów.

W pierwotnej wersji projektu planu ogólnego gminy Kodeń dopuszczono możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni słonecznych (fotowoltaicznych) w szerokim zakresie stref planistycznych, obejmujących znaczny obszar gminy – w tym strefy 2SO i 3SO o charakterze otwartym. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w swoim stanowisku, wskazał na potrzebę **ponownej weryfikacji katalogu profili podstawowych i dodatkowych** dla wyznaczonych stref, zwłaszcza w kontekście **uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych gminy Kodeń**. Organ zwrócił uwagę na **potencjalną kumulację oddziaływań negatywnych** wynikających z możliwości lokalizacji turbin wiatrowych, farm fotowoltaicznych i biogazowni na znacznych powierzchniach (ok. 2/3 powierzchni gminy), w tym w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej oraz w pobliżu **obszaru Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu (PLB060003)** i dużych kompleksów leśnych. W opinii RDOŚ, takie rozwiązania mogłyby skutkować **zagrożeniem dla integralności powiązań przyrodniczych, walorów krajobrazowych oraz komfortu życia mieszkańców**, a także naruszeniem zasad zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

Uwagi te zostały uwzględnione na etapie korekty projektu planu ogólnego. W skorygowanej wersji dokumentu dokonano **istotnego ograniczenia zakresu stref dopuszczających lokalizację instalacji OZE**. Obecnie możliwość realizacji elektrowni wiatrowych przewidziano **wyłącznie w strefach otwartych: 13, SO, 16SO i 17SO**, położonych w **północnej części gminy**, na terenach **nieobjętych żadnymi formami ochrony przyrody** i oddalonych od zwartej zabudowy mieszkaniowej oraz elektrowni słonecznych **w strefach usługowych: 13SU, 2SU, 19SU i 20SU, w strefach produkcji rolniczej SR, w strefach otwartych: 13SO, 16SO i 17SO**. W wyniku zmian **usunięto również profil funkcjonalny dotyczący terenów biogazowni**, co pozwoliło uniknąć potencjalnych konfliktów społecznych oraz ograniczyć ryzyko emisji odorów i innych uciążliwości środowiskowych.

Takie rozwiązanie zapewnia możliwość rozwoju odnawialnych źródeł energii przy **zachowaniu walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy** oraz zgodności z przepisami **ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych** (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 317). Na etapie wyznaczania stref uwzględniono ograniczenia wynikające z **art. 4c ust. 1 tej ustawy**, dotyczące zakazu lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000, a także wymogi określające **minimalne odległości od budynków mieszkalnych**.

Potencjalny wpływ elektrowni słonecznych i wiatrowych na środowisko dotyczy głównie **aspektów krajobrazowych i przestrzennych**. Instalacje fotowoltaiczne mogą powodować zmianę charakteru przestrzeni otwartej poprzez wprowadzenie nowej, technicznej formy zagospodarowania. Oddziaływanie to ma jednak **ograniczony zasięg** i może zostać złagodzone poprzez **odpowiednie wkomponowanie w teren, wykorzystanie zieleni izolacyjnej oraz zachowanie pasów roślinności naturalnej**.

Elektrownie wiatrowe, ze względu na skalę konstrukcji i ich ekspozycję w przestrzeni, mogą oddziaływać na percepcję krajobrazu w większym stopniu niż instalacje fotowoltaiczne. Mogą one wpływać na **fragmentację krajobrazu otwartego** oraz **industrializację panoram**, zwłaszcza w terenach równinnych. Właściwy dobór lokalizacji stref 13SO, 16SO i 17SO, położonych w północnej części gminy i z dala od obszarów zabudowanych, pozwala jednak **ograniczyć te skutki** oraz uniknąć negatywnego wpływu na obszary cenne przyrodniczo.

Podsumowując, po dokonaniu zmian w projekcie planu ogólnego, w tym **istotnym ograniczeniu liczby stref dopuszczających lokalizację instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz rezygnacji z terenów przeznaczonych pod biogazownie**, oddziaływanie projektu planu na środowisko oceniane jest jako **akceptowalne**. Wprowadzone korekty znacząco ograniczyły możliwość wystąpienia negatywnych skutków przestrzennych, krajobrazowych i społecznych, a jednocześnie zapewniły zgodność dokumentu z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami zrównoważonego rozwoju.

Należy **szczególnie podkreślić**, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym w szczególności:

- ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.),
- oraz ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 317),

lokalizacja instalacji OZE o mocy powyżej 1 MW, a także lokalizacja elektrowni wiatrowych, może następować **wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)**. Oznacza to, że projekt planu ogólnego gminy Kodeń nie przesądza o konkretnych lokalizacjach tego typu inwestycji, a jedynie **tworzy ramy kierunkowe i funkcjonalne**, umożliwiające ich ewentualne uwzględnienie w przyszłych planach miejscowych. To właśnie **na etapie sporządzania mpzp** będą prowadzone **szczegółowe analizy środowiskowe**, obejmujące m.in.:

- ocenę oddziaływania planowanych inwestycji na poszczególne komponenty środowiska,
- analizę wpływu na krajobraz, klimat akustyczny, bioróżnorodność i obszary chronione,
- ocenę możliwych uciążliwości dla mieszkańców oraz skutków społecznych,
- a także analizę skumulowanych oddziaływań z innymi istniejącymi lub planowanymi przedsięwzięciami.

Na tym etapie, zgodnie z wymogami procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, nastąpi również **udział społeczeństwa oraz właściwych organów ochrony środowiska w procesie opiniowania i uzgadniania planu miejscowego**. Takie rozwiązanie zapewnia **spójność i proporcjonalność stopnia szczegółowości prognozy środowiskowej** do rangi i zakresu dokumentu planistycznego. Projekt planu ogólnego, jako dokument o charakterze strategicznym, wskazuje jedynie kierunki możliwego rozwoju OZE, natomiast **ocena realnego wpływu na środowisko nastąpi dopiero na poziomie planów miejscowych**, w oparciu o konkretne parametry techniczne, lokalne uwarunkowania przyrodnicze i przestrzenne oraz obowiązujące przepisy sektorowe. W związku z powyższym, z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko, **nie stwierdza się znaczących negatywnych oddziaływań projektu planu ogólnego na środowisko**, przy jednoczesnym zastrzeżeniu konieczności dalszej, pogłębionej analizy środowiskowej **na etapie planowania miejscowego** dla konkretnych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Bioróżnorodność, fauna i flora

Każda nowa inwestycja wpływa na istniejące na danym obszarze rośliny i zwierzęta. Wprowadzane w omawianym dokumencie zmiany nie doprowadzą jednak do fragmentacji siedlisk, ponieważ nie mają charakteru wielkoskalowego, a rozwój zabudowy, po przyjęciu planu ogólnego, będzie przebiegał w sposób bardziej kontrolowany, głównie wzdłuż istniejących już struktur osadniczych.

Należy jednak mieć na uwadze, że zagospodarowanie terenów dotychczas niezainwestowanych przyczynia się do stopniowej degradacji lokalnych gatunków, istotnych dla zachowania bioróżnorodności. Z tego względu w kolejnych etapach planowania przestrzennego – zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i w decyzjach o warunkach zabudowy – powinny zostać uwzględnione zapisy mające na celu ochronę różnorodności biologicznej na terenie gminy Kodeń. Do rekomendowanych działań należą: utrzymanie powierzchni biologicznie czynnych w obszarach zurbanizowanych poprzez tworzenie zielonych korytarzy, zachowanie odpowiednich odległości zabudowy od zbiorników wodnych, co umożliwi utrzymanie równowagi ekologicznej, zapewnienie ciągłości systemów terenów otwartych, ciągów ekologicznych, parków, terenów rekreacyjnych i rolniczych, ochrona lokalnych korytarzy ekologicznych poprzez właściwe kształtowanie ich struktury przyrodniczej (np. rezygnacja z zadrzewiania i zalesiania łąk oraz pastwisk w celu ich dalszego użytkowania w dotychczasowej formie), zabezpieczenie przed erozją oraz ochrona zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, miedz, żywopłotów, pasów łąk, niewielkich pól roślinności bagiennej, a także małych śródpolnych zbiorników wodnych i mokradeł, które stanowią istotne siedliska dla fauny i flory, zachowanie

istniejących drzew przydrożnych w ramach projektowania, budowy i przebudowy dróg – po uprzedniej inwentaryzacji, bezwzględna ochrona pomników przyrody oraz cennych siedlisk naturalnych, ochrona zwartych kompleksów zieleni o charakterze parkowym.

W planie ogólnym gminy Kodeń wyznaczono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej jest kluczowym czynnikiem dla bioróżnorodności, rozwoju i utrzymania fauny i flory m.in. poprzez podtrzymywanie ekosystemów miejskich i podmiejskich, zapewnienie siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt, zapewnienie migracji oraz bytowania przy zachowaniu bioróżnorodności, ograniczeniu erozji i zatrzymywaniu wód opadowych. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej określa minimalny procent powierzchni terenu, która powinna pozostać niezabudowana i zagospodarowana w sposób sprzyjający infiltracji wód opadowych oraz poprawie jakości powietrza.

Obszary prawnie chronione, w tym obszary NATURA 2000

Ochrona środowiska przyrodniczego na terenie gminy Kodeń opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarze w chwili obecnej niezagospodarowanym, zielonym – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód. Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie (w tym zachowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym i terenów objętych ochroną przyrody). Proponowane funkcje terenów, zgodnie z ustaleniami projektu planu ogólnego, nie powinny negatywnie oddziaływać na formy ochrony przyrody w tym na obszary Natura 2000, rezerwat przyrody, Nadbużański obszar chronionego krajobrazu, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne – jednocześnie w pełni respektują obostrzenia prawne ustanowione dla poszczególnych form ochrony przyrody.

Plan ogólny na terenie obszarów NATURA 2000 i Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu adaptuje istniejące zagospodarowanie terenu. W strefach otwartych znajdujących się w granicach Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu nie dopuszcza lokalizacji elektrowni słonecznych i elektrowni wiatrowych. Nie wprowadza również nowych stref zabudowy mieszkaniowych (uwzględnia wyłącznie istniejące siedliska z możliwością ich rozbudowy).

Na terenie rezerwatu przyrody oraz użytków ekologicznych występujących w obszarze opracowania plan ogólny wyznacza wyłącznie strefy otwarte, czyli zachowuje niezmiennie istniejące formy ochrony.

Projekt planu ogólnego adaptuje istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu. Ponadto dokument adaptuje ustalenia obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym także w granicach obszarów prawnie chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, koncentrację których obserwuje się w dolinie rzeki Bug.

Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar NATURA 2000 dokumentu narzuca ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...).W myśl art. 3 pkt 17 w/w ustawy przez znaczące oddziaływanie na obszary NATURA 2000 należy rozumieć oddziaływanie na cele ochrony obszaru NATURA 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000, lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru NATURA 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W granicach gminy Kodeń znajdują się obszary włączone do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu” PLB 060003 oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Poleska Dolina Bugu” PLH060032. Obszary SOO oraz OSO obejmują dolinę rzeki Bug, która w zdecydowanej większości pokryta jest suchymi, ekstensywnie użytkowanymi pastwiskami. Obszary bagienne znajdują się głównie wokół fragmentów dawnych koryt rzecznych. W granicach obszarów NATURA 2000, projekt planu ogólnego adaptuje istniejące zagospodarowanie.

Dla obu obszarów NATURA 2000 obowiązują plany zadań ochronnych:

- dla **Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowego Bugu”** - Zarządzenie Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowego Bugu PLB060003.

- dla **Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Poleska Dolina Bugu”** - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poleska Dolina Bugu PLH060032.

Jako działania ochronne istotne przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego, określone w wyżej wymienionych planach zadań ochronnych należy wymienić:

- Ekstensywne użytkowanie kośne ukierunkowane na zachowanie wysokiej różnorodności gatunkowej. Użytkowanie kośne, kośnopastwiskowe lub pastwiskowe;
- Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW.

Realizacja inwestycji na terenach NATURA 2000, które nie są bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynikają z tej ochrony, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. w sprawie udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko /Dz. U. z 2024 poz. 1112, z późn. zm./ wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Realizacja tego typu przedsięwzięć nie oznacza jednak wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, lecz kwalifikuje tego typu przedsięwzięcia do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko m.in. w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena na tym etapie ma charakter bardziej szczegółowy, ponieważ znane są wtedy dokładne parametry przedsięwzięcia. Na etapie strategicznej oceny przeprowadzanej na potrzeby planu ogólnego, możliwe jest jedynie wstępne oszacowanie wpływu na środowisko, w tym na obszary chronione, potwierdzenie lub wykluczenie potencjalnego znaczącego negatywnego oddziaływania. Dla inwestycji realizowanych w granicach obszarów NATURA 2000, wymagane będzie sporządzenie karty informacyjnej przedsięwzięcia bądź raportu oddziaływania na środowisko, stanowiących załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. Karta informacyjna przedsięwzięcia bądź raport o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć stanowić będzie jeden z najbardziej efektywnych, a jednocześnie relatywnie mało kosztownych instrumentów zapobiegania powstawaniu lub - w przypadkach, kiedy nie jest to możliwe do osiągnięcia przy zastosowaniu dostępnych środków - ograniczania szkodliwych skutków w środowisku, związanych z realizacją potencjalnie uciążliwych inwestycji. Dokumenty te stanowić będą podstawę do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która to jest decyzją administracyjną, wydawaną na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji W procesie inwestycyjnym jest umiejscowiona przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę i przed przygotowaniem projektu budowlanego..

Presje związane ze zmianą zagospodarowania, jakie wprowadza projekt dokumentu, nie powinny znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000. Należy tu wyraźnie zaznaczyć, że realizacja przedsięwzięć mogących wywołać negatywny efekt jest uzależniona od wyniku procedury oceny ich oddziaływania na środowisko oraz na obszary Natura 2000. Takie postępowanie ma gwarantować zachowanie celów i przedmiotów dla jakich powołano dane obszary „naturowe”.

Tabela 10. Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszar NATURA 2000 „Dolina Środkowego Bugu”, w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SFD)

Poziom oddziaływania określony w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD	Zagrożenie i presje określone w SFD	Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego
wysoki	zewnętrzne i wewnętrzne	A02.03 - usuwanie trawy pod grunty orne	nie dotyczy
wysoki	zewnętrzne i wewnętrzne	A03.03 - zaniechanie / brak koszenia	nie dotyczy
średni	zewnętrzne i wewnętrzne	A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	nie dotyczy
średni	zewnętrzne i wewnętrzne	B01.01 - zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime)	nie dotyczy
średni	zewnętrzne i wewnętrzne	C03.02 - produkcja energii słonecznej	nie dotyczy
średni	zewnętrzne i wewnętrzne	C03.03 - produkcja energii wiatrowej	nie dotyczy

średni	zewnątrzne i wewnętrzne	E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
średni	zewnątrzne	I01 - obce gatunki inwazyjne	nie dotyczy
wysoki	zewnątrzne i wewnętrzne	J02.01 - problematyczne gatunki rodzime	nie dotyczy
wysoki	zewnątrzne i wewnętrzne	J02.03 - problematyczne gatunki rodzime	nie dotyczy
wysoki	zewnątrzne i wewnętrzne	J02.05 - problematyczne gatunki rodzime	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	nie dotyczy

Z punktu widzenia realizacji zapisów projektu planu ogólnego uciążliwościami dla obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” mogą być:

- powstające odpady z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych;
- uprawa;

określone w SFD jako oddziaływania wewnętrzne i ewnętrzne. Uciążliwości te wg SFD odznaczają się średnim i wysokim poziomem oddziaływania na ostoję ptasią. Nie prognozuje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszar Natura 2000 ze względu na adaptację istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenów wraz z adaptacją ustaleń obowiązującego mpzp, a także brakiem wprowadzania w granicach tych terenów nowych obszarów inwestycyjnych. Prognozuje się, iż oddziaływania powstające w wyniku realizacji projektu dokumentu nie będą występowały w skali, w której mogłyby znacząco negatywnie oddziaływać na cele utworzenia oraz przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu”. Ocenia się, iż realizacja projektu planu ogólnego nie będzie stanowić przyczyny występowania negatywnych oddziaływań na przedmiotowy obszar Natura 2000.

Tabela 10. Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszar NATURA 2000 „Poleska Dolina Bugu”, w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SFD)

Poziom oddziaływania określony w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnątrzne określone w SFD	Zagrożenie i presje określone w SFD	Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego
niski	wewnętrzne	K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	J01 - pożary i gaszenie pożarów	nie dotyczy
średni	zewnątrzne	E01.03 - zabudowa rozproszona	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
niski	wewnętrzne	E03.01 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
niski	zewnątrzne	E01 - Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
niski	wewnętrzne	E02.03 - inne tereny przemysłowe lub handlowe	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	brak znaczącego negatywnego oddziaływania

niski	wewnętrzne	D01.02 - drogi, autostrady	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
niski	wewnętrzne	A01 - Uprawa	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	B01 - zalesianie terenów otwartych	nie dotyczy
średnie	wewnętrzne	E01.03 - zabudowa rozproszona	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
wysoki	wewnętrzne	A03.03 - zaniechanie / brak koszenia	nie dotyczy
wysoki	wewnętrzne	I01 - obce gatunki inwazyjne	nie dotyczy
wysoki	wewnętrzne i zewnętrzne	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	brak znaczącego negatywnego oddziaływania
wysoki	wewnętrzne i zewnętrzne	J02.01 - problematyczne gatunki rodzime	nie dotyczy
wysoki	wewnętrzne i zewnętrzne	J03.01 - problematyczne gatunki rodzime	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	nie dotyczy

Z punktu widzenia realizacji zapisów projektu planu ogólnego uciążliwościami dla obszaru Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu” mogą być:

- powstające odpady z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych;
- zabudowa rozproszona
- uprawa;
- drogi, autostrady

określone w SFD jako oddziaływania wewnętrzne i zewnętrzne. Uciążliwości te wg SFD odznaczają się odpowiednio średnim i wysokim poziomem oddziaływania na ostoję siedliskową. Nie prognozuje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na obszar Natura 2000 ze względu na adaptację istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenów wraz z adaptacją ustaleń obowiązujących mpzp, a także brakiem wprowadzania w granicach tych terenów nowych obszarów inwestycyjnych. Prognozuje się, iż oddziaływania powstające w wyniku realizacji projektu planu ogólnego nie będą występowały w skali, w której mogłyby znacząco negatywnie oddziaływać na cele utworzenia oraz przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu”. Ocenia się, iż realizacja projektu planu ogólnego nie będzie stanowić przyczyny występowania negatywnych oddziaływań na przedmiotowy obszar Natura 2000.

Zbadanie wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na obszary Natura 2000 wymaga także analizy w kierunku zachowania spójności tych obszarów. Należy przez to rozumieć identyfikację czynników mających wpływ na zachowanie lub odtworzenie we właściwym stanie wszystkich chronionych w ramach sieci gatunków i siedlisk przyrodniczych w całym ich naturalnym zasięgu. Ingerencja w środowisko wynikająca z realizacji ustaleń omawianego projektu dokumentu nie wpłynie negatywnie na spójność sieci Natura 2000. Ze względu na skalę zmian nie prognozuje się ingerencji w siedliska, a potencjalny wpływ na populacje zwierząt (w tym ptaków) prawdopodobnie nie wystąpi w stopniu znaczącym. W sąsiedztwie gminy Kodeń znajdują się następujące Obszary NATURA 2000;

- Dolina Dolnego Bugu PLB140001 – obszar oddalony od granic administracyjnych gminy Kodeń o ok. 17,0 km. Ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym PL057. Jedna z najważniejszych w Polsce ostoi dla lęgowych ptaków wodno-błotnych. W roku 2021 wykazano w ramach prac monitoringowych potwierdzono gniazdowanie 21 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Są to: płaskonos, cyranka, wodnik, kropiatka, zielonka, derkacz, sieweczka obrożna, sieweczka rzeczna, kulik wielki, rycyk, kszysk, brodziec piskliwy, krwawodziób, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, błotniak łąkowy i podróżniczek.

- Terespol PLH060053 - obszar oddalony od granic administracyjnych gminy Kodeń od ok. 1,2 km do 4,0 km. W granicach obszaru znajdują się elementy dawnej Twierdzy Brześć: fort VII Łobaczew, fort VI Lebiezdiew, fort „L” Lebiezdiew, fort „K” Kobylany oraz fort „O” Koroszczyn. Obszar stanowi jedno z głównych zimowisk nietoperzy na terenie województwa lubelskiego. Powierzchnia fortu VII Łobaczew jest porośnięta trawą i nielicznymi kępami krzewów. Pozostałe obiekty są zachowane w lepszym stanie oraz otoczone są zadrzewieniami. Ochroną objęto także tereny bezpośrednio przyległe do fortów. Ich zagospodarowanie, przede wszystkim w zakresie obecności zadrzewień, ma istotne znaczenie dla ochrony nietoperzy, bowiem umożliwia zachowanie łączności z żerowiskami. Obiekty Twierdzy Brześć znajdują się w rejestrze zabytków nieruchomości województwa lubelskiego pod numerem A/1382. Stanowi jedno z ważniejszych zimowisk mopsa w Polsce wschodniej.
- Dobryń PLH060004 - obszar oddalony od granic administracyjnych gminy Kodeń o ok. 7,5 km. Obszar obejmuje fragment kompleksu leśnego z rezerwatem przyrody Dobryń. Występują tu naturalne fitocenozy grądu subkontynentalnego z wieloma przestojami dębu szypułkowego w wieku ponad 200 lat, płaty łągi olszowo-jesionowego oraz olsy porzeczkowe. Centralną część zajmuje ols porzeczkowy *Ribesio nigri-Alnetum*. W bezpośrednim sąsiedztwie olsu, na lekko pochylonym terenie rozwinął się łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*. Miejscami kontaktuje on z nieco wyżej usytuowanym grądem niskim (*Tilio-Carpinetum stachyetosum silvaticae*). Na najwyższym wzniesionym terenie, gdzie poziom wody gruntowej zalega na większych głębokościach, występuje grąd typowy *Tilio-Carpinetum typicum*. Na terenie obszaru znajdują się stanowiska wielu gatunków roślin chronionych. Gatunki podlegające ochronie ścisłej: lilia złotogłów *Lilium martagon* i częściowej: listera jajowata *Listera ovata*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, podkolan biały *Platanthera bifolia* warzynek wilcze łyko *Daphne mezereum*, turówka leśna *Hierochloa australis* oraz rzadkie: kokorycz pełna *Corydalis solida*, złoć żółta *Gagea lutea*. Na terenie obszaru dominują siedliska lasu świeżego (Lśw), olsu (Ol) oraz w mniejszym stopniu lasu wilgotnego (Lw). Gatunkiem lasotwórczym obszaru jest olsza czarna *Alnus glutinosa*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i grab zwyczajny *Carpinus betulus*. Niewielki udział ma brzoza brodawkowata *Betula pendula*. W domieszcze występuje lipa drobnolistna *Tilia cordata*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*, topola osika *Populus tremula*, klon zwyczajny *Acer platanoides*. Struktura wiekowa drzewostanów obszaru charakteryzuje się nierównomiernym rozkładem klas wieku. Dominują drzewostany w wieku 71-90 lat oraz powyżej 141 lat. Znaczny udział mają drzewostany w wieku 61-70 lat i 71-80 lat. Niewielki udział mają drzewostany w wieku 121-140 lat i 41-50 lat. Na terenie obszaru utworzono strefy ochronne bociana czarnego oraz orlika krzykliwego. Obecny krajobraz ukształtowany został w plejstocenie w trakcie zlodowacenia środkowo-polskiego. W geomorfologii terenu dominującą formą jest dolina rzeki Krzny wokół, której utworzyły się: na północ wysoczyzna morenowa a na południe równina denudacyjna. Cały teren Obszaru Natura 2000 leży w zlewni środkowego Bugu. Do najważniejszych cieków wodnych należy Krzna z jej dopływem Dopływ spod Dobryni. Na terenie Obszaru PLH060004 Dobryń występuje małe zróżnicowanie gleb. W części centralnej dominują gleby torfowe. Miejsca wyżej położone zajmują gleby rdzawe brunatne. W miejscach wilgotnych wytworzyły się gleby murszowo-mineralne i murszowate właściwe.

Brak bezpośrednich połączeń, korytarzy ekologicznych powoduje, że oddziaływanie na obszary NATURA 2000 ustaleń projektowanego dokumentu jest bardzo mało prawdopodobne. Nie występują między cytowanymi obszarami pasy zadrzewień łągowych, mokradeł czy ugorów, czyli układu siedlisk pozwalających na migrację zwierząt. Występują natomiast przeszkody w postaci barier migracyjnych: drogi, czy też istniejąca zabudowa. Mając na uwadze powyższe ocenia się, iż realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie wpłynie w jakikolwiek sposób na integralność najbliższych obszarów Natura 2000. Oddziaływania wynikające z zaplanowanego zagospodarowania nie będą zagrażały realizacji celów dla których powołano obszary chronione.

W toku uzgodnień projektu planu ogólnego gminy Kodeń, **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie** zwrócił uwagę, iż część terenów objętych planowaną **strefą górnictwa (2SG)** położona jest w granicach **Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**, ustanowionego rozporządzeniem nr 35 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2006 r. Nr 35, poz. 650). Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia, na obszarze tym obowiązuje **zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu**, z zastrzeżeniem, iż **zakaz ten nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie rozporządzenia**. RDOŚ wskazał na potrzebę doprecyzowania ustaleń planu ogólnego w taki sposób, aby jednoznacznie odzwierciedlały one ograniczenia wynikające z powyższego aktu prawnego oraz uwzględniały czasowy charakter możliwości

prowadzenia eksploatacji w obrębie istniejących złóż objętych koncesjami. W odpowiedzi na tę uwagę, w planie ogólnym wprowadzono stosowne uzupełnienia i doprecyzowania w zakresie **strefy górnictwa (SG)**, w ramach której wyznaczono podstrefy **1SG–2SG**, o następującym profilu:

- profil podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej,
- profile dodatkowe: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

W planie ogólnym wskazano, że **strefa 2SG** obejmuje **tereny udokumentowanych złóż surowców naturalnych** położonych w obrębie **obszarów górniczych Dobratycze 2 i Zalewsze – Pole A**. Oba złoża posiadają aktualne koncesje na wydobywanie kruszywa naturalnego. W szczególności **złóże Zalewsze – Pole A**, położone w granicach Nadbużańskiego OChK, objęte jest koncesją na wydobywanie, ważną do dnia **13 maja 2026 r.**

Uwzględniając uwagę RDOŚ, w niniejszej prognozie wskazuje się, że:

- możliwość prowadzenia działalności wydobywczej w obszarze złoża **Zalewsze – Pole A** wynika z posiadania ważnej koncesji wydanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia nr 35 Wojewody Lubelskiego;
- **po wygaśnięciu obowiązującej koncesji dalsze wydobywanie surowców w tym obszarze nie będzie dopuszczalne**, z uwagi na obowiązujący reżim ochronny Nadbużańskiego OChK;
- teren po zakończeniu działalności górniczej powinien zostać **zrehabilitowany** i przywrócony do użytkowania zgodnego z zasadami ochrony przyrody, w szczególności w kierunku **przyrodniczym lub rekreacyjnym**, z zachowaniem naturalnego charakteru doliny rzeki Bug.

Rehabilitacja powinna obejmować m.in.: przywrócenie lub poprawę stosunków wodnych w obrębie wyrobiska,

- wyrównanie i zabezpieczenie skarp,
- odtworzenie warstwy glebowej,
- wprowadzenie roślinności rodzimej, charakterystycznej dla siedlisk nadrzecznych i łąkowych,
- ewentualne zagospodarowanie terenu w sposób sprzyjający retencji wód i bioróżnorodności (np. poprzez tworzenie oczek wodnych, zadrzewień lub terenów rekreacji przyrodniczej).

Zaproponowane doprecyzowanie ustaleń planu ogólnego w pełni odnosi się do uwagi RDOŚ i zapewnia zgodność z obowiązującymi przepisami prawa ochrony środowiska. Jednocześnie ogranicza ono potencjalne ryzyko dalszej degradacji powierzchni ziemi i gleb w obszarze cennym przyrodniczo oraz wzmacnia funkcję ochronną Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W planie ogólnym gminy Kodeń wyznaczono strefę produkcji rolniczej (SR) obejmującą tereny wykorzystywane na cele działalności rolniczej, zarówno w formie niewielkich gospodarstw indywidualnych z pojedynczymi budynkami gospodarczymi, jak i większych gospodarstw o charakterze produkcji wielkotowarowej, zlokalizowanych głównie w miejscowościach Kąty i Kopytów. Wskazanie odrębnej strefy SR wynika z przepisów, które nie pozwalają na oznaczenie jako zabudowy zagrodowej nieruchomości, na których zlokalizowane są wyłącznie budynki gospodarcze bez budynku mieszkalnego. Na terenie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (OChK) strefy SR zostały wyznaczone wyłącznie na podstawie istniejącego zagospodarowania, bez rozszerzania ich zasięgu przestrzennego. Oznacza to, że nie przewiduje się lokalizacji nowych obiektów o charakterze intensywnej produkcji rolniczej ani istotnego powiększania arealów gruntów przekształcanych na cele gospodarcze. W granicach **Nadbużańskiego OChK**, gdzie obowiązuje m.in. zakaz niszczenia zadrzewień śródpolnych, zakrzewień i pasów wiatrochronnych (§ 4 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia nr 35 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r.), lokalizacja stref SR została ograniczona do obszarów już przekształconych, co pozwala uniknąć kolizji z celami ochrony krajobrazu rolniczego i różnorodności biologicznej. Utrzymanie ograniczonej skali tej działalności w granicach OChK jest zgodne z zasadą zrównoważonego użytkowania przestrzeni rolniczej i nie narusza celów ochrony Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W strefach 2SO i 3SO projekt dokumentu dopuszcza możliwość realizacji elektrowni słonecznych. Strefy te położone są poza zasięgiem obszarów prawnie chronionych. W strefach 13SO, 16SO oraz 17SO o ograniczonym zasięgu dopuszcza się możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni słonecznych. Strefy te zostały wyznaczone z istotnym ograniczeniem powierzchni, tak aby nie kolidowały z formami ochrony przyrody oraz zachowały ciągłość powiązań przyrodniczych w skali lokalnej i ponadlokalnej.

W ramach projektu planu ogólnego gminy Kodeń wprowadzono **istotne ograniczenie powierzchni stref SO (stref potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych)**, dostosowując je bardziej do lokalnych uwarunkowań w zakresie zachowania minimalnych odległości od budynków mieszkalnych i tworząc jednocześnie bufor od obszarów prawnie chronionych, cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

Strefa 13SO położona jest w odległości:

- ok. 2,3 km od granicy **OSO Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” PLB060003**,
- ok. 17,5 km od granicy **SOO Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu” PLH060032**,
- ok. 2,3 km od granicy **Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**.

Strefa 16SO położona jest w odległości:

- ok. 3,4 km od granicy **OSO Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” PLB060003**,
- ok. 16,4 km od granicy **SOO Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu” PLH060032**,
- ok. 3,4 km od granicy **Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**.

Strefa 17SO położona jest w odległości:

- ok. 1,7 km od granicy **OSO Natura 2000 „Dolina Środkowego Bugu” PLB060003**,
- ok. 13,7 km od granicy **SOO Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu” PLH060032**,
- ok. 1,7 km od granicy **Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**.

Na etapie sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) dla stref 13SO, 16SO i 17SO powinny zostać wykonane pogłębione analizy środowiskowe, w szczególności dotyczące:

1. strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania gatunku ptaków drapieżnych (rozp. ochrona gatunkowa zwierząt);
2. inwentaryzacje ornitologiczne;
3. ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 z analizą integralności i łączności siedlisk;
4. ocenę oddziaływania na klimat akustyczny oraz efektu migotania cienia;
5. analizę krajobrazowo-widokową.

Wyniki przeprowadzonych analiz stanowiąc będą podstawę do **ostatecznego doprecyzowania** sposobu zagospodarowania stref: 13SO, 16SO i 17SO w mpzp, a w przypadku stwierdzenia potencjalnych ryzyk środowiskowych – do **zawężenia lub wyłączenia** fragmentów stref z potencjalnej lokalizacji turbin.

Podkreśla się, że **żadne ustalenie planistyczne zawarte w projekcie planu ogólnego nie zwalnia inwestora z obowiązku uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**, wydawanej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.), wraz z przeprowadzeniem **oceny oddziaływania na obszar Natura 2000**, jeżeli zajdzie taka potrzeba. Na etapie sporządzania **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)**, który będzie uszczegółowieniem ustaleń planu ogólnego, nastąpi **doprecyzowanie granic, parametrów i zasad zagospodarowania stref SO**, w tym ostateczne określenie lokalizacji, mocy, liczby i wysokości turbin oraz powierzchni instalacji fotowoltaicznych. Etap mpzp będzie kluczowy z punktu widzenia oceny środowiskowej, ponieważ dopiero na tym poziomie możliwe będzie przeprowadzenie szczegółowych analiz przestrzennych, i przyrodniczych w odniesieniu do faktycznego zagospodarowania terenu i jego uwarunkowań przyrodniczych.

Dla mpzp, w którego granicach dopuści się możliwość lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, obowiązkowo przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Obejmuje ona sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzgodnienie zakresu i treści tego dokumentu z właściwymi organami – w szczególności z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (PPIS) – a także przeprowadzenie konsultacji społecznych, zgodnie z zasadami udziału społeczeństwa w ochronie środowiska. Celem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na etapie planu miejscowego jest zidentyfikowanie oraz ocena potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z ustaleń planu, w tym dopuszczenia inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz określenie działań minimalizujących lub kompensacyjnych. Prognoza sporządzana dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) ma charakter planistyczny, gdyż odnosi się do skutków wynikających z przyjętych ustaleń planu, a nie do indywidualnych zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie należy podkreślić, że jest ona znacznie bardziej szczegółowa niż prognoza sporządzana na etapie planu ogólnego, gdyż opiera się na precyzyjnie określonych granicach obszaru objętego planem, parametrach zabudowy i sposobie zagospodarowania. Na etapie mpzp możliwe jest zatem **dokładniejsze rozpoznanie potencjalnych oddziaływań środowiskowych**, w tym lokalnych uwarunkowań przyrodniczych, hydrologicznych, krajobrazowych i akustycznych. Umożliwia to **bardziej precyzyjną identyfikację i ocenę skutków środowiskowych** ustaleń planu, a także sformułowanie **konkretnych działań minimalizujących, kompensacyjnych lub ochronnych**, dostosowanych do faktycznych warunków przestrzennych i przyrodniczych

danego obszaru. W odróżnieniu od planu ogólnego, który pełni funkcję kierunkową i strategiczną w skali całej gminy, prognoza oddziaływania na środowisko dla mpzp stanowi **instrument szczegółowej weryfikacji środowiskowej** – pozwala na ocenę realnego wpływu przyjętych rozwiązań przestrzennych, w tym lokalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii, na poszczególne komponenty środowiska oraz na formy ochrony przyrody.

Natomiast **na dalszym etapie procesu inwestycyjnego**, po uchwaleniu planu miejscowego, inwestor planujący realizację konkretnego przedsięwzięcia kwalifikowanego jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, jest zobowiązany – zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś – do uzyskania **decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach** przed wystąpieniem o **pozwolenie na budowę**. W tym postępowaniu prowadzona jest **ocena oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji**, obejmująca m.in. analizę wariantów, identyfikację i ocenę oddziaływań rzeczywistych, sporządzenie **karty oddziaływania przedsięwzięcia** lub **raportu o oddziaływaniu na środowisko**, uzgodnienia z właściwymi organami (w tym RDOŚ, Wodami Polskimi, PPIS) oraz udział społeczeństwa.

Oznacza to, że etap planu miejscowego (mpzp) służy rozpoznaniu potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z ustaleń planu, natomiast etap postępowania inwestycyjnego ma charakter szczegółowy i indywidualny, odnoszący się do konkretnych przedsięwzięć, ich lokalizacji, technologii i parametrów technicznych. Takie dwustopniowe podejście – strategiczna ocena na poziomie mpzp oraz indywidualna ocena inwestycji w ramach procedury ooś – gwarantuje, że zarówno planistyczne ustalenia przestrzenne, jak i konkretne zamierzenia inwestycyjne będą realizowane z pełnym poszanowaniem wymogów ochrony środowiska, zasad zrównoważonego rozwoju i zachowania integralności sieci Natura 2000.

Podkreśla się zatem, że **etap planu miejscowego będzie momentem rzeczywistego rozstrzygnięcia środowiskowego** w odniesieniu do możliwości realizacji inwestycji odnawialnych źródeł energii, ponieważ to wówczas dostępne będą szczegółowe dane o parametrach przedsięwzięć, ich przestrzennym rozmieszczeniu oraz wynikach analiz przyrodniczych. Dopiero **pozytywne wyniki ocen środowiskowych na etapie mpzp** i uzgodnienia z właściwymi organami mogą stanowić podstawę do dopuszczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych i słonecznych w granicach stref SO.

Takie podejście zapewnia, że proces planistyczny i inwestycyjny na obszarze gminy Kodeń będzie prowadzony **z pełnym poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, krajobrazu i zdrowia ludzi**, zgodnie z kompetencjami właściwych organów i obowiązującymi przepisami prawa krajowego oraz unijnego.

Ochrona zabytków

Na obszarze gminy Kodeń zidentyfikowano obiekty i założenia o wartościach historycznych, artystycznych i naukowych, w tym: zespoły sakralne (m.in. Bazylika p.w. św. Anny w Kodniu, cerkiew neounicka św. Nikity w Kostomłotach, cerkiew prawosławna p.w. św. Mikołaja Cudotwórcy w Zabłociu), historyczne cmentarze (w tym nieczynny cmentarz żydowski), Błonia w otoczeniu Kalwarii Kodeńskiej, Rynek w Kodniu, pozostałości założenia dworsko-parkowego w Kątach oraz zespół zamkowy. Ochrona dziedzictwa prowadzona jest z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz przepisów wykonawczych.

Mechanizmy ochronne wynikające z ustaleń planu:

1. Strefy otwarte – SO (5SO – 12SO, 14SO - 15SO , 18SO – 19SO): strefy widokowe obiektów zabytkowych)

- Ustalono **zakaz zabudowy**, co zabezpiecza **otuliny widokowe** wokół obiektów i zespołów zabytkowych (w szczególności cmentarzy oraz dominant sakralnych).
- Funkcje dopuszczone ograniczono do zieleni urządzonej (bez kubatur), co zapobiega degradacji ekspozycji i panoram.

2. Strefy zieleni i rekreacji – SN

- **Błonia i Rynek w Kodniu oraz Kąty (pozostałości założenia dworsko-ogrodowego):** wprost wprowadzono **zakaz zabudowy kubaturowej** (m.in. 1SN, 3SN, 4SN, 5SN), utrzymując historyczne otwarcia widokowe i kompozycje przestrzenne.
- W pozostałych jednostkach SN wskaźniki intensywności są niskie, a wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej (60–80%) chroni historyczny charakter przestrzeni publicznych i zieleni towarzyszącej.

3. Strefy cmentarzy – SC

- Obejmują 12 istniejących cmentarzy oraz tereny historycznych pochówków przy świątyniach; zachowano **min. 30% PBC** i profil podstawowy „teren cmentarza”, co wyklucza kolizje funkcjonalne.
- Dopuszczono jedynie usługi kultu religijnego jako profil dodatkowy – bez możliwości przekształceń sprzecznych z ochroną miejsca pamięci.

4. Strefy usługowe – SU (w tym 23SU – zespół zamkowy)

- **23SU** (zespół zamkowy): ekstremalnie restrykcyjne parametry (**intensywność 0,05; zabudowa do 5%; PBC min. 80%; wys. do 20 m**) oraz profile dodatkowe „zieleń naturalna, las” – skutecznie **konserwują sylwetę i kontekst krajobrazowy**.
- Strefy usług kultu religijnego (3SU, 4SU, 5SU, 11SU, 15SU, 17SU) mają niską intensywność (0,2–0,3) i wysokie PBC (≥50%), co **ogranicza presję kubaturową** przy obiektach o najwyższych walorach.

Środowisko ludzi

Projekt planu ogólnego gminy Kodeń będzie oddziaływał na środowisko człowieka przede wszystkim poprzez kształtowanie warunków życia społeczności lokalnej oraz kierunki rozwoju funkcji osadniczych i usługowych. Wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i gospodarczą pozwoli na zaspokojenie potrzeb rozwojowych gminy oraz uporządkowanie dotychczasowych kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie zapisy planu zmierzają do rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co wpłynie korzystnie na dostępność przestrzenną i jakość życia mieszkańców. Jednym z kluczowych założeń planu jest ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy (tzw. urban sprawl) oraz koncentracja rozwoju w obrębie istniejących struktur osadniczych. Takie podejście sprzyja zachowaniu ładu przestrzennego, obniża koszty utrzymania infrastruktury publicznej oraz poprawia efektywność wykorzystania terenów już zurbanizowanych. Uporządkowany rozwój przestrzeni pozwala również na właściwe rozdzielenie funkcji o różnym stopniu uciążliwości – unika się w ten sposób kolizji pomiędzy terenami mieszkaniowymi a działalnością gospodarczą czy usługową mogącą generować hałas, emisje lub zwiększony ruch pojazdów.

Plan ogólny formułuje ustalenia o charakterze kierunkowym, które w dalszych etapach planowania (plan miejscowy, decyzje o warunkach zabudowy) będą doprecyzowane pod kątem rodzaju i skali przedsięwzięć. Wskazano m.in., że przy lokalizacji nowych terenów usługowych należy szczegółowo rozstrzygać charakter planowanej działalności – preferując funkcje nieuciążliwe i komplementarne wobec zabudowy mieszkaniowej w jej bezpośrednim sąsiedztwie, natomiast funkcje o większym oddziaływaniu sytuować w strefach gospodarczych lub w oddaleniu od terenów zamieszkałych.

W kontekście odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych, ustalenia planu ogólnego mają charakter ramowy i nie przesądzą o ich lokalizacji ani parametrach technicznych. Ewentualne przedsięwzięcia z zakresu OZE będą wymagały odrębnych procedur lokalizacyjnych, w tym szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko oraz analizy odległości od zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Na etapie prognozy przyjęto, że realizacja tego typu inwestycji będzie odbywać się z poszanowaniem zasad ochrony środowiska i komfortu życia mieszkańców, w szczególności w zakresie hałasu, pól elektromagnetycznych, uciążliwości wizualnych i bezpieczeństwa.

W celu uniknięcia potencjalnych konfliktów przestrzennych i społecznych, w prognozie wskazuje się na konieczność uwzględnienia w dalszym planowaniu:

- zachowania odpowiednich odległości lokalizacyjnych elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzenia pasów buforowych zieleni izolacyjnej,
- prowadzenia konsultacji społecznych na etapie szczegółowych opracowań planistycznych,
- stosowania technologii minimalizujących emisję hałasu i efekt migotania cienia.

Zapisane w planie działania w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej – zwłaszcza systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, gospodarki odpadami oraz transportu – mają istotny wymiar społeczny. Zwiększenie dostępności infrastruktury poprawi standard życia mieszkańców i jednocześnie ograniczy zagrożenia sanitarne oraz ryzyko zanieczyszczenia środowiska. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej, obejmujący

modernizację istniejących dróg oraz zapewnienie powiązań między miejscowościami, wpłynie na poprawę mobilności, dostęp do usług publicznych oraz integrację społeczną mieszkańców gminy.

W wymiarze społecznym plan ogólny wspiera także utrzymanie funkcji rolniczej i zagrodowej na terenach wiejskich, co ma znaczenie dla zachowania lokalnego charakteru gminy, jej tożsamości kulturowej oraz zapewnienia mieszkańcom możliwości rozwoju gospodarstw rodzinnych. Równocześnie plan dopuszcza lokalizację funkcji sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji, w tym na terenach o wysokich walorach krajobrazowych, co może pozytywnie wpłynąć na rozwój społeczno-gospodarczy oraz jakość życia ludności.

Podsumowując, realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie powinna powodować negatywnych oddziaływań na środowisko ludzi. Przeciwnie – poprzez uporządkowanie struktury przestrzennej, właściwe rozmieszczenie funkcji oraz określenie zasad lokalizacji inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na otoczenie, dokument ten tworzy podstawy do kształtowania bezpiecznego, zdrowego i harmonijnego środowiska życia mieszkańców gminy Kodeń, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Odpady

Projekt planu ogólnego gminy Kodeń nie wpłynie w znaczącym stopniu na gospodarkę odpadami. Jednakże wyznaczenie stref planistycznych m.in. SP- strefa gospodarcza, SU- strefa usług, SW- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, może mieć wpływ na gospodarkę odpadami. Rodzaj zagospodarowania terenu może w istotny sposób wpływać na ilość, rodzaj oraz system zarządzania odpadami. W związku z tym, niezwykle istotnym jest wydzielenie odpowiednich zakładów przetwarzanie odpadów, które będą dostępne dla mieszkańców i przedsiębiorstw, będą minimalizowały uciążliwości związane z gospodarką odpadami na środowisko, będą wprowadzały różne systemy segregacji odpadów i gospodarki odpadami w systemie zamkniętym oraz minimalizowały konflikty przestrzenne i społeczne, które wynikają z uciążliwości takich obiektów tj. hałas, emisje zapachowe czy zanieczyszczenie gruntów.

Na późniejszych etapach procesu planistycznego, czyli podczas sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, konieczne będzie określenie sposobu odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych dla poszczególnych terenów. Celem tych ustaleń będzie zapewnienie ochrony gruntów przed zanieczyszczeniami.

Wyznaczenie stref planistycznych z podstawowym i dodatkowym profilem zagospodarowania może wpłynąć na lepszą organizację gospodarki odpadami, zwiększyć efektywność systemów odbioru i przetwarzania odpadów oraz zminimalizować negatywny wpływ odpadów na otoczenie i środowisko przyrodnicze.

14. RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII

Na terenie gminy Kodeń brak jest zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, natomiast znajdują się tu dwa zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, są to wymienione niżej wysokotowarowe gospodarstwa produkcyjne:

- ZAKŁAD WIPASZ S. A. – Ferma Drobiu w Kopytowie
- ZAKŁAD WIPASZ S. A. – Ferma Drobiu w Kątach

Oba zakłady posiadają ten sam profil produkcyjny oraz wyposażenie w infrastrukturę techniczną. Na terenie zakładu w Kopytowie znajduje się czternaście kurników o obsadzie 296 DJP każdy, zaś na terenie zakładu w Kopytowie znajduje się piętnaście kurników również o takiej samej obsadzie zwierząt hodowlanych - 296 DJP każdy. Na terenach w/w zakładów znajdują się zespoły naziemnych zbiorników magazynowych propanu przeznaczonych do zasilania kotłów technologiczno – grzewczych. Zakłady te zostały zakwalifikowane jako zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) ponieważ maksymalna ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenach ferm drobiu, w tym przypadku gazu płynnego propan, przekracza wartość progową 50 Mg określoną w załączniku do Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 23 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016, poz. 138). Propan jest gazem skrajnie łatwopalnym i wybuchowym dlatego podjęte są odpowiednie środki zabezpieczające przed wystąpieniem ewentualnej awarii przemysłowej. Zakłady zlokalizowane są w dużym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej. W planie ogólnym nie wprowadzano nowych stref zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie tychże zakładów.

15. PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA ODDZIAŁYWAŃ TRANSGRANICZNYCH I SKUMULOWANYCH

Projekt planu ogólnego gminy Kodeń obejmuje obszar położony w bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej granicy Polski z Republiką Białorusi. Szczególną uwagę poświęcono terenowi najbardziej wysuniętemu na wschód, dla którego dokument planistyczny przewiduje strefę otwartą o profilu podstawowym – obejmującym grunty rolne, tereny leśne, zieleń naturalną, wody powierzchniowe, infrastrukturę techniczną i komunikację, z wykluczeniem zabudowy. W obszarze tym nie dopuszcza się elektrowni słonecznych oraz wiatrowych. Z uwagi na brak intensywnych funkcji zagospodarowania terenu w tej strefie oraz zakaz realizacji nowej zabudowy, należy przyjąć, że zapisy planu ogólnego nie będą generować presji na środowisko w stopniu mogącym prowadzić do oddziaływań poza granicą państwową. Nie przewiduje się znaczących emisji do środowiska, zmian hydrologicznych ani przekształceń krajobrazowych o potencjale transgranicznym. Co więcej, kierunek naturalnych przepływów wodnych (m.in. rzeki Bug) oraz warunki ukształtowania terenu nie sprzyjają migracji ewentualnych zanieczyszczeń w stronę terytorium Białorusi. W związku z powyższym, ryzyko wystąpienia oddziaływań transgranicznych w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego jest znikome.

Plan ogólny gminy Kodeń nie przewiduje znaczących przekształceń przestrzennych ani intensyfikacji użytkowania terenów, które mogłyby – łącznie z innymi dokumentami planistycznymi lub przedsięwzięciami – powodować znaczące oddziaływania skumulowane. Strefa otwarta pełni funkcje przyrodnicze, produkcyjne i ochronne, a zakaz zabudowy ogranicza ryzyko przekształceń środowiskowych. W kontekście całej gminy plan nie przewiduje koncentracji funkcji mogących powodować presję na kluczowe komponenty środowiska (gleby, wody, bioróżnorodność). Z tego względu, prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań skumulowanych należy ocenić jako niskie.

16. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Przeznaczenie terenu pod funkcje określone w projekcie planu ogólnego będzie miało wpływ na komponenty środowiska naturalnego tj.: wody podziemne, wody powierzchniowe, jakość powietrza, klimat, florę oraz faunę, co wynika z przeznaczenia terenów pod konkretne strefy planistyczne. Każda z nich – poprzez określony profil funkcjonalny oraz wskaźniki zagospodarowania – w różnym stopniu wpływa na stopień przekształcenia środowiska.

Zapobieganie i ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze i warunki życia ludzi powinno dotyczyć zarówno etapu budowy, jak i eksploatacji poszczególnych inwestycji. Ze względu na bardzo ogólny charakter dokumentu jakim jest plan ogólny, który jedynie wskazuje strefy planistyczne, które na etapie sporządzenia planu miejscowego będą uszczegółowione, trudno jest wskazać konkretne rozwiązania eliminujące, ograniczające lub kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko.

Projekt planu ogólnego gminy Kodeń, jako dokument strategiczny o charakterze kierunkowym, nie stanowi bezpośredniej podstawy do realizacji inwestycji, jednak wyznacza ramy dla przyszłego zagospodarowania przestrzennego gminy. Dlatego też istotne jest wskazanie rozwiązań planistycznych i organizacyjnych, które będą sprzyjać minimalizacji potencjalnych oddziaływań na środowisko, wynikających z ewentualnej realizacji działań przewidywanych w przyszłości, na podstawie ustaleń planu ogólnego:

1. Zapobieganie oddziaływaniom poprzez rozwiązania planistyczne:

- Wprowadzenie stref otwartych (SO) z wyłączeniem zabudowy na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych (dolina rzeki Bug, kompleksy leśne, łąki i użytki ekologiczne) stanowi najskuteczniejszy środek ochrony przed degradacją przestrzenną i fragmentacją siedlisk. Strefy 1SO i 4SO położone w Nadbużańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu (NOCK) objęto całkowitym zakazem zabudowy, co zabezpiecza kluczowe ogniwa korytarza ekologicznego rzeki Bug. W strefach tych nie przewidziano dodatkowych profili funkcjonalnych, w tym także wprowadzania zieleni urządzonej, by móc maksymalnie chronić naturalne ekosystemy.
- Ograniczenie intensywności zabudowy i wysokości obiektów w strefach wielofunkcyjnych (SZ, SJ, SW) oraz usługowych (SU) – do wartości 0,4–0,6 i maksymalnych wysokości 10–15 m – sprzyja zachowaniu harmonii krajobrazowej oraz ogranicza efekt barierowy w przestrzeni przyrodniczo-kulturowej.

- Wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej (30–80%) wprowadzone w większości stref zapewniają zachowanie funkcji retencyjnych i glebowych oraz ograniczenie powierzchni uszczelnionych, co ma istotne znaczenie dla ochrony gleb, infiltracji wód opadowych i mikroklimatu.
- Wprowadzenie stref widokowych (SO 5–12 i 14–15) wokół obiektów zabytkowych z zakazem zabudowy chroni krajobraz kulturowy i integralność historycznych osi kompozycyjnych (np. Kalwaria Kodeńska, zespoły sakralne).
- Lokalizacja inwestycji OZE (elektrownie słoneczne i wiatrowe) została ograniczona do stref o niższej wrażliwości środowiskowej (SU, SR, SO 2–3, SO 13, 16–17), z wyłączeniem NOCK oraz stref widokowych, co minimalizuje ryzyko kolizji krajobrazowych i przyrodniczych.

2. Ograniczanie potencjalnych negatywnych skutków:

- Każda przyszła inwestycja wynikająca z ustaleń planu powinna być zgodna z przepisami ochrony środowiska oraz objęta procedurą oceny oddziaływania na środowisko, jeśli może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszary chronione, korytarze ekologiczne lub krajobraz kulturowy.
- Zaleca się stosowanie najlepszych dostępnych technologii (BAT) w procesach budowy i eksploatacji, w tym ograniczanie emisji pyłów i hałasu, minimalizowanie powierzchni uszczelnionych, stosowanie technologii niskoemisyjnych i retencjonowanie wód opadowych.
- Na terenach o wysokiej intensywności zabudowy (SW, SU, SP) zaleca się wprowadzanie zieleni izolacyjnej, szpalerów drzew i pasów buforowych wzdłuż granic inwestycji i dróg, celem ograniczenia zanieczyszczeń powietrza, hałasu i efektów wizualnych.
- W przypadku lokalizacji instalacji fotowoltaicznych (SU, SR, SO 2–3, SO 16–17) należy zapewnić:
 - ☐ utrzymanie co najmniej 30% powierzchni biologicznie czynnej,
 - ☐ wprowadzenie nasadzeń kompensacyjnych i zieleni osłonowej,
 - ☐ projektowanie instalacji z użyciem paneli o niskiej refleksyjności,
 - ☐ unikanie terenów zalewowych i podmokłych.
- Dla elektrowni wiatrowych (SO 13, 16–17) konieczne jest:
 - ☐ zachowanie wymaganych odległości od zabudowy i obszarów chronionych,
 - ☐ uwzględnienie lokalnych tras migracji ptaków i nietoperzy,
 - ☐ prowadzenie monitoringu przyrodniczego w okresie eksploatacji.
- W przypadku wysokotowarowej gospodarki rolnych (SR) należy ograniczać stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, wprowadzać strefy buforowe wzdłuż cieków, a także unikać lokalizacji nowych obiektów inwentarskich wysokotowarowej produkcji hodowlanej.

3. Propozycje kompensacji przyrodniczej:

- W przypadku utraty siedlisk lub przekształcenia terenów zieleni zaleca się prowadzenie kompensacji przyrodniczej, obejmującej:
 - ☐ nasadzenia drzew i krzewów rodzimych gatunków,
 - ☐ odtworzenie muraw i zadrzewień śródpolnych,
 - ☐ renaturyzację fragmentów cieków i dolin,
 - ☐ rekultywację terenów poeksploatacyjnych (np. w strefie SG – Zalewsze Pole A) w kierunku przyrodniczo-rekreacyjnym.
- Należy wspierać działania służące zachowaniu ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez utrzymanie powiązań między kompleksami leśnymi, dolinami rzecznyymi i terenami otwartymi. W tym celu rekomenduje się:
 - ☐ utrzymanie zieleni wzdłuż dróg i rowów melioracyjnych,
 - ☐ unikanie zabudowy na obszarach pełniących funkcję łączników przyrodniczych (SO, SN),
 - ☐ zapewnienie przepustów i przejść dla zwierząt przy nowych inwestycjach liniowych.
- W przypadku planowania inwestycji infrastrukturalnych lub produkcyjnych w pobliżu obszarów chronionych należy rozważyć kompensację przestrzenną poprzez wyznaczenie ekwiwalentnych terenów zielonych lub wprowadzenie pasów buforowych pomiędzy zabudową a obszarami przyrodniczo cennymi.

W celu zapewnienia zgodności realizacji ustaleń planu ogólnego gminy Kodeń z zasadą zrównoważonego rozwoju, zaleca się stosowanie poniższych zasad i środków minimalizujących potencjalne oddziaływania inwestycji na środowisko, dziedzictwo kulturowe oraz system ekologiczny gminy:

Rekomendacje do stosowania na etapie inwestycyjnym i MPZP:

1) Inwestycje w odnawialne źródła energii (elektrownie wiatrowe i słoneczne)

a) Lokalizacja elektrowni wiatrowych

- Inwestycje wiatrowe należy sytuować wyłącznie poza obszarami objętymi ochroną przyrodniczą, w tym poza granicami Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOCK) oraz poza korytarzami ekologicznymi doliny rzeki Bug i jej dopływów.
- Należy zachować minimalne odległości od zabudowy mieszkaniowej i obiektów chronionych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1111).
- Zaleca się stosowanie rozwiązań krajobrazowych (zieleń osłonowa, stonowana kolorystyka masztów) oraz prowadzenie monitoringu kolizji ptaków i nietoperzy w fazie eksploatacji

b) Lokalizacja elektrowni słonecznych (instalacje fotowoltaiczne)

Dopuszczenie realizacji elektrowni słonecznych w wybranych strefach (SU, SR, SO 2–3, SO 13, 16–17) wymaga każdorazowo:

- zachowania minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej,
- unikania lokalizacji w granicach NOCK oraz w strefach widokowych SO 5–15 wokół obiektów zabytkowych,
- stosowania zieleń izolacyjnej i ochronnej (pasów drzew i krzewów rodzimych gatunków),
- projektowania instalacji o niskiej refleksyjności i ograniczonej wysokości konstrukcji.
- W przypadku większych inwestycji PV konieczne jest opracowanie analizy krajobrazowej i środowiskowej oraz oceny kumulacji oddziaływań w powiązaniu z sąsiednimi strefami planistycznymi

2) Wielkotowarowe gospodarstwa rolne i intensywna produkcja zwierzęca

Działalność rolnicza o charakterze wielkotowarowym powinna być ograniczona do istniejących stref SR 7 i 16 z zachowaniem zasad ochrony środowiska glebowego i wodnego. Na obszarach położonych w granicach NOCK lub w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Bugu należy **wykluczyć lokalizację nowych obiektów inwentarskich o dużej skali produkcji**. W istniejących gospodarstwach należy wdrażać dobre praktyki rolnicze, w tym:

- prawidłowe magazynowanie nawozów naturalnych i kiszzonek,
- stosowanie nawożenia w oparciu o bilans azotu,
- utrzymywanie pasów buforowych z roślinności trawiastej lub zadrzewionej wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych.

3) Ochrona obszarów objętych ochroną przyrodniczą

W granicach **Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązuje **zakaz lokalizacji inwestycji sprzecznych z celami ochrony**, w tym eksploatacji kopalni, farm wiatrowych, elektrowni słonecznych o dużej powierzchni oraz obiektów rolniczych produkcji wielkotowarowej. Wszelkie działania inwestycyjne w obrębie NOCK lub w jego strefie buforowej muszą:

- zachować ciągłość biologiczną siedlisk,
- nie powodować przekształceń terenów podmokłych, łąkowych i nadrzecznych,
- nie prowadzić do obniżenia poziomu wód gruntowych ani do zwiększenia spływu powierzchniowego.

Dla inwestycji mogących potencjalnie oddziaływać na obszar chroniony należy **obowiązkowo przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko** z analizą wpływu na integralność tego obszaru, zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

4) Ciągłość korytarzy ekologicznych i ochrona systemu przyrodniczego

Korytarze ekologiczne doliny rzeki Bug oraz lokalne powiązania leśno-łąkowe stanowią **kluczowy element struktury ekologicznej gminy** i powinny pozostać wolne od trwałej zabudowy oraz inwestycji liniowych powodujących fragmentację siedlisk. W strefach SO i SN, pełniących funkcję łączników przyrodniczych, należy utrzymać **ciągłość przestrzeni biologicznie czynnych** oraz **zakaz zabudowy kubaturowej** (zgodnie z planem). W granicach korytarzy ekologicznych:

- nie dopuszczać lokalizacji elektrowni wiatrowych ani farm fotowoltaicznych,
- zachować ciągłość roślinności drzewiastej i krzewiastej,
- w przypadku inwestycji liniowych (drogi, sieci energetyczne) zapewnić przejścia dla zwierząt i przepusty ekologiczne.

Na terenach poeksploatacyjnych (np. po zakończeniu działalności w strefie SG – Zalewsze Pole A) w procesie rekultywacji wskazane jest **odtworzenie funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych**, co przyczyni się do **rekompozycji lokalnego układu ekologicznego**.

5) Ochrona krajobrazu kulturowego i ekspozycji zabytków

- dla zamierzeń w granicach rejestru/ewidencji zabytków oraz w sąsiedztwie obiektów wpisanych – obowiązek uzgodnienia z właściwym WKZ.
- w strefach otwartych (widokowych) SO 5–12, SO 14-15 obowiązuje zakaz zabudowy kubaturowej
- w historycznych przestrzeniach publicznych (Rynek i Zespół Zamkowy w Kodniu, historyczne obiekty sakralne) standardy kształtowania małej architektury, nawierzchni i oświetlenia oraz zakaz instalacji reklam wielkoformatowych.
- przy robotach ziemnych w strefach o potencjale archeologicznym (m.in. otoczenie świątyń, cmentarze, rejon zespołu zamkowego): nadzór archeologiczny lub badania ratownicze, zgodnie z zaleceniami WKZ.
- utrzymanie limitów wysokości obiektów sąsiadujących stref (SZ/SJ/SW) – jako instrumentu ochrony skał i sylwetki zabytków.

6) Zalecenia ogólne dla realizacji ustaleń planu ogólnego

- Utrzymać min. 30–35% powierzchni biologicznie czynnej we wszystkich strefach dopuszczających zabudowę
- Stosować planistyczną hierarchię lokalizacji inwestycji – preferować tereny już przekształcone i zurbanizowane, unikać ekspansji w kierunku obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo
- Każda inwestycja potencjalnie mogąca oddziaływać na środowisko powinna być poprzedzona analizą zgodności z celami ochrony obszarów przyrodniczych, ciągłością korytarzy ekologicznych i wartościami kulturowymi krajobrazu.
- W przypadku inwestycji liniowych lub punktowych przecinających korytarze ekologiczne, wymaga się projektowania ciągów kompensacyjnych (zielonych pasów łączących siedliska).

Zastosowane w planie ogólnym rozwiązania planistyczne – w szczególności wyznaczenie stref o różnym stopniu intensywności zabudowy, wysokie udziały powierzchni biologicznie czynnej, zakazy zabudowy w obszarach chronionych i widokowych, a także ograniczenie lokalizacji inwestycji OZE – tworzą skuteczny system ochrony środowiska i krajobrazu. Przy realizacji zaleceń w zakresie planowania, kompensacji i nadzoru środowiskowego, przewidywane oddziaływania przedsięwzięć wynikających z planu ogólnego będą miały **charakter lokalny, ograniczony i odwracalny**, nie zagrażając integralności ekosystemów, korytarzy ekologicznych ani wartościom krajobrazowym i kulturowym gminy Kodeń.

17. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU OGÓLNEGO

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...), prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać rozważenie **rozwiązań alternatywnych** wobec przyjętych w projekcie planu ogólnego. Poniżej przedstawiono ocenę możliwych wariantów alternatywnych, w tym ich wpływu na środowisko.

1. Wariant zerowy – brak sporządzenia planu ogólnego (utrzymanie stanu obecnego)

Wariant zerowy zakłada brak przyjęcia planu ogólnego, co oznaczałoby pozostanie w systemie planowania opartym wyłącznie na obowiązującym planie miejscowym, bez możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy).

Ocena wpływu na środowisko:

- Brak planu ogólnego ogranicza możliwość strategicznego kształtowania polityki przestrzennej gminy, w tym ochrony środowiska w ujęciu całościowym.

Wariant ten **nie zapewnia skutecznej ochrony środowiska**, dlatego oceniany jest negatywnie.

2. Wariant alternatywny – dopuszczenie zabudowy na terenach obecnie wyznaczonych jako strefa otwarta

Jednym z możliwych alternatywnych rozwiązań byłoby przyjęcie mniej restrykcyjnych zapisów dotyczących obszaru najbardziej wysuniętego na wschód – tj. **zezwoleń na częściową zabudowę w strefie otwartej**, np. w formie zabudowy zagrodowej lub mieszkaniowej rozproszonej.

Ocena wpływu na środowisko:

- Zwiększenie dopuszczalnej zabudowy na tych terenach wiązałoby się z ryzykiem fragmentacji siedlisk, pogorszenia stanu krajobrazu i utraty spójności funkcjonalnej przestrzeni rolniczej i przyrodniczej.
- Mogłoby także skutkować wzrostem presji na system wodny i glebowy (np. poprzez zwiększenie powierzchni uszczelnionych).

Wariant ten **potencjalnie zwiększa negatywne oddziaływania na środowisko**, zwłaszcza w rejonach przygranicznych, i jest oceniany mniej korzystnie niż przyjęte rozwiązanie.

3. Wariant przyjęty – projektowany plan ogólny

Projekt planu ogólnego w obecnym kształcie zakłada zachowanie dużej części obszaru gminy jako strefy otwartej, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą i komunikacyjną, z **zakazem zabudowy** w najbardziej cennych obszarach. Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego została przewidziana w lokalizacjach, gdzie możliwe jest pogodzenie rozwoju z ochroną środowiska.

Ocena wpływu na środowisko:

- Rozwiązania zawarte w planie uwzględniają uwarunkowania środowiskowe oraz ograniczenia wynikające z obecności obszarów Natura 2000 i innych form ochrony przyrody.
- Plan umożliwia racjonalne zarządzanie przestrzenią, zmniejsza ryzyko presji inwestycyjnej na obszary przyrodniczo cenne i pozwala na kontrolowany rozwój infrastruktury.

Wariant ten jest oceniany jako **najbardziej zrównoważony i korzystny środowiskowo** spośród analizowanych. Projekt planu ogólnego opiera się na obowiązujących kierunkach rozwoju zawartych w studium oraz obowiązującym planie miejscowym, jednocześnie stanowiąc ulepszoną alternatywę. Dokument ten uwzględnia zarówno postulaty władz gminy, instytucji, jak i mieszkańców, proponując kompleksowe i zrównoważone podejście do rozwoju przestrzennego.

18. WSKAZANE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY WYNIKAJĄCE Z CHARAKTERU ZMIAN

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Kodeń wiązało się z pewnymi **ograniczeniami i trudnościami analitycznymi**, wynikającymi z charakteru tego dokumentu oraz zakresu wprowadzanych zmian.

1. Strategiczny charakter planu ogólnego

Plan ogólny jako dokument o **ogólnym i kierunkowym charakterze** nie zawiera szczegółowych ustaleń przestrzennych, takich jak konkretne lokalizacje inwestycji czy parametry zabudowy. W związku z tym:

- Prognoza nie mogła opierać się na precyzyjnych danych dotyczących skali przyszłych oddziaływań.
- Ocena wpływu na środowisko musiała być wykonana na poziomie ogólnym, przy dużym stopniu założeń i uogólnień.

2. Brak jednoznacznych danych o przyszłym zagospodarowaniu terenów

Część ustaleń planu ogólnego odnosi się do potencjalnych możliwości zagospodarowania, które zostaną doprecyzowane dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym:

- Trudne było przewidzenie konkretnych skutków dla środowiska, zwłaszcza w zakresie oddziaływań skumulowanych i długoterminowych.
- Ocena musiała opierać się na scenariuszach i przewidywaniach, a nie na jednoznacznych planach działań.

3. Szeroka skala przestrzenna i różnicowanie obszaru

Gmina Kodeń obejmuje tereny o **wysokiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej**, w tym obszary w granicach sieci Natura 2000, dolinę Bugu oraz rozległe tereny rolnicze i leśne. Taka mozaika przestrzenna:

- Utrudniała jednoznaczne wskazanie, które obszary będą w praktyce narażone na największą presję w wyniku realizacji ogólnych kierunków zagospodarowania.
- Wymagała pogłębionej analizy środowiskowej dla terenów o szczególnych walorach, mimo że plan ogólny nie przesądza ich docelowego przeznaczenia.

4. Ograniczenia danych źródłowych

W niektórych przypadkach dostępne dane środowiskowe (np. o lokalnej bioróżnorodności, migracjach gatunków, lokalnym bilansie wodnym) były **niewystarczające lub zbyt ogólne**, by możliwe było dokładne oszacowanie potencjalnych zagrożeń. W szczególności:

- Dane statystyczne i mapowe dostępne w publicznych bazach nie zawsze odpowiadają skali lokalnej, istotnej dla gminy.
- Brak aktualnych inwentaryzacji przyrodniczych dla niektórych terenów ograniczał możliwość pełnej oceny ich podatności na przekształcenia.

Mimo wskazanych trudności, prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w sposób zapewniający możliwie pełną ocenę wpływu przyjętych rozwiązań planistycznych na środowisko, w ramach dostępnych informacji i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ostateczna ocena skutków środowiskowych powinna jednak zostać doprecyzowana na etapie opracowywania dokumentów planistycznych niższego rzędu lub konkretnych inwestycji.

19. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego gminy w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania terenu będzie możliwa przede wszystkim na dalszych etapach procesu planistycznego, tj. po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu decyzji o warunkach zabudowy, które będą tworzone w oparciu o ustalenia niniejszego dokumentu. Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego – jednak wyłącznie na jego podstawie nie mogą być wydawania pozwoleń na budowę.

Z tego względu, prognozując oddziaływanie na środowisko, wskazuje się poniższe przewidywane metody oceny skutków wdrażania planu:

Ocena zgodności dokumentów wykonawczych z ustaleniami planu ogólnego

Analiza będzie obejmować weryfikację, czy projektowane MPZP i decyzje WZ pozostają w zgodzie z kierunkami rozwoju funkcjonalno-przestrzennego określonymi w planie ogólnym, w tym z funkcjami dominującymi, ograniczeniami wynikającymi z uwarunkowań środowiskowych oraz zapisami dotyczącymi ładu przestrzennego.

Analiza przekształceń funkcjonalnych i strukturalnych

Wraz z realizacją postanowień planu ogólnego możliwe będzie śledzenie zmian w zakresie użytkowania terenów, zwłaszcza przekształceń terenów rolnych, leśnych i niezabudowanych w kierunku zabudowy mieszkaniowej, usługowej lub przemysłowej. Analiza obejmie ocenę skutków takich zmian dla spójności ekologicznej, krajobrazu oraz wartości przyrodniczych i rolniczych.

Ocena wpływu nowego zagospodarowania na środowisko i zdrowie ludzi

Skutki będą analizowane z uwzględnieniem lokalizacji i intensywności nowej zabudowy, wpływu na istniejącą infrastrukturę techniczną i społeczną, a także oddziaływań kumulatywnych, w tym hałasu, zanieczyszczenia powietrza oraz dostępu do terenów zieleni i rekreacji.

Wykorzystanie narzędzi GIS do analizy przestrzennej

Planowane jest zastosowanie analizy geoinformacyjnej (GIS) do oceny zmian zagospodarowania w czasie, identyfikacji obszarów konfliktów przestrzennych oraz monitorowania intensywności zabudowy i presji urbanizacyjnej na obszary o wysokiej wrażliwości środowiskowej.

Analiza realizacji celów środowiskowych i klimatycznych

Ocena skutków realizacji planu ogólnego będzie także uwzględniać weryfikację, czy wdrażane rozwiązania przestrzenne przyczyniają się do adaptacji do zmian klimatu, ochrony zasobów wodnych i glebowych, ochrony bioróżnorodności oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Retrospektywna ewaluacja skutków realizacji planu

W ramach okresowej oceny wdrażania polityki przestrzennej gminy możliwe będzie dokonanie przeglądu faktycznych efektów realizacji planu ogólnego, identyfikacja rozbieżności między planem a jego wykonaniem oraz sformułowanie zaleceń do ewentualnej zmiany lub aktualizacji planu.

Zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt Gminy Kodeń zobowiązany jest do przeprowadzania analiz zagospodarowania przestrzennego co najmniej raz w kadencji rady gminy. Analizy te powinny uwzględniać inne dokumenty strategiczne, takie jak raporty z realizacji programu ochrony środowiska, rejestry pozwoleń na budowę czy zestawienia rozbiórki. W monitoringu można stosować różne wskaźniki, takie jak:

- Społeczne: np. powierzchnia usług obiektów użyteczności publicznej na mieszkańca,
- Ekonomiczne: struktura wydatków na inwestycje komunalne i ochronę środowiska,
- Ekologiczne: jakość wód, różnorodność biologiczna, powierzchnie objęte ochroną przyrodniczą.

Wyniki monitoringu powinny być publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej, co zapewni transparentność i dostęp do informacji dla mieszkańców. Regularne przeglądy stanu technicznego infrastruktury, w tym urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, oraz kontrola gospodarki odpadami będą kluczowe dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy Kodeń i ochrony środowiska.

20. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Kodeń, opracowywanego na podstawie uchwały Nr XLVIII/331/2023 Rady Gminy Kodeń z dnia 28 września 2023 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kodeń. Dokument ten ma na celu określenie zasad prowadzenia polityki przestrzennej gminy i wyznacza ogólne kierunki jej rozwoju. Plan ogólny jest dokumentem o charakterze strategicznym i ogólnym, nie przesądza więc o lokalizacji konkretnych inwestycji, lecz wskazuje, w jaki sposób przestrzeń gminy ma być kształtowana w przyszłości. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu opracowana została zgodnie z zakresem wskazanym w *art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz wskazanym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białej Podlaskiej. Celem prognozy było wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek zagospodarowania terenów, zgodnie z ustaleniami projektu dokumentu.

Plan ogólny wprowadza podział obszaru gminy na 12 stref planistycznych, które różnią się przeznaczeniem i zasadami zagospodarowania. Dla każdej strefy określono profil podstawowy, wskazujący główną, dominującą funkcję terenu (np. zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa, usługowa, produkcyjna, zieleni, komunikacja), a w niektórych przypadkach również profil dodatkowy, dopuszczający inne, uzupełniające formy użytkowania (np. usługi towarzyszące, odnawialne źródła energii, tereny rekreacji). Profil podstawowy ma charakter obowiązkowy i nie może być zmieniany, natomiast profil dodatkowy może – w zależności od potrzeb – zostać pominięty lub ograniczony do wybranych form zagospodarowania. W ramach planu ogólnego gminy uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy. W planie ogólnym sporządzonym dla gminy Kodeń wyznaczono następujące strefy planistyczne nazwane zgodnie z przepisami Rozporządzenia:

- SZ - strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- SU – strefy usługowe,
- SP – strefy gospodarcze,
- SR – strefy produkcji rolniczej,
- SN – strefy zieleni i rekreacji,
- SI – strefy infrastrukturalne,
- SG – strefy górnictwa,
- SC – strefy cmentarzy,
- SO – strefy otwarte,
- SK – strefy komunikacji

W planie ogólnym określono m.in. parametry urbanistyczne, takie jak maksymalna wysokość i intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowanej czy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Zasady te mają na celu zachowanie równowagi między rozwojem przestrzennym a ochroną środowiska i ładu krajobrazowego.

Na terenie gminy Kodeń wyznaczono następujące strefy planistyczne:

- **Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ** - strefa obejmuje swoim zasięgiem głównie tereny zabudowy zagrodowej wyznaczone w obowiązującym planie miejscowym, które zasadniczo pokrywają się z istniejącym zagospodarowaniem przestrzennym poszczególnych miejscowości. W luźnych enklawach zabudowy zagrodowej, o ile były spełnione wymogi prawne, wprowadzono obszary uzupełnienia zabudowy w ramach powiększenia w/w strefy planistycznej. Do stref planistycznych wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową poza obszarem objętym planem miejscowym i obszarami uzupełnienia zabudowy włączono także istniejącą zabudowę zagrodową, głównie kolonijną lub zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie terenu wyznaczonego na cele mieszkaniowe w obowiązującym planie miejscowym. Czynnikiem decydującym było już istniejące zagospodarowanie działek zabudową mieszkaniową i towarzyszącym jej budynkom gospodarczym związanym z produkcją rolniczą. Na terenie strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową dopuszcza się realizację zabudowy usługowej.
- **Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ** - strefa obejmuje swoim zasięgiem w większości tereny zabudowy mieszkaniowej osady gminnej Kodeń, wsi Zalewsze oraz częściowo miejscowości Okczyn. Ponadto w ramach wyznaczenia obszarów uzupełnienia zabudowy w/w strefy planistyczne wyznaczono w obrębach: Kodeń III, Elźbiecin, Kol. Kopytów i Szostaki. Są to tereny o większym zainteresowaniu zabudową mieszkaniową jednorodzinną lub letniskową, która jest możliwa do realizacji jedynie w obszarze tejże strefy. Do w/w strefy SJ włączono także pojedyncze działki zabudowane położone w rolniczej przestrzeni produkcyjnej poza strefą zwartej zabudowy, które wg ewidencji gruntów i budynków nie są działkami rolnymi. Prawdopodobnie są to obiekty o funkcji domów letniskowych. Na terenie strefy wielofunkcyjnej z zabudową jednorodzinną dopuszcza się realizację zabudowy usługowej i zabudowy letniskowej.
- **Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW** - strefa obejmuje tereny zainwestowane, uwzględnione w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, położone w miejscowości Kodeń i Kostomłoty Osada. Są to budynki mieszkalne wielorodzinne zrealizowane w ramach dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Dokonano nieznacznej korekty zasięgu w/w strefy włączając do niej istniejące budynki gospodarcze związane z zabudową wielorodzinną oraz place zabaw wraz z zielenią towarzyszącą. W ramach tejże strefy uwzględniono także teren działki na której jest zlokalizowany budynek byłego domu nauczyciela w Kopytowie, zaadaptowany na budynek mieszkalny czterorodzinny. W obszarach strefy wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej.
- **Strefy usługowe SU** - strefa obejmuje swoim zasięgiem głównie usługi publiczne realizowane przez administrację państwową i samorządową. Wyznaczono je także na terenach istniejących obiektów kultu religijnego o ile historycznie nie były miejscem pochówków (cmentarzy). W większości pokrywają się z zasięgiem terenów zabudowy usługowej wyznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Strefy usługowe wyznaczono także na terenach rolniczych niezabudowanych, położonych w atrakcyjnych lokalizacjach, głównie w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 816. Poza obowiązującym planem miejscowym strefy usługowe wyznaczono w miejscowościach: Dobratycze, Kostomłoty Osada, Kodeń, Kodeń III. Na terenach niektórych stref usługowych, głównie na terenach niezabudowanych, zlokalizowanych poza zasięgiem planu miejscowego i nie objętych ochroną konserwatorską dopuszcza się realizację elektrowni słonecznych, składów i magazynów.
- **Strefy gospodarcze SP** - strefa obejmuje swoim zasięgiem niektóre tereny położone w miejscowości Kodeń i Kostomłoty Osada, wyznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny rozwoju przedsiębiorczości „P” i przeznaczone m.in. pod zabudowę produkcyjną. W planie ogólnym nie wyznacza się nowych terenów związanych z w/w funkcją. Na terenie strefy gospodarczej dopuszcza się realizację zabudowy usługowej. Nie dopuszcza się realizacji elektrowni słonecznych, składów i magazynów.
- **Strefy produkcji rolniczej SR** - strefa swoim zasięgiem głównie tereny zagospodarowane związane z produkcją rolniczą oraz tereny niezabudowane położone w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej zagrodowej dając możliwość powiększania siedlisk o zabudowę gospodarczą związaną z produkcją rolniczą lub w niektórych przypadkach w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej, dając możliwość łączenia funkcji zabudowy zagrodowej z zabudową jednorodzinną, co jest szczególnie uzasadnione w przypadku transformacji wsi w kierunku rozwoju funkcji pozarolniczych. Strefą produkcji rolniczej oznaczono nieruchomości różnej wielkości zarówno te na których zlokalizowane są pojedyncze budynki gospodarcze związane z produkcją

rolną lecz bez towarzyszącego zabudowie budynku mieszkalnego oraz duże wielkotowarowe gospodarstwa hodowlane w Kątach i Kopytowie. Wynika to z przepisów, które nie pozwalają na oznaczenie jako zabudowy zagrodowej nieruchomości na której zlokalizowane są wyłącznie budynki gospodarcze bez budynku mieszkalnego. W Obszarze Chronionego Krajobrazu wyznaczono strefy SR wyłącznie na podstawie istniejącego już zagospodarowania. Ze względu na ograniczoną wielkość tych stref, żadna z nich nie jest predestynowana do prowadzenia wysokotowarowej produkcji rolnej.

- **Strefy zieleni i rekreacji SN** - strefa obejmuje swoim zasięgiem tereny zieleni urządzonej i zieleni naturalnej na terenach zainwestowanych jak: Park Placencja wraz z sąsiadującym ośrodkiem wypoczynkowym, Błonia w otoczeniu Kalwarii Kodeńskiej i Skwer na Rynku w Kodniu. Ponadto strefy zieleni i rekreacji wyznaczono na terenie pozostałości historycznego założenia dworsko – parkowego w Kątach, na terenach ogrodów działkowych w Kodniu i Kostomłotach oraz w Kodniu na terenach rolnych, zadrzewionych przeznaczonych na cele rekreacyjne w sąsiedztwie strefy usługowej. Strefa ta charakteryzuje się niskimi wskaźnikami intensywności zabudowy i wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Na terenie niektórych stref zieleni i rekreacji dopuszcza się realizację obiektów usługowych związanych z funkcją sportową, turystyczną, edukacyjną, gastronomiczną, handlową, ochroną zdrowia, pomocą społeczną. Strefy zieleni i rekreacji w Kątach (pozostałości założenia dworsko – ogrodowego) oraz Błonia i Rynek w Kodniu wyłączone są z zabudowy kubaturowej.
- **Strefy infrastrukturalne SI** - strefa obejmuje istniejące zagospodarowanie tj. komunalne ujęcie wody, komunalną oczyszczalnię ścieków, tereny bazowych stacji telefonii komórkowych oraz teren PSZOK -u, uwzględniając jego powiększenie. Plan ogólny nie wyodrębnia infrastruktury liniowej, gdyż może być ona realizowana w każdej ze stref planistycznych.
- **Strefy górnictwa SG** - strefa obejmuje tereny udokumentowanych złóż surowców naturalnych położone na terenach i obszarach górniczych (Dobratycz 2 i Zalewsze – Pole A) wymienionych w pkt 2.8., które posiadają aktualną koncesję na wydobycie kruszywa naturalnego. Złoże Zalewsze – Pole A jest zlokalizowane na terenie Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i posiada koncesję na wydobycie ważną do dnia 13 maja 2026 r. Obszar ten podlega ochronie prawnej na podstawie rozporządzenia nr 35 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. z którego wynikają zakazy m.in. zakaz wydobywania do celów gospodarczych (...) minerałów. Zakaz ten nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie w/w rozporządzenia. Ustalenia planu ogólnego w tym zakresie nie są wiążące dla organów udzielających w przyszłości koncesji na wydobycie, które podlegają oddzielnym procedurom. Należy stwierdzić, iż ze względu na ochronę prawną Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w przyszłości wydobycie surowców w obszarze górniczym Zalewsze – Pole A winno zostać zaniechane a teren zrekultywowany)
- **Strefy cmentarzy SC** - strefa obejmuje tereny 12-stu istniejących cmentarzy, w tym nieczynny cmentarz żydowski. Do strefy cmentarzy zaliczono także tereny na których miały miejsce historyczne pochówki w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów sakralnych takich jak: Bazylika p.w. Św. Anny w Kodniu, cerkiew neounicka Św. Nikity w Kostomłotach i cerkiew prawosławna p.w. Św. Mikołaja Cudotwórcy w Zabłociu.
- **Strefy otwarte SO** - strefa obejmuje tereny rolne i leśne oraz nieużytki. Wyznaczono ogółem 17 stref z których dwie 1SO i 4SO położone są w Nadbużańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Ze względu na ochronę krajobrazu oraz ochronę wartości przyrodniczych systemu ekologicznego w strefach tych obowiązuje zakaz zabudowy. W strefach 2SO i 3SO położonych poza obszarami chronionymi dopuszcza się możliwość realizacji elektrowni słonecznych. W strefach 16SO i 17SO o ograniczonym zasięgu, które zlokalizowano w północnej części gminy dopuszcza się możliwość realizacji elektrowni wiatrowych i elektrowni słonecznych. Pozostałe strefy oznaczone symbolami od 5SO do 15SO stanowią otuliny wokół obiektów zabytkowych, głównie cmentarzy. Ze względu na ochronę wartości krajobrazu kulturowego w strefach tych obowiązuje zakaz zabudowy. Plan ogólny jedynie dopuszcza możliwość lokalizacji urządzeń związanych z produkcją energii z OZE (Odnawialne Źródła Energii), nie wskazuje konkretnych lokalizacji oraz nie określa parametrów wielkości i mocy tych urządzeń. Uszczegółowienie informacji w tym zakresie uwzględni miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.
- **Strefy komunikacji SK** - strefa obejmuje drogę wojewódzką nr 816 o klasie technicznej drogi głównej (G) relacji Terespol - Zosin, wyznaczoną w istniejącym pasie drogowym

Ze względu na istniejące uwarunkowania i wytyczne w/w rozporządzenia wyznaczono na terenie gminy Kodeń obszary uzupełnienia zabudowy.

W planie ogólnym obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone na użytkach rolnych nie podlegających ochronie oraz w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogi publicznej. Obszary uzupełnienia

zabudowy obejmują swoim zasięgiem w dużym stopniu tereny zainwestowane, głównie rolnicze siedliska oraz zabudowę usługową zlokalizowaną w Kodniu poza zasięgiem planu miejscowego. W obszarach OUZ istnieje możliwość realizacji nowych inwestycji w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy.

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko został scharakteryzowany stan istniejący środowiska przyrodniczego poprzez opis elementów abiotycznych: budowę geologiczną, ukształtowanie terenu, gleby, wody gruntowe i podziemne, klimat, powietrze oraz hałas i promieniowanie elektroenergetyczne, a także poprzez opis elementów biotycznych: szaty roślinnej, fauny, walorów krajobrazowych oraz form ochrony przyrody. Rozpoznano istniejące zagrożenia dla stanu i funkcjonowania środowiska oraz problemy ochrony środowiska. Omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień planu. W efekcie analiz scharakteryzowano przewidywane skutki wpływu ustaleń planu na środowisko, w tym na: warunki życia i zdrowie ludzi, bioróżnorodność, faunę i florę, powierzchnię ziemi i gleby, środowisko wodno-gruntowe, wody podziemne, atmosferę, klimat akustyczny, krajobraz, obiekty i obszary objęte ochroną prawną oraz gospodarkę odpadami.

Projekt stanowi kluczowy dokument w zakresie planowania przestrzennego, mający na celu określenie ram rozwoju urbanistycznego oraz zasad gospodarowania przestrzenią z uwzględnieniem ochrony środowiska i zasobów naturalnych. Opracowanie jest odpowiedzią na dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze, potrzeby lokalnej społeczności oraz konieczność dostosowania polityki przestrzennej miasta do wymagań współczesnych standardów zarządzania przestrzenią i przepisów prawa.

Plan ogólny został przygotowany na podstawie obowiązujących aktów prawnych i uwzględnia częściowo wcześniejsze dokumenty planistyczne, takie jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązujący plan miejscowy. W ramach jego ustaleń wyznaczono strefy planistyczne, które odpowiadają specyfice gminy i jego potrzebom. Dokument wprowadza rozwiązania mające na celu kontynuację istniejącego zainwestowania, w tym zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz produkcyjnej, a także ochronę i rozwój terenów zieleni i rekreacji. Szczególną uwagę zwrócono na zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, takich jak dolina rzeki Bug, obszary leśne, łąki oraz formy objęte ochroną przyrody.

Prognoza składa się z dwóch części. Pierwsza część obejmuje szczegółową ocenę istniejących uwarunkowań środowiskowych na obszarze objętym planem ogólnym, uwzględniając podział środowiska na jego główne komponenty. W ramach tej analizy dokonano charakterystyki obecnego użytkowania terenu, warunków gruntowo-wodnych, glebowych, rzeźby terenu, istniejących form roślinności i fauny, a także lokalnego klimatu i klimatu akustycznego. Omówiono również czynniki wpływające na środowisko antropogeniczne, takie jak infrastruktura techniczna, stan zabytków oraz elementy krajobrazu kulturowego. Część ta obejmuje analizę przestrzeni w granicach administracyjnych miasta z uwzględnieniem jego specyfiki lokalnej, takich jak naturalne warunki geograficzne oraz zasoby przyrodnicze i kulturowe. W szczególności zwrócono uwagę na istniejące formy ochrony przyrody, w tym na korytarze ekologiczne oraz dolinę rzeki Bug, która odgrywa kluczową rolę w lokalnym ekosystemie. Zidentyfikowano potencjalne zagrożenia dla środowiska, takie jak uszczelnienie powierzchni biologicznie czynnych, fragmentacja siedlisk przyrodniczych czy ryzyko zanieczyszczenia wód i gleb w związku z realizacją przyszłych inwestycji.

Druga część prognozy odnosi się bezpośrednio do zapisów projektu planu ogólnego, analizując ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa ochrony środowiska, takimi jak ustawa Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody oraz inne regulacje związane z zagospodarowaniem przestrzennym. W tej części przeanalizowano wpływ ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska, w tym gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę odpadami, ochronę zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz adaptację przestrzeni do zmian klimatycznych.

W szczególności skupiono się na wpływie projektowanych stref planistycznych na lokalne środowisko przyrodnicze i społeczne, w tym na minimalizację negatywnych skutków takich jak emisja hałasu, zanieczyszczenia powietrza czy fragmentacja terenów zielonych. Przeanalizowano również sposoby łagodzenia potencjalnych negatywnych oddziaływań, w tym zachowanie powierzchni biologicznie czynnych, ochronę terenów otwartych oraz ograniczenie intensywności zabudowy w sąsiedztwie obszarów chronionych.

W wyniku przeprowadzonej oceny stwierdzono, że realizacja planu ogólnego nie będzie powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, o ile ustalenia dokumentu będą wdrażane zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami ochrony środowiska. Plan ogólny porządkuje dotychczasowe kierunki zagospodarowania, ogranicza niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy i promuje zrównoważony rozwój przestrzeni gminy.

W planie zachowano ciągłość terenów zielonych, rolniczych i leśnych, które stanowią ważne elementy lokalnego systemu przyrodniczego. Szczególną uwagę poświęcono ochronie obszarów cennych przyrodniczo, w tym rezerwatu przyrody „Sugry”, Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz obszarów Natura 2000: Dolina Środkowego Bugu PLB060003 i Poleska Dolina Bugu PLH060032. Przyjęte rozwiązania przestrzenne sprzyjają zachowaniu korytarzy ekologicznych oraz spójności systemu przyrodniczego gminy.

Prognoza dokonuje szczegółowej analizy skutków zapisów planu na środowisko przyrodnicze, społeczne i gospodarcze. Wskazano, że projektowane zmiany mogą prowadzić do ograniczonych przekształceń środowiska, takich jak uszczelnienie powierzchni biologicznie czynnych czy miejscowe zmiany w przepływie mas powietrza. Jednocześnie przyjęte rozwiązania minimalizują potencjalne negatywne skutki poprzez wprowadzenie ograniczeń w intensywności zabudowy, ochronę korytarzy ekologicznych oraz zachowanie ciągłości terenów zieleni.

W trakcie uzgodnień projektu dokumentu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zwrócił uwagę na potrzebę dokładniejszej analizy potencjalnych oddziaływań związanych z możliwością lokalizacji **odnawialnych źródeł energii**, w szczególności elektrowni wiatrowych i fotowoltaicznych. W odpowiedzi na te uwagi, w prognozie uwzględniono ocenę wpływu ewentualnej realizacji tego typu inwestycji na krajobraz, klimat akustyczny, zdrowie ludzi i obszary przyrodnicze. Podkreślono, że plan ogólny jedynie dopuszcza możliwość takich funkcji, nie określając ich lokalizacji ani skali, a każdy przypadek będzie wymagał odrębnej, szczegółowej analizy środowiskowej.

Projekt planu ogólnego uwzględnia również aspekt ochrony zasobów wodnych i gospodarki ściekowej, w tym modernizację istniejących systemów kanalizacyjnych oraz rozwój infrastruktury wodociągowej, aby sprostać rosnącym potrzebom mieszkańców. Dokument wprowadza wytyczne dotyczące ochrony przed hałasem, odprowadzania wód opadowych i gospodarki odpadami, co ma na celu zapewnienie harmonijnego rozwoju z poszanowaniem środowiska.

W aspekcie społecznym prognoza podkreśla, że realizacja planu przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców poprzez lepszy dostęp do infrastruktury, usług publicznych i terenów rekreacyjnych. Projekt zakłada również ochronę dziedzictwa kulturowego gminy Kodeń, co pozwoli na zachowanie jego unikalnego charakteru i atrakcyjności turystycznej. Zapisy dokumentu są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, kładąc nacisk na integrację środowiska naturalnego z działalnością człowieka.

Analiza wskazuje, że realizacja zapisów planu ogólnego nie wpłynie negatywnie na integralność obszarów chronionych ani nie spowoduje znaczących zmian w ich funkcjonowaniu. Prognoza zaleca jednak dalsze monitorowanie środowiska oraz wprowadzenie środków ochronnych na etapie realizacji inwestycji. Szczególną uwagę należy zwrócić na kontrolę emisji zanieczyszczeń, ochronę wód powierzchniowych i gruntowych oraz przeciwdziałanie nadmiernemu hałasowi.

Plan ogólny zakłada niewielkie zwiększenie terenów zabudowy, które będą ściśle powiązane z istniejącym zainwestowaniem. Wyznaczone obszary inwestycyjne nie ingerują w istniejące formy ochrony przyrody, a ich realizacja będzie miała ograniczony wpływ na lokalne ekosystemy. Dodatkowo dokument zachowuje znaczną część terenów otwartych, co pozwala na utrzymanie funkcji ekologicznych i krajobrazowych gminy Kodeń.

Podsumowując, prognoza wykazuje, że realizacja projektu planu ogólnego dla gminy Kodeń jest zgodna z zasadami ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Wdrożenie planu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zapewni rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także ochroni cenne wartości przyrodnicze i kulturowe gminy. Skutki środowiskowe realizacji zapisów planu będą głównie lokalne i ograniczone dzięki zastosowaniu odpowiednich regulacji oraz działań minimalizujących potencjalne oddziaływanie. Ustalenia planu ogólnego w sposób zasadniczy ograniczają trend chaotycznego rozpraszania zabudowy co w przyszłości poprawi racjonalność wydatków związanych z rozwojem koniecznej infrastruktury technicznej oraz spowoduje lepszą ochronę walorów przyrodniczo – krajobrazowych. Dokument planu ogólnego stanowi solidną podstawę do dalszego rozwoju gminy Kodeń w sposób harmonijny i odpowiedzialny.

Biała Podlaska, dnia 27 listopada 2025 roku.

Inga Kulicka
Cicibór Duży 162
21-500 Biała Podlaska

**OŚWIADCZENIE OSOBY KIERUJĄCEJ ZESPOŁEM OPRACOWUJĄCYM
PROGNOZĘ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.).

Oświadczam, iż jako współautor i kierująca zespołem w składzie: Inga Kulicka i Aleksandra Rypina, sporządzającym prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Kodeń, **spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2** ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie związane z kształceniem w obszarze nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscypliny ochrona środowiska oraz 5-letnie doświadczenie w pracach polegających na opracowywaniu prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

.....
(podpis Współautora Prognozy)

Biała Podlaska, dnia 27 listopada 2025 roku.

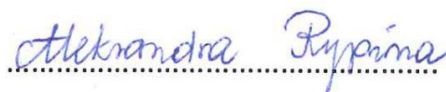
Aleksandra Rypina
ul. Budziszewska 13
21-500 Rakowiska

**OŚWIADCZENIE WSPÓŁAUTORA OPRACOWUJĄCEGO
PROGNOZĘ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.).

Oświadczam, iż jako współautor w składzie: Inga Kulicka i Aleksandra Rypina, sporządzającym prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Kodeń, **spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2** ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie związane z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi oraz posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

(podpis Współautora Prognozy)

AKTY PRAWNE:

1. Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
2. Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu;
3. Dyrektywa 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
4. Dyrektywa Rady Europy w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (2009/147/EW);
5. Dyrektywa Rady Europy w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (92/43/EWG);
6. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138);
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2021 poz. 1576);
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. 2014, poz. 112);
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzeniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. 2019 poz. 1311);
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu Dz.U. 2021 poz. 845);
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U z 2014 r., poz. 1409);
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U z 2022 r. poz. 2380);
13. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu z dnia 6 maja 2024 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2024 poz. 870);
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016 poz. 1395, z późn. zm.);
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839, z późn. zm.);
16. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. 2012, poz. 463);
17. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1130, z późn. zm.);
18. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112, z późn. zm.);
19. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54, z późn. zm.);
20. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087, z późn. zm.);
21. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1587, z późn. zm.);
22. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tj. Dz. U. 2020 poz. 2187);
23. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478, z późn. zm.);
24. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292);
25. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2024 poz. 1149);
26. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2024 poz. 82);
27. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2024 poz. 757).

BIBLIOGRAFIA:

1. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300);
2. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z dnia 6 kwietnia 2022 roku w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 roku - Ósmy Program działań Unii Europejskiej na rzecz środowiska do roku 2030;
3. Polityka ekologiczna państwa 2030, Ministerstwo Środowiska, 2019;
4. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, Ministerstwo Aktywów Państwowych, 2019;
5. Polityka energetyczna Polski do 2040, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, 2021r.;
6. Ekofizjografia opracowana dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, BPP Lublin 2015;
7. Europejska Konwencja Krajobrazowa, 2005;
8. Geografia Regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa, 1978;
9. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2011;
10. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska);
11. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska);
12. Konwencja o różnorodności biologicznej;
13. Mapa hydrograficzna Polski, Wytyczne techniczne GIS, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2005;
14. Regionalizacja klimatyczna A. Wosia, 1999;
15. „Regiony fizyczno–geograficzne Polski”, Kondracki, 2002 r.;
16. Mapa geośrodowiskowa Polski;
17. Ocena jakości powietrza w województwie lubelskim roku, WIOS;
18. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego – Lublin 2015;
19. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie;
20. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030;
21. Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030;
22. Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb planu ogólnego gminy Kodeń;
23. Raporty o stanie środowiska województwa lubelskiego, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie;
24. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych do zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2013;
25. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kodeń, 2022;
26. System monitoringu suszy rolniczej.;

SPIS RYCIN

- Rycina 1. Strefy planistyczne na obszarze gminy Kodeń.
- Rycina 2. Położenie gminy Kodeń w powiecie bialskim
- Rycina 3. Obręb gminy Kodeń
- Rycina 4. Gmina Kodeń na tle podziału fizycznogeograficznego wg. Kondrackiego
- Rycina 5. Utwory przypowierzchniowe na terenie gminy Kodeń
- Rycina 6. Przydatność podłoża dla budownictwa
- Rycina 7. Tereny, obszary górnicze i złoża na obszarze gm. Kodeń
- Rycina 8. Zlewnia JCWP Bug od Włodawki do granicy w Niemirowie z lokalizacją presji poboru i zrzutu
- Rycina 9. Zlewnia JCWP Czapelka z lokalizacją presji poboru i zrzutu
- Rycina 10. Zlewnia JCWP Grabar z lokalizacją presji poboru i zrzutu
- Rycina 11. Zlewnia JCWP Sajówka z lokalizacją presji poboru i zrzutu
- Rycina 12. Zlewnia JCWP Dopływ spod Kolonii Dobratycze z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Rycina 13. Rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Kodeń

Rycina 14. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na terenie gminy Kodeń

Rycina 15. Rozmieszczenie JCWPd na terenie gminy Kodeń

Rycina 16. Kompleksy glebowo - rolnicze na terenie gminy Kodeń.

Rycina 17. Typy siedlisk leśnychw Lasach Państwowych na terenie gminy Kodeń

Rycina 18. Położenie gminy Kodeń na tle korytarzy ekologicznych

Rycina 19. Obszary i obiekty objęte ochroną przyrodniczą na terenie gminy Kodeń

Rycina 20. Położenie obiektów zabytkowych w gm. Kodeń

SPIS TABEL

Tabela 1.	Klasy bonitacyjne użytków rolnych na terenie gminy Kodeń
Tabela 2.	Typy siedlisk leśnych w obszarze gminy Kodeń
Tabela 3.	Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG
Tabela 4.	Pomniki przyrody na terenie gminy Kodeń
Tabela 5.	Zabytki na obszarze gminy Kodeń
Tabela 6.	Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia
Tabela 7.	Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin
Tabela 8.	Dane Generalnego Pomiaru Ruchu 2020-2021 dla wybranych odcinków drogi wojewódzkiej nr 816 obejmujących teren gminy Kodeń
Tabela 9.	Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszar NATURA 2000 „Dolina Środkowego Bugu”, w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SFD)
Tabela 10.	Oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszar NATURA 2000 „Poleska Dolina Bugu”, w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SFD)